

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ
ТА СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК

МАТЕРІАЛИ

**III Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції**

**«Застосування інноваційних технологій та
методів навчання при викладанні фундаментальних
та суспільно-гуманітарних освітніх компонент у закладах
вищої освіти»**

20 березня 2025 року

м. Харків - 2025

УДК 001(062.552)

Редакційна колегія: проф. Котвіцька А. А., проф. Владимірова І. М.,
доц. Назарко О. І., доц. Лисенко Н. О.

Укладачі: Шейкіна Н. В., Вельма С. В.

Застосування інноваційних технологій та методів навчання при викладанні фундаментальних та суспільно-гуманітарних освітніх компонент у закладах вищої освіти: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (20 березня 2025 р., м. Харків). – Харків: НФаУ, 2025. – 126 с.

Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Застосування інноваційних технологій та методів навчання при викладанні фундаментальних та суспільно-гуманітарних освітніх компонент у закладах вищої освіти», яка відбулася в м. Харків 20 березня 2025 року, містить тези доповідей та практичні матеріали учасників.

Основна увага приділяється інноваційним методикам викладання, цифровій трансформації освітнього процесу, використанню сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, а також впровадженню інтерактивних і дистанційних форм навчання. Представлені матеріали охоплюють широкий спектр питань, пов'язаних із модернізацією освітнього середовища, забезпеченням якості вищої освіти та адаптацією педагогічних підходів до вимог сучасного суспільства.

Збірник буде корисним для науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти, а також усіх, хто цікавиться розвитком освітніх технологій та інновацій у навчальному процесі.

УДК 001(062.552)

© НФаУ, 2025

ЗМІСТ

ТЕХНОЛОГІЇ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ ОСВІТИ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ Бейлін М. В., Желтобородов О. М.	7
РИТОРИКА ЯК ІНТЕГРАТИВНИЙ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ Берестова А. А., Лисенко Н. О., Піддубна Н. В.	10
ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ДОДАТКІВ ДЛЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН ПІД ЧАС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ БОТАНІКИ Богату С. І.	13
АКТУАЛЬНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В СИНХРОННОМУ ТА АСИНХРОННОМУ РЕЖИМАХ Бондаренко О. В., Столяренко Ю. М., Лучко Ю. І.	15
МІЖМОВНА ІНТЕГРАЦІЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА ЛАТИНСЬКОЇ МОВ Бубенцова Л. В.	16
ІНСТРУМЕНТИ ОПЕРАТИВНОГО ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ ОБЧИСЛЮВАЛЬНИЙ МАТЕМАТИКИ ТА ПРОГРАМУВАННЮ Вельма С. В.	20
ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ STEM-ОСВІТИ Вороніна Г. Л.	22
ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ Газнюк Л. М., Семенова Ю. А.	24
ДИСТАНЦІЙНЕ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ Голопич І. М.	27
ПІДХОДИ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ, ЩО ВИВЧАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ “ФАРМАЦЕВТИЧНА БОТАНІКА” У НФАУ Гонтова Т. М., Романова С. В., Машталер В. В., Філатова О. В.	29
ГЕЙМІФІКАЦІЯ ТА ІНТЕРАКТИВНІ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ HR-МЕНЕДЖМЕНТУ ДЛЯ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ Дружкова І. С.	31
ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИМ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТАМ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРЕВАГИ Калашник М. П.	34

ГЕЙМІФІКАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ХІМІЧНИХ
ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

Карпова С. П., Колісник С. В., Криськів О. С. 37

ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Карпова С. П. 40

ДИСТАНЦІЙНЕ ВИВЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ТА НЕОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ В
СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

Коваль А. О., Криськів О. С., Антоненко О. В. 42

АКТУАЛЬНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ТА СУСПІЛЬНО-
ГУМАНІТАРНИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

Ковтунова Л. Ю. 45

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕГРАЦІЇ ХІМІЧНИХ ТА МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ
ПРИ ВИВЧЕННІ БІОНЕОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ

Колісник С. В., Коваль А. О., Криськів О. С., Антоненко О. В. 48

БІНАРНЕ ЗАНЯТТЯ ЯК СУЧАСНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ
ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

Коляда Т. А. 49

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Коростильова Г., Юшковська О., Середовська В. 51

ЗАСТОСУВАННЯ ПЛАТФОРМИ LEARNINGAPPS ДЛЯ ОПАНУВАННЯ
ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ

Лисенко Н. О., Берестова А. А. 53

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ "ІНОЗЕМНА МОВА" ТА
"УКРАЇНЬСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)" У ЗАКЛАДАХ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Литвиненко О. О. 55

РОЛЬ ВЧИТЕЛЯ У ГЕЙМІФІКОВАНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Ліннік Ю. В. 57

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ЗАСТОСУНКУ MS TEAMS ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ
НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ-ФАРМАЦЕВТІВ В ІФНМУ

Матюша К., Грицик А. 60

ПЛАТФОРМА MOODLE – ПЕРСПЕКТИВНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ

Міщенко В. І. 63

СУЧАСНА КОНЦЕПЦІЯ ІНТЕГРАЦІЇ ІІІ У ВИЩУ ОСВІТУ

Нессонова М. М. 64

СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ПОЄДНАННІ З МЕТОДОМ СИТУАЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНТЕРНІВ АКУШЕРІВ-ГІНЕКОЛОГІВ НА КАФЕДРІ АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ Носенко В. М., Носенко О. М., Грічушенко І. С.	67
ДО ПИТАННЯ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Носкова М. В.	70
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Оверчук О. Б.	73
ІНТЕГРАЦІЯ STEM-ОСВІТИ У ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ: ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ТА ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД Олійник А. А.	75
АКТУАЛЬНІСТЬ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ФІЗИЧНОЇ ТА КОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ Омельченко П.	79
ПОТЕНЦІАЛ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ Орленко О., Червона С.	81
АНАЛІЗ МЕДІАТЕКСТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ Перцева В.	84
ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ГЕЙМІФІКАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ Піковець Н. Л.	86
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ТА МЕДИЧНОГО ТОВАРОЗНАВСТВА Посацька Н., Грицик А.	88
ЗНАЧЕННЯ ГЕРМЕНЕВТИКИ У ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПРАВОВИХ ТЕКСТІВ Потайчук І. В.	90
ПРОБЛЕМИ ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКИХ ПРАВ ЧЕРЕЗ НЕЛЕГАЛЬНЕ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ КНИЖОК В УКРАЇНІ Потайчук І. В., Плетінь А. О.	93
РЕАЛІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ Романова С. В., Гонтова Т. М., Машталер В. В., Дученко М. А.	96
ОСУЧАСНЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО НАПРЯМКУ Садовніков О. К.	98

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ Й ПЕРСПЕКТИВИ Склярова Т. А.	100
ПЕДАГОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ДИСЦИПЛІНИ «ІНОЗЕМНА МОВА» У ФОРМУВАННІ ГУМАНІСТИЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ І ТРЕНЕРІВ Соїна І. Ю.	103
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТІ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ АДАПТАЦІЇ Стороженко І. П., Дудінова О. В.	105
ЦИФРОВИЙ СЕРВІС WORDWALL ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ Тимошук Г. В.	108
ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕЙМІФІКАЦІЇ У ПРОЦЕС ВИКЛАДАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ БОТАНІКИ Хворост О., Опрощанська Т., Скребцова К.	110
ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА - НОВІ МОЖЛИВОСТІ ЗДОБУТТЯ НОВИХ НАВИЧОК ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ Хіріна Г. О.	112
ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕЙМІФІКАЦІЇ В ПРОЦЕС ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ Шейкіна Н. В.	115
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ВИКЛАДАННІ МАТЕМАТИЧНИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ Шейкіна Н. В., Фролова Н. О.	117
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ: ПРОБЛЕМИ, НОВАЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ Шутак Л.	120
FEATURES OF DISTANCE TEACHING OF THE EDUCATIONAL COMPONENT PHARMACEUTICAL BOTANY FOR FOREIGN HIGHER EDUCATION APPLICANTS Mashtaler V., Gontova T., Romanova S., Filatova O.	122
ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES TEACHING THROUGH THE INTEGRATION OF ICT Sovhar O.	123

ТЕХНОЛОГІЇ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ ОСВІТИ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Бейлін М. В., Желтобородов О. М.

Харківська державна академія фізичної культури,

м. Харків, Україна

mysh07bmv@gmail.com

Вступ. В сучасному освітньому дискурсі мультимедіа розуміється як інноваційно-інформаційна опція, що дозволяє об'єднати в єдину систему текст, звук, відеозображення, графічні зображення й анімацію. Розвиток сучасної освіти в контексті інструментарію навчання зумовлюється зростаючими інтеграційними процесами, домінантними складовими яких є інформаційні технології та штучний інтелект. Їхньою характерною особливістю є нові можливості для творчої взаємодії викладача і студента, при якій з носія істини викладач трансформується в співучасника продуктивної діяльності, яка відбувається у створеному за допомогою комп'ютера сприятливому для формування освітнього процесу середовищі. Перспективним шляхом удосконалення та оптимізації освітнього процесу є використання засобів мультимедійних технологій. Саме мультимедіа, маючи особливий вплив на сферу освіти, дає змогу інтенсифікувати процес навчання, водночас надаючи йому мобільності, динамізму, посилюючи його реалістичну спрямованість.

Мета. Обґрунтувати можливості мультимедійної освіти в процесі викладання соціально-гуманітарних дисциплін.

Матеріали та методи системного та функціонального аналізу, індукції та абстрагування дають можливість оцінити ефективність інформатизації у період модернізації освітньої діяльності.

Результати дослідження. Унікальність специфіки мультимедійних технологій полягає в можливості інтенсифікувати та моніторити навчальний процес, стимулювати процес розвитку наукового та професійного мислення студентів, корегувати навчальний матеріал для творчого засвоєння і використання студентами, формувати дослідницькі, пошукові уміння, викликати позитивне ставлення до навчання. Якість та гнучкість мультимедійних засобів навчання є запорукою успішності сучасної методичної системи. Використання мультимедіа сприяє індивідуалізації навчального процесу з урахуванням рівня здібностей, інтелектуального рівня, компетентностей студентів, зміни освітньої політики зі збільшення її автономності, посиленню міждисциплінарних зв'язків, комплексному вивченню явищ і подій, підвищенню гнучкості, мобільності та динамічності навчального процесу.

У відповідності до мети та характеру освітнього процесу застосовуються диференційовані види мультимедійних засобів навчання. З активним застосуванням у сучасному процесі технологій штучного інтелекту особливо актуальним постає питання засобів і форм контролю та самоконтролю знань студентів. Сучасні технології надають можливість автоматизувати процеси перевірки ступенів засвоєння навчальної інформації, що забезпечує оперативність у персоніфікованому виявленні рівня сприймання матеріалу та одночасному його коригуванні. Важливим фактором успішного оволодіння матеріалом є використання засобів самонавчання, що являє собою синтез феноменологічних особливостей всіх зазначених засобів й призначається для реалізації потенціальних можливостей мультимедійного навчання. Саме засоби та технології самонавчання забезпечують сприймання навчальної інформації, тактовний контроль й ефективний самоконтроль над її коректним опануванням, а виступають важливим фактором опосередкованого керування пізнавальною діяльністю студентів.

Аудіо-комунікативні засоби дозволяють розширити навчальні можливості освітнього середовища шляхом залучення особи до духовних цінностей інших культур через безпосереднє спілкування і аудіювання. Сенситивно-спорідненні візуально-спостережні засоби дозволяють за допомогою моделей, діаграм, графіків, анімації та постерів, віртуальних глобусів, що посиляються на ілюстративні топографічні вказівки, малюнки, слайди та фільми, істотно підвищити мотивацію студентів до оволодіння професійною компетентністю, але за умови акцентуалізації навчального процесу викладачем, який повинен організувати активне сприйняття фрагмента та зосередити увагу на ключових моментах. Для досягнення ефективності навчання використання візуально-спостережних засобів повинно супроводжуватися коментуванням викладача, що має запропонувати деталізацію, уточнення та обговорення наочного матеріалу. Це дозволить зробити належні висновки та правильно тлумачити поданий матеріал. Використання мультимедійних засобів є праксисом конкурентоспроможного викладача, ресурсами якого є інтегральна диференціація форм подання інформації, широкі можливості діалогізації навчального процесу, персоніфікованість процесу навчання, розширення поля самостійності, а відтак мотивації навчання. Різні мультимедійні заходи навчання дозволяють моделювати умови навчальної діяльності, реалізовувати їх у різноманітних питаннях та завданнях проблемного і ситуативного характеру. Варто зазначити, що при змістовній варіативності, кожен із вказаних інструментів сприяє більш раціональній діяльності викладача на певному етапі навчального процесу, розширюючи його можливості, а за умови методично правильного використання – й забезпечуючи економію часу, інтенсифікуючи

таким чином педагогічний процес. Процес впровадження новітніх інформаційних технологій у навчальний процес традиційно інтегрують за допомогою спеціальних допоміжних структур навчального закладу. В сучасних умовах ключовим завданням такого роду структур є підтримка якісного методичного ресурсу навчального сервера, що є освітніми платформами, зокрема Zoom, Google Meet, Classroom, Moodle, які надають можливість організувати навчальний процес у режимі «дистанційного навчання». Однак це поняття пов'язано не тільки з навчанням студентів, які перебувають за межами навчального закладу, адже використовувати освітні можливості сервера навчального закладу можуть усі студенти. Сучасні інформаційно-комунікаційні системи забезпечують практично безперешкодні умови для реалізації дистанційного формату навчання, який базується переважно на використанні комп'ютерної системи для взаємодії студента з викладачем та роботі з навчальними матеріалами.

Враховуючи, що Інтернет та цифрова епоха повністю змінили спосіб, швидкість та рівень сприйняття інформації, а процес читання став подекуди квазі-оперативним та фрагментарним, картина не надто втішна, але це не означає, що цим не варто скористатися, навпаки – можна спробувати через візуальний образ по-новому залучити студента до знання через взаємопроникнення різних видів медіа: друкованих та електронних, але найголовніше ілюстративних. Згідно дидактичних словників, ілюстративний матеріал належить до позатекстових компонентів, цей структурний компонент виділений з урахуванням домінантної функції, яка полягає в тому, що ілюстрація виступає наочною опорою мислення й покликана посилювати пізнавальний, емоційний та інші аспекти навчального матеріалу. В мультимедійних засобах навчання цей ефект досягається за рахунок використання графічних ілюстративних матеріалів. Окрім таких популярних програм для створення графіки та презентацій, якими є Adobe Photoshop та Microsoft PowerPoint, зручними альтернативними інструментами для викладача можуть бути Inkscape, GIMP, Krita та Google Slides, Prezi відповідно, а також платформа Canva, яка дозволяє створювати як графіку, так і презентації.

Висновки. У поточному десятилітті внаслідок подальшого розвитку технологій та зміни соціальних умов ми знаходимось у суттєво інших умовах організації та здійснення навчального процесу, які є не тільки викликом часу, а й поштовхом для подальшого розвитку та вдосконалення. Змін зазнали не лише форми комунікації зі студентом та викладу навчального матеріалу, змін у нових умовах потребують і форми контролю знань студентів. Це потребує подальшого вдосконалення викладачами спеціальних знань щодо технологій та програмних засобів мультимедійної освіти.

РИТОРИКА ЯК ІНТЕГРАТИВНИЙ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Берестова А. А., Лисенко Н. О., Піддубна Н. В.*

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

*Харківський національний педагогічний університет

імені Г. С. Сковороди, м. Харків, Україна

balla19682802@gmail.com

Вступ. Сучасна риторика – це наука про закони управління мисленнєво-мовленнєвою діяльністю, тобто про закони, які визначають ефективність цієї діяльності. Ця універсальна царина гуманітарних знань є дорогоцінним надбанням багатьох різнопрофільних освітніх закладів України, зокрема при підготовці здобувачів для викладацької діяльності. Відповідно до вимог ЗВО неможливо формувати в освітньому просторі професійну компетентність без розвитку риторичних знань, умінь і навичок викладача – майбутнього представника професорсько-викладацького складу ЗВО.

Формування професійної комунікативної компетентності майбутніх викладачів Національного фармацевтичного університету передбачає як необхідний освітній елемент освіти аспірантів, зокрема вироблення риторичних умінь, які є складниками комунікативної складової мовної особистості. Риторичні уміння як засвоєний і усвідомлений мовцем спосіб виконання комунікативних дій в усіх ситуаціях публічного спілкування, є своєрідним відображенням структури мовленнєвої діяльності. Доведено, що об'єктом риторики є мовлення як складник національної культури, а предметом – комунікант, його концептуально вербалізоване буття.

Мета дослідження. З'ясувати особливості формування українськомовної риторичної компетентності майбутніх викладачів та удосконалення їхніх професійно значущих якостей.

Матеріали та методи. Дослідження базується на аналізі наукових джерел, порівняльному аналізі текстів.

Результати дослідження. Метою викладання освітнього компонента «Риторика» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня є підвищення мовної компетенції молодих науковців і забезпечення мовного аспекту їхньої наукової комунікації, зокрема розвиток і вдосконалення комунікативних компетентностей, що полягають у навичках публічних виступів, створенні наукових текстів, презентації повідомлень прикладного характеру, аналізі ораторських промов, веденні дискусій, аргументації думок та впливу на аудиторію. Така робота позитивно впливатиме на підготовку аспірантів до

викладацької діяльності, застосовуючи отримані знання у професійній діяльності.

Головними завданнями освітнього компонента «Риторика» є: опанування теорії ораторського мистецтва; вивчення видів ораторського мистецтва, законів і жанрів; відшліфовування культури мови, послуговування різновидами невербальної комунікації та ораторськими уміннями і навичками у контексті професійної діяльності. Формування професійної компетентності майбутніх викладачів здійснюється через вироблення знань про: закони і жанри риторики, критерії культури мови, практичні аспекти риторики, методику та етапи підготовки та виголошення промови, особливості міжособистісного спілкування, риторичні комунікативні ситуації у викладацькій діяльності.

На семінарських заняттях здобувачі мають можливість відшліфовувати ораторську майстерність, вдосконалюючи свої навички в ораторському мистецтві та ефективній взаємодії з аудиторією. На заняттях пропонуються форми робіт:

- публічні виступи (перед аудиторією на обрану тему заздалегідь чи без підготовки);
- рольові ігри (організація ситуацій, під час яких здобувачі виконують ролі викладача, наукового керівника, учасників дискусії, ведучого конкурсів);
- презентації (створення проєктів та їх захист перед аудиторією);
- дискусії (обговорення питань або проблему, відстоюючи свої думки та аргументуючи свої позиції);
- аналіз відеоматеріалів (розбір виступів відомих акторів та політиків, під час яких проводиться аналіз мовлення та мовної майстерності: спостереження за мовними прийомами й майстерністю оратора, такими як вживання виразного мовлення, варіація голосу, швидкість та ритм мовлення, які успішно використовуються відомими ораторами для залучення уваги аудиторії, підсилення впливу та досягнення своїх цілей);
- проведення аналізу текстів (аналіз структури та організації виступу: дослідження, як оратор структурує свій виступ, включаючи введення, розвиток і завершення ідеї; спостереження за логікою та послідовністю його думок);
- аналіз використання аргументації та переконувальних технік (аналіз прийомів переконування для підтримки своїх думок та залучення аудиторії до своєї точки зору).

Усі форми робіт дозволяють здобувачам активно залучатися до процесу навчання, розвивати аналітичні та комунікативні навички та виражати свою власну позицію в публічних дискусіях та дебатах, публічних виступах.

По завершенні курсу аспіранти повинні вміти:

- користуватися понятійним апаратом ораторського мистецтва;
- використовувати ораторські прийоми;
- здійснювати аналіз текстів щодо порушення законів логіки, використовувати логічні зв'язки;
- застосовувати правила, прийоми та способи підготовки виступу перед аудиторією;
- будувати виступ за традиційною композицією відповідно до правил ефективного риторичного впливу на визначену аудиторію;
- відповідати на запитання різного характеру аудиторії;
- аргументувати свої погляди та позиції, використовуючи правила та способи аргументації;
- застосовувати невербальні засоби перед аудиторією;
- послуговуватися прийоми боротьби з хвилюванням;
- утримувати увагу аудиторії під час виступу.

Риторика розвиває в аспірантів цілу систему особистісних якостей: культуру мислення (ерудицію, гнучкість, самостійність, самокритичність), мовлення (правильність, виразність, ясність, точність, стислість, доцільність), культуру поведінки (ввічливість, тактовність, неупередженість, коректність, невимушеність, повага як до себе, так і до співрозмовника, управління поведінкою аудиторії).

Висновки. Курс «Риторика» є дуже важливим для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня. Провідними показниками сформованості риторичної особистості викладача фармацевтичного профілю вищої школи є довершені риторичні вміння й навички, досвід спілкування, комунікативні риси характеру, високі професійні якості. Риторика формує та розвиває у майбутнього викладача систему духовно-моральних цінностей, культуру мислення, культуру поведінки і спілкування.

Отже, постає потреба у цілеспрямованому формуванні у майбутнього викладача нефілологічних освітніх компонент риторичної компетентності, що є надзвичайно важливою професійною якістю.

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ДОДАТКІВ ДЛЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН ПІД ЧАС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ БОТАНІКИ

Богату С. І.

Одеський національний медичний університет,

м. Одеса, Україна

svetabogatu.sb@gmail.com

Вступ. Фармацевтична ботаніка є основною дисципліною для майбутніх фармацевтів, оскільки знання про лікарські рослини необхідні для фармакогнозії та фітотерапії. Традиційні методи ідентифікації рослин (гербарні зразки, атласи, польові визначники) залишаються актуальними, проте мають певні обмеження, такі як необхідність фізичного доступу до матеріалів, тривалий процес визначення та можливі помилки. Використання цифрових додатків, що базуються на штучному інтелекті та базах даних, може значно покращити ефективність навчальної практики, забезпечуючи швидке та точне розпізнавання видів рослин.

Мета дослідження: оцінити ефективність використання цифрових додатків для ідентифікації лікарських рослин під час навчальної практики з фармацевтичної ботаніки та порівняти їх із традиційними методами визначення.

Матеріали та методи. Дослідження проводилося серед 40 студентів другого та третього курсів фармацевтичного факультету денної та заочної форми навчання, які проходили навчальну практику з фармацевтичної ботаніки. Для ідентифікації лікарських рослин використовувалися: традиційні методи (атласи лікарських рослин, гербарні зразки, польові визначники); цифрові додатки: PlantNet, PictureThis, Flora Incognita, iNaturalist.

Студенти рандомно були поділені на дві групи: перша група (n=20) використовувала лише традиційні методи ідентифікації; друга група (n=20) використовувала цифрові додатки для ідентифікації рослин у польових умовах.

Оцінка ефективності проводилася за такими критеріями:

1. Швидкість ідентифікації – вимірювався середній час, витрачений на визначення одного зразка.
2. Точність результатів – визначалася шляхом порівняння отриманих результатів із перевіреними даними викладачів.
3. Зручність використання – оцінювалася студентами за 5-бальною шкалою (1 – дуже незручно, 5 – дуже зручно).
4. Частота помилок – порівнювалася кількість помилкових визначень у кожній групі.

Результати дослідження.

1. Швидкість ідентифікації: студенти, які використовували цифрові додатки, витрачали в середньому 1,8 хв на визначення одного зразка, тоді як у групі, що працювала з традиційними методами, цей показник становив 4,5 хв. Отже, використання мобільних додатків дозволило скоротити час визначення у 2,5 рази.

2. Точність ідентифікації: найвищу точність продемонстрували студенти, які використовували Flora Incognita (92%) та PlantNet (89%), тоді як група з традиційними методами показала середню точність 85%.

3. Оцінка зручності:

Цифрові додатки отримали середній бал 4,6/5, найбільш зручними студенти назвали PlantNet та Flora Incognita.

Традиційні методи отримали середній бал 3,8/5, серед недоліків студенти відзначили необхідність довгого пошуку відповідних описів та труднощі у використанні гербарних зразків у польових умовах.

4. Частота помилок: Студенти, які використовували цифрові додатки, допускали помилки у 12% випадків, найчастіше – при визначенні рослин із подібною морфологією. У групі, яка працювала з традиційними методами, цей показник становив 15%, основними причинами були труднощі у використанні визначників та відсутність необхідних гербарних зразків.

5. Основні недоліки цифрових додатків:

Залежність від якості зображення: при поганому освітленні або недостатньо чітких фото точність зменшувалася.

Потреба в доступі до Інтернету: не всі додатки працювали офлайн, що ускладнювало їх використання в польових умовах.

Висновки. Результати дослідження показали, що використання цифрових додатків значно покращує ефективність ідентифікації лікарських рослин під час навчальної практики. Вони дозволяють скоротити час визначення та підвищити точність порівняно з традиційними методами. Однак найкращі результати досягаються при поєднанні цифрових технологій із класичними методами, що забезпечує більш комплексний підхід до навчання фармацевтичної ботаніки.

АКТУАЛЬНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В СИНХРОННОМУ ТА АСИНХРОННОМУ РЕЖИМАХ

Бондаренко О. В., Столяренко Ю. М., Лучко Ю. І.*

Фаховий коледж Національного фармацевтичного університету,

*Відокремлений структурний підрозділ Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного
університету ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», м. Харків, Україна
elbon13111979@gmail.com

Вступ. На сьогодні в Україні є досить розвинене та популярне в освітньому середовищі явище синхронного та асинхронного навчання. Актуальність таких форматів пов'язана з низкою факторів, які, безумовно, впливають на реалізацію освітнього процесу. Один із основних – це воєнний час, який вносить свої корективи в освітню сферу та зумовлює потребу здобувачам освіти долати виклики та адаптуватися до нових вимог життя і навчання.

Мета роботи. Знаходження оптимального рішення для комфортної та якісної реалізації освітнього процесу в складних умовах сучасних реалій для усіх його учасників, у тому числі з урахуванням особливостей студентів нового покоління. Сучасні освітні технології забезпечують доступність, гнучкість у навчальному процесі, а також можливість удосконалення методів навчання.

Матеріали та методи. Дослідженням синхронного та асинхронного форматів навчання було предмет численних наукових розвідок українських педагогів та методистів, зокрема в контексті дистанційного навчання в наукових працях А. М. Гуржія, О. М. Пехоти, Л. М. Калініної, В. В. Лапінського, Н. В. Бакуліної та інших.

Результати та обговорення. Синхронний режим навчання передбачає взаємодію між суб'єктами навчання, під час якої учасники одночасно перебувають в освітньому середовищі. Це забезпечує безпосередню комунікацію, обмін думками, дозволяє створити атмосферу близьку до традиційного навчання. Спілкування відбувається за допомогою засобів аудіо, відеоконференції, а інтерактивні завдання стимулюють до активного мислення та залучають здобувачів освіти до творчої роботи. Це особливо корисно для тих студентів, яким подобається активна дискусія, негайний зворотній зв'язок й особиста взаємодія з однолітками та викладачами в процесі навчання. Асинхронний режим навчання надає студентам можливість опрацьовувати навчальний матеріал в будь-який зручний час у формі аудіо/відео лекцій, онлайн-тестів та вправ, інтерактивних матеріалів та презентацій. Важливо забезпечити ефективний зворотній зв'язок між викладачем та здобувачами освіти для контролю та необхідної допомоги.

Залучаючи студентів до активної взаємодії в дистанційному форматі, необхідно добирати завдання до дій зі сприймання й подальшого використання інформації в реальній мовленнєвій практиці (бесіда, дискусія, мікродискусія в групі, обговорення в парі, інтерв'ю тощо). Для формування світогляду така робота розгортається навколо прослуханих / прочитаних / переглянутих текстів або медіатекстів. Здобувачі освіти, формуючи власну думку, досліджують, аналізують, порівнюють, сприймають й усвідомлюють мовні явища й здобуті результати. Для реалізації самостійної творчої діяльності студенти долучаються до створення проєктів (усвідомлення проєктного завдання відповідної теми, поетапна робота: творче опрацювання інформаційних текстів, аналіз матеріалу, опанування, узагальнення, оформлення, захист, загальне обговорення проєкту, підбиття підсумків). Окрім безпосередньої участі в спілкуванні, здобувачі освіти навчаються аналізувати комунікативні ситуації з позиції спостерігача (на прикладі рольових ігор, перегляду або прослуховування медіатекстів). Це передбачає вироблення навичок спостережливості, орієнтування в потоках інформації, мотивації для пошуку нових ідей. Саме компетентнісно спрямований освітній процес виробляє здатність пізнавати життєві реалії, у яких ці знання мають значення, сприяє розвитку у студентів навичок опановувати новий досвід.

Висновки. Таким чином, асинхронне навчання є максимально ефективним при використанні його в поєднанні з синхронним навчанням, як альтернатива, при цьому це можливість відповідати викликам сучасності, у яких опинилася сучасна освіта в Україні в умовах війни, та враховує особливості сучасних здобувачів освіти нового покоління. Рекомендовані методи навчання української мови та літератури сприятимуть формуванню світоглядних переконань, творчої уяви та креативних здібностей здобувачів освіти.

МІЖМОВНА ІНТЕГРАЦІЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА ЛАТИНСЬКОЇ МОВ

Бубенцова Л. В.

КЗ «Бахмутський медичний фаховий коледж», м. Полтава, Україна

lorlksi66@gmail.com

Вступ. Міжмовна інтеграція (МІ) – це складний багатоаспектний процес, що передбачає комунікативну спрямованість, невід'ємну частину вивчення кожної лінгвістичної дисципліни, також є одним із провідних напрямків перетворень в процесі навчання. Студенти краще розуміють навчальний матеріал саме на міжмовній основі.

Мета дослідження. Проаналізувати вплив міжмовної інтеграції на оволодіння другою мовою в умовах контактування чотирьох мов (рідної, англійської, латинської, грецької), що має велике наукове і практичне значення у засвоєнні її окремих аспектів (лексики, фонетики). У сучасній англійській мові велике місце посідають слова, запозичені з інших мов, особливо латинської та грецької.

Перше взаємозбагачення мов відбулося у 146 р. до н. е., коли римляни підкорили Грецію, а пізніше – майже всю Європу та частину Азії. У 93 р. н. е. римляни завоювали Британію. Це була важлива подія, відколи латинські слова заповнили англійську мову. Наприклад, слово «street» прийшло з латини «strata», «road, port» від «portus», «wall» від «vallum».

Назви багатьох англійських міст мають латинське походження. Від слова «castra», що позначає «camp» з'явилися такі назви англійських міст: Winchester, Manchester, Leicester, Doncaster. Запозичені слова з латинської та давньогрецької посіли місце в англійській мові, отримали поширення та стали інтернаціональною термінологією.

Матеріали та методи. Предметом дослідження стало вивчення міжмовних паралелей, що полегшує орієнтування студентів під час читання та розуміння оригінальної медичної літератури англійською мовою, коментування анотацій до ліків, спілкування в межах тем програми з курсу англійської мови.

Результати дослідження. У медколеджі вивченню міжмовних паралелей приділяється велика увага на заняттях англійської професійної мови. Завдання містять англійські медичні терміноелементи (МТ) у порівнянні з їх відповідниками в грецькій та латинській мовах. Виконання лексичних вправ є основним фактором засвоєння слова. Цей вид роботи – мультилінгвальний (українська - давньогрецька - латинська - англійська мови). Семантичний аналіз слова визначає його походження, а далі запам'ятовується та вживається. Шляхом тлумачення терміноелементів (ТЕ) та ілюстрації слів-синонімів студенти навчаються морфологічного, семантичного аналізу МТ.

В англійських медичних текстах студентам легко зрозуміти анатомічні терміни, бо велика їх кількість латинського та грецького походження:

№	English	Latin / Greek	Ukrainian
1.	small intestine	intestinum	тонка кишка
2.	tonsil	tonsilla	мигдалик
3.	cor	cor	серце
4.	ethmoid	os ethmoidale	решітка; решітчаста кістка
5.	sphenoid	os sphenoidale	клин; клиноподібна кістка

Але у вимові вони відрізняються від латинських і грецьких слів та вимовляються згідно фонетичних правил кожної мови.

Коли студенти працюють з анотаціями до ліків англійською мовою, вони стикаються з фармацевтичними термінами. Наприклад, форми та назви лікарських засобів:

№	English	Latin / Greek	Ukrainian
1.	tablet	tabuletta	таблетка
2.	tincture	tinctura	настоянка
3.	solution	solutio	розчин
4.	infusion	infusum	настій
5.	Ephedrine	Ephedrinum	ефедрин
6.	Phenobarbital	Phenobarbitalum	фенобарбітал

В медичних текстах оригінальної літератури, широко вживаються клінічні терміни, запозичені з латинської та грецької мов:

№	English	Latin / Greek	Ukrainian
1.	fracture	fractura	перелом
2.	appendicitis	appendicitis	апендицит
3.	atherosclerosis	atherosclerosis	атеросклероз, склероз судин
4.	dystrophy	dystrophia	дистрофія
5.	myalgia	myalgia	м'язовий біль
6.	tendinitis	tendinitis	запалення сухожилок

Але, вживаючи мовні паралелі, слід зауважити, що англійські слова вимовляються згідно фонетичних правил англійської мови, вимова їх відрізняється від латинської або грецьких слів. Наприклад:

№	English	Transcription	Latin	Ukrainian
1.	therapy	['θer.ə.pi]	therapia	лікування
2.	fiber	[['faɪ.bər]	fibra	волокно
3.	digestion	[daɪ'dʒes.tʃən]	digestio	травлення
4.	muscle	['mʌsl]	musculus	м'яз

Під час вивчення нової лексики (дієслів) на уроках англійської мови велика увага приділяється міжмовним паралелям:

№	English	Latin	Ukrainian
1	to study	studere	вчитися
2	to cook	coquere	варити
3	to separate	separare	розділяти
4	to examine	examinare	досліджувати, оглядати
5	to agitate	agitare	агітувати, збовтувати

У загальній англійській лексиці що не слово, то латинський або грецький корінь:

№	English	Latin / Greek	Ukrainian
1.	systemic	systemicus	системний
2.	interspace	interspace	проміжок
3.	Oxygen	Oxygenium	кисень
4.	rehabilitation	rehabilitatio	реабілітація
5.	hydrolysis	hydrolysis	гідроліз

Переклад спеціального тексту може бути успішно зроблений на основі введення вузьких термінів певної спеціалізації. Надзвичайно важливим є виявлення семантичного змісту лексичного мінімуму, суттєве значення має принцип відбору лексики. Студенти повинні вести словник медичних термінів.

Висновки. Таким чином, в умовах євроінтеграційних процесів в суспільстві вивчення міжмовних паралелей підвищує мотивацію студентів у оволодінні другою мовою, полегшує орієнтування студентів під час читання та розуміння оригінальної медичної літератури англійською мовою, коментування анотацій до ліків, складання історій хвороб та допомагає спілкуватися в межах тем навчальної програми з курсу англійської мови. Проведене дослідження не вичерпує усіх аспектів запропонованої проблеми. Перспективними напрямками подальших досліджень із зазначеної теми є вивчення (МІ) для відображення особливостей розвитку та функціонування англійської мови. Це сприятиме глибокому розумінню студентами термінів англійської професійної мови.

ІНСТРУМЕНТИ ОПЕРАТИВНОГО ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ ОБЧИСЛЮВАЛЬНИЙ МАТЕМАТИКИ ТА ПРОГРАМУВАННЯ

Вельма С. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

0679267726.lana@gmail.com

Вступ. У сучасному світі наука, техніка та інформаційні технології розвиваються стрімкими темпами, що підвищує значення математики, адже вона поєднує абстрактні концепції з прикладними задачами. Практичні виклики стимулюють розвиток нових математичних методів, що підкреслює важливість якісної фундаментальної підготовки технічних фахівців. Освітній компонент "Обчислювальна математика та програмування" відіграє ключову роль у забезпеченні цієї підготовки. Він навчає застосовувати математичні методи для розв'язання реальних завдань, інтегруючи їх із сучасними програмними засобами. Опанування цього курсу дозволяє здобувачам вищої освіти розвивати аналітичне мислення, вчитися автоматизувати розрахунки та вирішувати актуальні інженерні й наукові проблеми. Це робить освітній компонент невід'ємною частиною підготовки висококваліфікованих фахівців.

Мета. Дослідити вплив інструментів оперативного зворотного зв'язку на ефективність навчання обчислювальній математиці та програмуванню.

Матеріали та методи. Дослідження було проведено на платформі дистанційного навчання НФаУ (сайт <https://pharmel.kharkiv.edu/> – основний інструмент організації освітнього процесу та збору даних). Для оцінювання застосовувалися тести, практичні та самостійні завдання. Методи дослідження включали опитування здобувачів освіти, статистичний і порівняльний аналіз результатів, експериментальну апробацію різних форм зворотного зв'язку та педагогічне спостереження.

Результати дослідження. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, спрямоване на визначення рівня досягнення навчальних цілей, наразі здебільшого здійснюється через платформу дистанційного навчання НФаУ. Воно передбачає використання різних форм контролю, таких як тестування, усні та письмові опитування, виконання практичних, самостійних та індивідуальних завдань. Однак у разі відсутності швидкого зворотного зв'язку студенти часто сприймають результати оцінювання або як незрозумілі та запізнілі для подальшого використання, або як нечіткі, малоефективні або навіть демотивуючі. Здебільшого їх цікавлять лише отримані бали, тоді як аналіз власних помилок відходить на другий план.

Аналіз результатів, усвідомлення та виправлення помилок значно підвищують якість отриманих знань та практичних умінь, а також розвивають самостійність і відповідальність студентів як учасників навчального процесу. Ефективне оцінювання неможливе без розуміння здобувачами освіти своїх недоліків, адже лише зрозумілі результати сприймаються ними як об'єктивні. Залучення студентів до процесу оцінювання сприяє їхній відповідальності за навчальні досягнення, а отримані результати мають бути доступними й зрозумілими у найкоротші терміни.

Наприклад, лекції залишаються важливою складовою освітнього процесу за умови активної участі студентів. Організація онлайн-лекцій з великою аудиторією створює певні труднощі у визначенні рівня засвоєння матеріалу та стимулюванні дискусій. Для забезпечення оперативного зворотного зв'язку пропонується після пояснення кожного блоку матеріалу невеликі завдання. Здобувачі освіти виконують їх протягом кількох хвилин, після чого демонструється еталон розв'язку. Це дозволяє студентам самостійно порівняти результати, проаналізувати допущені помилки та внести корективи. Завершальне бліц-опитування з декількома питаннями у форматі «Так»/«Ні» підсумовує опрацьований матеріал, сприяючи активній участі студентів протягом лекції.

Тестування є універсальним інструментом, який використовується як для оцінювання, так і для навчання. Воно дозволяє масштабно перевіряти рівень знань, умінь та навичок, забезпечуючи об'єктивність результатів. Як метод навчання, тестування сприяє глибокому засвоєнню матеріалу: у пошуках правильної відповіді здобувачі освіти звертаються до різних джерел, таких як підручники, посібники, методичні рекомендації, програмні продукти чи інформація з мережі Інтернет. Цей процес стимулює їх до самостійного вивчення, узагальнення та систематизації знань. Крім того, тестування формує навички аналізу та логічного мислення, адже студенти повинні не лише запам'ятовувати, а й осмислювати матеріал, щоб знаходити правильні рішення.

Висновки. Отже, оперативний зворотний зв'язок сприяє ефективному засвоєнню навчального матеріалу завдяки своєчасному аналізу й виправленню помилок. Забезпечення оперативного зворотного зв'язку формує позитивний емоційний фон, створює ситуацію успіху та сприяє підвищенню самооцінки здобувачів освіти. Він також підвищує відповідальність студентів за результати своєї навчальної діяльності та сприяє розвитку аналітичних навичок. Використання вдосконалених методичних матеріалів підвищує інтерес і мотивацію студентів до виконання завдань, створюючи умови для активної навчальної діяльності.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ STEM-ОСВІТИ

Вороніна Г. Л.

Комунальний вищий навчальний заклад
«Харківська академія неперервної освіти», м. Харків, Україна
v.gala@ukr.net

Актуальним напрямом модернізації та інноваційного розвитку Нової української школи є STEM-освіта. Головна мета STEM-освіти полягає в реалізації державної політики з урахуванням нових вимог Закону України «Про освіту» щодо посилення розвитку науково-технічного напрямку. Упровадження STEM-освітніх ідей, новітніх методів навчання, використання інтерактивних технологій, розвиток творчих здібностей вихованців, надання знань, вмінь та здібностей до розвитку в різних сферах діяльності – одне з вагомих завдань сучасної школи [1].

Одним із основних підходів до сприяння поступу наукоємних та високотехнологічних галузей, що закладені в Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти), є удосконалення підготовки педагогічних працівників, забезпечення їх професійного розвитку й стимулювання.

Зрозуміло, здійснити потужний крок у впровадженні освітніх програм STEM-спрямування для розвитку та кар'єрного супроводу молоді може сучасний STEM-педагог, здатний забезпечити нові продуктивні підходи в навчанні.

Потужним засобом підготовки вчителя до впровадження STEM-освіти роботи є підвищення кваліфікації. З метою підвищення рівня професійної компетентності педагогів щодо зміщення акцентів в освітній діяльності з вузькопредметних на загальнодидактичні засобами впровадження STEM-освіти в контексті Концепції «Нова українська школа» було розроблено фаховий спецкурс «Новий Державний стандарт базової середньої освіти. Міжгалузевий курс «STEM». 5-6 класи НУШ».

Освітня програма курсу спрямована на реалізацію ключових положень Законів України «Про освіту» (зі змінами), «Про повну загальну середню освіту» (зі змінами), Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) (2020).

Зміст програми структуровано за такими напрямками:

- розвиток професійної компетентності (розширення та оновлення знання інноваційних методик і технологій навчання);
- поглиблення способів демократизації та гуманізації взаємин між учителем та учнем в умовах Нової української школи;

– набуття навичок створення позитивного мотиваційно-ціннісного учнівського середовища;

– удосконалення навичок використання технологій STEM-освіти, формування команди, розвитку критичного та системного мислення особистості.

Змістовими елементами програми були визначені такі модулі:

1. Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності.
2. Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності.
3. Сучасні підходи до організації освітнього процесу.
4. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу.
5. Діагностико-аналітичний.

Модульний підхід до розробки програми дозволив виокремити актуальні функціонально завершені компоненти курсу підготовки STEM-вчителя кількості кредитів ЄКТС, необхідних для їх засвоєння, а також забезпечити практико-орієнтований характер навчання [2, с. 97].

Зміст спецкурсу реалізується в активних та інтерактивних формах, з використанням компетентнісно орієнтованих форм і методів, системно-діяльнісного та інтегрованого підходів.

Особливу увагу приділено розкриттю сутності STEM-освіти як технології комплексного формування ключових, соціальних й особистісних компетентностей молоді, які визначають конкурентну спроможність на ринку праці: здатності та готовності до розв'язання комплексних задач (проблем), критичного мислення, творчості, когнітивної гнучкості, співпраці, управління, здійснення інноваційної діяльності тощо.

Практична частина спецкурсу дозволяє педагогічним працівникам набути та вдосконалити навички педагогічного спілкування в реалізації компетентнісно орієнтованих форм і методів навчання, системно-діяльнісного підходу як основи STEM-навчання, моделювання інтегрованого заняття, застосування принципів дослідно-проектної діяльності та виконанні практичних проєктів; використання відкритих освітніх інтернет-ресурсів у забезпеченні рівного доступу до якісної освіти; організації активної взаємодії засобами LEGO-технології та «перевернутого навчання».

За результатами навчання на спецкурсі слухачам було запропоновано підсумкове тестування, результати якого засвідчили необхідність розширення та поглиблення науково-методичної та організаційної підтримки реалізації завдань STEM-освіти.

Безсумнівно, матеріали фахового спецкурсу «Новий Державний стандарт базової середньої освіти. Міжгалузевий курс «STEM». 5-6 класи НУШ» викликали значний інтерес. Під час занять було створено організаційно-методичні умови розвитку професійних компетентностей, зокрема предметно-

методичної й інноваційної. Слухачі мали можливість удосконалити навички розв'язання складних практичних проблем та використання креативних підходів, сформувати стійку мотивацію до постійного самовдосконалення та поступу професійного розвитку.

Подальша робота має бути спрямована на поглиблення розуміння важливості впровадження міжгалузевих курсів «STEM» у 5-6 та 8-9 класах.

Список використаних джерел

1. Концепція розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) (2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2020-%D1%80#Text>

2. Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти / авт. кол.: Є. Р. Чернишова, Н. В. Гузій, В. П. Ляхоцький [та ін.]; за наук. ред. Є. Р. Чернишової; Держ. вищ. навч. заклад «Ун-т менедж. освіти». – К.: ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2014. – 230 с.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ

Газнюк Л. М., Семенова Ю. А.

Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків, Україна

semenova.yuliia.a@gmail.com

Вступ. Дистанційна освіта в останні п'ять років зумовлена як необхідністю пов'язаною з пандемією і війною, так і новими технологічними можливостями та модернізаційними процесами. Одним з найважливіших напрямків модернізації освіти став процес інформатизації та поява штучного інтелекту високого технологічного рівня. Сучасні інформаційні технології надають безліч нових можливостей для збільшення ефективності освітнього процесу та переосмислення зміни освітньої парадигми. Перевага надається методам, які сприяють активному пізнанню та самоосвіті. Відбулась своєрідна еволюція в розвитку традиційних освітніх систем, де традиційні дошки замінюються комп'ютерними навчальними системами; електронні бібліотечні ресурси поступово витісняють книжкові, а звичайна аудиторія змінилась на віртуальну. Розвиток освітньої системи враховує нові можливості для оновлення змісту навчання та методів викладання дисциплін і засвоєння навчального матеріалу; реалізації можливості її одержання для великої кількості людей, включаючи тих, хто не може навчатись у вищих навчальних закладах за традиційними формами

внаслідок фізичних можливостей, професійної зайнятості, географічної віддаленості, тощо; реалізації системи безперервної освіти «через все життя», включаючи її різні рівні; індивідуалізації навчання при масовості освіти.

Мета. З'ясувати особливості дистанційного навчання, його переваги та можливі межі реалізації.

Матеріали та методи. Загальнофілософські методи – аналізу, синтезу, абстрагування, порівняння, інтерпретації, систематизації, класифікації, концептуалізації, а також потенціал таких методів, як структурно-функціональний та прогностичний.

Результати дослідження. Дистанційна освіта є відкритою формою навчання, в якій передбачається активна форма комунікацій поміж викладачами та студентами завдяки можливостям сучасних технологій мультимедіа та штучного інтелекту. Дана форма навчання відкриває можливості вільного обрання часу, місця й ритму навчання. Серед основних характеристик та особливостей дистанційного навчання слід виокремити такі ознаки: розмежування викладача та студента в часі або просторі, або одночасно і в часі, й у просторі; процес навчання визнається або сертифікується освітньою установою або організацією. Такий тип навчання відрізняється від самонавчання власними силами без офіційного визнання з боку навчального закладу; використанням навчально-методичних матеріалів, розроблених із застосуванням різних медіа, включаючи друковані матеріали, відео та використанням комп'ютерних програм. Навчальні матеріали курсу перед використанням проходять попереднє тестування та апробацію; використання значної кількості технічних засобів об'єднує викладачів та студентів, забезпечує донесення змісту навчального курсу та двосторонню комунікацію. Комунікація може бути синхронною або асинхронною; можливість очних зустрічей для проведення семінарів-консультацій з викладачем, взаємодії студентів один з одним, проведення практичних сесій; індустріальна організація - це означає, що при проведенні дистанційного навчання має місце розподіл праці, зокрема допомога і співпраця із системним адміністратором курсу, який разом працює у команді розроблювачів курсу. Дистанційна освіта має ряд привабливих рис, до яких відносять: можливість для здобувачів вищої освіти організовувати своє навчання в зручному для себе індивідуальному графіку; модульність навчання, коли навчальна програма складається з окремих курсів-модулів, що дає можливість складати різні програми за потребами; паралельність навчання, можливість отримувати освіту за різними напрямками, або вчитись і працювати; велика аудиторія та можливість одночасного користування навчальною інформацією значною кількістю осіб; економічність навчання, витрати на підготовку фахівців зменшуються завдяки дистанційній освіті; технологічність навчання,

використання в процесі навчання новітніх досягнень в сфері інформаційних технологій; соціальна рівність, можливість отримувати освіту, незважаючи на соціальний статус, стан здоров'я, місце проживання; інтернаціональність навчання, можливість здобути освіту представникам різних держав, не покидаючи їх меж; нова роль викладача, специфіка дистанційної освіти змінює та значення викладача в навчальному процесі. Викладач постає як наставник-консультант, який координує процес пізнання, розробляє й вдосконалює навчальні курси. Позитивний вплив на студента проявляється в підвищенні інтелектуального та креативного потенціалу індивіда, оскільки дистанційна освіта ґрунтується на самоорганізації, прагненні здобувати знання, використовувати сучасні інформаційні технології; якість дистанційної освіти забезпечується високопрофесійними фахівцями з конкретної галузі, найновітнішими навчально-методичними матеріалами й введенням спеціального контролю рівня знань та їх відповідність освітнім стандартам.

Дистанційні програми навчання диференційовані як по різних спеціальностям, так і по окремих курсах. Навчання переважно побудоване на основі комп'ютерних комунікацій, контроль знань також відбувається дистанційно й навіть дипломи по закінченню навчання студентам також надсилаються поштою. Особлива увага в дистанційній освіті приділяється специфічній ролі викладача, який має скеровувати процес навчання, допомогти зрозуміти необхідний матеріал по предмету та оцінити й проконтролювати знання студента на відстані. Дистанційна освіта є індивідуальною в тому сенсі, що студент сам обирає послідовність вивчення предметів, зручний для нього особисто час і темп навчання, що є для нього найбільш оптимальним з врахуванням психологічних особливостей сприйняття. У студента більш усвідомленою та більш мотивованою стає сама мета навчання, ті хто здобуває освіту дистанційно, прагнуть отримати професійні навички, нові знання, ступень кваліфікації, спеціальність.

Слід зазначити, що переваги та недоліки дистанційної освіти, як форми навчання є предметом гарячих дискусій в наукових колах. Прихильники дистанційної освіти безперечною перевагою вважають те, що доступ до навчальних матеріалів значно розширюється, а супротивники дистанційної освіти, вважають, що строго структуровані та відібрані матеріали електронного навчання не дають можливість студентам ознайомитися з усім розмаїттям матеріалів з того чи іншого предмету. Особливо дискусійним є питання взаємодії викладача і студента. На ранніх етапах розвитку дистанційної освіти ця взаємодія була недостатньою, але з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, можливості в цьому аспекті значно покращились. Діалог викладача з студентами завдяки комп'ютерним комунікаціям отримав майже необмежені можливості, а

також створив умови для самостійної роботи студентів з інформаційними матеріалами. Не менш важливими, є також соціальні площини розгортання дистанційної освіти, які тісно пов'язані з такими її характерними рисами, як доступність та гнучкість. Дистанційна форма освіти знімає певні обмеження традиційної форми освіти, як то прив'язка до місця розташування навчального закладу, розкладу їх роботи, графіків тощо, що дає можливість говорити про тенденції лібералізації в дистанційній освіті. Крім того, дистанційна освіта, що може використовувати переваги традиційних форм навчання, які включають уніфіковані навчальні матеріали, апробовані процеси, збагачує їх власними можливостями роблячи їх доступнішими для більшого кола людей.

Висновки. Таким чином, сучасна дистанційна освіта базується на основі новітніх інформаційних технологій, які дають змогу забезпечити студентам можливість отримувати на відстані достатній обсяг навчальних матеріалів; особливі інтерактивні форми взаємодії поміж учасниками в процесі навчання з акцентом на самостійну роботу студентів, а також відповідний контроль та оцінку знань.

ДИСТАНЦІЙНЕ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Голопич І. М.

Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Вінниця, Україна
golopychinna@ukr.net

Вступ. Події останніх років (карантин через розповсюдження небезпечного коронавірусу covid-19, російсько-українська війна) сприяли тому, що в українській освітній системі активно почали використовувати інтернет-платформи для дистанційного навчання. У вишах популярною є безкоштовна відкрита система управління навчанням Мудл, яка орієнтована на взаємодію між викладачем та здобувачами вищої освіти, а також підходить як для організації традиційних дистанційних курсів, так і для очного навчання.

Нині, завдяки формі дистанційного навчання, українські виші можуть зараховувати на навчання іноземних студентів на ті спеціальності, які можна опановувати за допомогою інтернет-платформ Moodle і Zoom.

Освітні програми для іноземних студентів передбачають обов'язкове вивчення української мови до рівня B1. Дисципліна має назву «Українська мова як іноземна».

Мета дослідження. Ознайомитись з формою і методами дистанційного вивчення іноземними студентами української мови як іноземної у закладах вищої освіти на платформах Moodle і Zoom.

Матеріали та методи. Для оволодіння українською мовою як іноземною за допомогою інтернет-платформ, викладачі вишів мають синхронізувати мету й засоби навчання. На платформі Moodle, окрім силабусів, робочих програм, методичних рекомендацій до практичних і семінарських занять, викладаються всі необхідні теоретичні матеріали, презентації до теми, посилання на корисні сайти, тематичні словники, різні види практичних завдань, які допомагають у вивченні мови.

Важливу роль у вивченні української як іноземної відіграє викладач, що проводить заняття з іноземними студентами в Zoom як безпосередній носій мови. Він керує навчальним процесом і допомагає здобувачам розвивати мовленнєву діяльність, вивчати правопис, лексику, опановувати навички читання, виконувати граматичні завдання для розвитку писемного мовлення, контрольні завдання, контролює процес слухання текстів, перегляду відеозаписів, за необхідності їх коментує. Все це можливо робити незалежно від місця перебування студентів.

Дисципліна викладається шість семестрів. Курс починається з вивчення правильної вимови голосних і приголосних звуків української мови. Далі студенти вивчають теми: знайомство (привітання, звертання, етикетні формули), числа, місяці, дні тижня, погода, сім'я, назви частин тіла, самопочуття, зовнішність, одяг, кольори, назви продуктів, українські страви, транспорт, міста України, державні та релігійні свята тощо.

Всі тематичні блоки містять презентації, викладач пояснює граматику базується на лексиці, що відповідає заявленій темі. Після опрацьованого матеріалу, з метою перевірки засвоєної лексики і граматики, студентам пропонується виконати тести. Також кожне заняття містить інтерактивні завдання, що охоплюють теоретичний і практичний матеріал. Їх мета полягає у створенні комунікативних ситуацій, зокрема в практичному використанні засвоєного через аудіювання та говоріння. Також приділяється багато уваги обговоренням. Іноземним студентам пропонується поспілкуватись на професійну, побутову, країнознавчу й суспільну тематику. У такий спосіб відбувається краще засвоєння навчального матеріалу.

Викладач постійно намагається залучити студента до комунікативної взаємодії. З цією метою створюються навчальні мовленнєві й проблемні ситуації, щоб створити умови невимушеного спілкування. Більшість вправ також максимально наближені до мовленнєвої комунікації й відтворюють типові життєві ситуації.

На початковому етапі вивчення української мови як іноземної формуються елементарні навички говоріння, слухання, читання й письма. Обсяг мовного матеріалу містить фонетичний, граматичний і лексичний мінімум. У процесі формування граматичного мінімуму більша увага приділяється мовленнєвим одиницям, які активно використовуються у певній професійній сфері.

У процесі вивчення української мови як іноземної на середньому рівні студенти вивчають синтаксичні й стилістичні норми української мови, які сприяють подальшому вивченню іноземцями дисципліни «Юридичне документознавство».

Висновки. Теми й матеріали курсу підібрані з метою формування цілісної системи про національно-культурні особливості України. Викладач відіграє значну роль у процесі опанування мови, оскільки він, як носій мови передає всі лексико-семантичні тонкощі та фонетичні особливості мови, яку вивчають у живому процесі комунікації. Відбір комунікативного матеріалу та відповідних інтерактивних завдань має забезпечувати швидкий адекватний процес спілкування відповідно до сучасних тенденцій, вимог та запитів для іноземних студентів. Варто зазначити, що завдяки інтернет-ресурсам можна створити сприятливі умови для оволодіння українською мовою як іноземною, оскільки викладач може керувати процесом навчання, реагувати на потреби й можливості студентів й обрати той ресурс, який допомагає отримувати знання дистанційно, у комфортному режимі й ритмі.

ПІДХОДИ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ, ЩО ВИВЧАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ “ФАРМАЦЕВТИЧНА БОТАНІКА” У НФАУ

Гонтова Т. М., Романова С. В., Машталер В. В., Філатова О. В.*

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія,

м. Харків, Україна

tetianaviola@ukr.net

Вступ. У зв'язку з пандемією COVID-19 та військовими подіями в Україні дистанційна освіта набула особливої актуальності. Дистанційна освіта є важливою складовою сучасного навчального процесу у НФаУ. Вона має як значні переваги, так і серйозні виклики. Вирішення проблем технічного, соціального та методичного характеру дозволило зробити дистанційне навчання

більш ефективним та доступним для здобувачів. Можна відмітити зміни в освітніх системах, включаючи нові методологічні підходи, реформу навчального процесу та впровадження інноваційних методик. У фармацевтичній освіті це вимагає оновлення програм, силабусів і використання сучасних технологій для підготовки здобувачів вищої освіти.

Мета дослідження. Розглянути основні підходи до дистанційного навчання здобувачів, що вивчають освітню компоненту “Фармацевтична ботаніка” у НФаУ.

Матеріали та методи. Інформаційний пошук та аналіз напрацювань, систематизація та узагальнення даних.

Результати дослідження. Сучасні інформаційні технології відіграють ключову роль у розвитку освіти, зокрема в дистанційному навчанні, що активно впроваджується в Україні з 2002 року. Дистанційна форма навчання у НФаУ забезпечує доступність і розвиток навичок роботи здобувачів з інформаційними ресурсами. Дистанційна освіта сприяє розвитку самостійності, мобільності та відповідальності здобувачів, дозволяє їм опановувати матеріал у зручний час, мінімізує стрес під час складання заліків та іспитів і створює єдиний інформаційний простір.

Але варто зазначити, що дистанційне навчання не здатне повністю замінити традиційну освіту. Важливу роль продовжують відігравати емоційна складова та інтерактивна взаємодія учасників освітнього процесу. Для досягнення успіху необхідні висока мотивація здобувачів і усвідомлення значущості навчання для їхнього професійного розвитку. Також часто під час дистанційної роботи виникають проблеми з дотриманням академічної доброчесності.

Дистанційне вивчення освітнього компонента "Фармацевтична ботаніка" вимагає використання сучасних підходів та екологічних аспектів дослідження рослинного світу. Освіта на відстані здійснюється відповідно до робочих програм та навчальних планів і включає самостійну роботу, практичні заняття, лекції, консультації, контрольні заходи. Самостійне вивчення навчального матеріалу освітнього компонента “Фармацевтична ботаніка” передбачає опрацювання ресурсів дистанційних курсів.

Використання MOODLE для організації дистанційного навчання на кафедрі дає змогу ефективно взаємодіяти здобувачам та викладачам без безпосереднього контакту. Основні підходи до підготовки здобувачів розподілені за напрямками.

По-перше, це модульне навчання - розділення курсу на модулі («Анатомія та морфологія вегетативних органів рослин. Морфологія генеративних органів рослин», «Систематика рослин. Основи екології, ценології та географії рослин»).

По-друге, використання активних технологій навчання в курсі – інтерактивні матеріали, віртуальні екскурсії по ботанічних садах, відеолекції та проведення практичних робіт за допомогою цифрових платформ. Використання онлайн-платформ для виконання завдань та тестів.

Тести з автоматичною перевіркою дозволяють організувати швидке оцінювання рівня опанування навчального матеріалу здобувачами. Також передбачено виконання самостійних практичних робіт із перевіркою викладачем особисто. Лекції та практичні заняття проходять у вигляді відеоконференцій на платформі Zoom. До переваг цієї програми можна віднести те, що можна задіяти одночасно велику кількість слухачів. На кафедрі створені навчальні відеофільми, що демонструють виконання практичних робіт з анатомічного та морфологічного дослідження рослин. Це допомагає здобувачам ознайомитися з технікою виконання практичних завдань і здійснювати аналіз сировини за діагностичними ознаками.

Нажаль, не всі здобувачі мають стабільний доступ до інтернету, особливо в сільській місцевості та у зонах бойових дій. Тому для них створені умови для опанування теорії та виконання практичних робіт, тестувань у зручному форматі.

Висновки. Впровадження сучасних підходів до дистанційного навчання у курсі "Фармацевтична ботаніка" дозволяє зробити навчання більш ефективним та доступним для здобувачів вищої освіти.

ГЕЙМІФІКАЦІЯ ТА ІНТЕРАКТИВНІ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ HR-МЕНЕДЖМЕНТУ ДЛЯ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ

Дружкова І. С.

Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна

Вступ. Сучасна освіта зазнає змін під впливом цифрових технологій та нових методів навчання, особливо у підготовці HR-менеджерів у сфері охорони здоров'я, де ефективне управління персоналом критично важливе для якості медичних послуг. Гейміфікація, що використовує ігрові елементи, сприяє підвищенню мотивації студентів, розвитку практичних навичок і засвоєнню матеріалу за допомогою симуляційного навчання, рольових ігор, VR та інтерактивних платформ. Дослідження ґрунтується на аналізі наукових публікацій, опитуваннях та експериментальному впровадженні гейміфікованих методик.

Метою цього дослідження є аналіз впливу гейміфікації та інтерактивних методів на процес підготовки HR-менеджерів для медичних закладів, а також оцінка ефективності таких підходів у навчальному середовищі.

Гейміфікація, насамперед, це впровадження ігрових механік у неігрові процеси з метою підвищення залученості та мотивації учасників. У контексті навчання HR-менеджменту в охороні здоров'я вона може включати рейтингування, систему нагород, використання віртуальних валют, інтерактивні сценарії та рольові ігри.

Одним із ефективних способів впровадження гейміфікації є сценарне навчання. Наприклад, студенти можуть отримати роль керівника медичного закладу, який стикається з проблемою плинності кадрів або конфліктом у колективі. Для вирішення цих проблем вони повинні проаналізувати ситуацію, розробити HR-стратегію та застосувати різні методи управління персоналом.

Ще одним потужним інструментом є цифрова гейміфікація. Вона включає використання VR- та AR-технологій, що дозволяють моделювати реальні сценарії управління медичним персоналом. Наприклад, VR-симуляції можуть відтворювати ситуації кризового менеджменту в лікарні, дозволяючи студентам приймати управлінські рішення в реальному часі.

Окрім гейміфікації, значну роль у викладанні HR-менеджменту відіграють інтерактивні підходи, які базуються на активному залученні студентів у навчальний процес. Одним із найефективніших методів є симуляційне навчання, що дозволяє студентам зануритися в реалістичне середовище та розв'язувати складні HR-завдання. Наприклад, вони можуть працювати з віртуальними співробітниками медичного закладу, аналізувати їхню продуктивність та ухвалювати рішення про навчання, підвищення кваліфікації чи ротацію кадрів. Перевернутий клас – ще одна методика, яка сприяє інтерактивному навчанню. Замість традиційних лекцій студенти спочатку самостійно вивчають матеріал за допомогою онлайн-курсів, а під час занять виконують практичні завдання, обговорюють кейси та працюють у командах. Групові проєкти, дебати, вебінари з HR-експертами також є ефективними способами інтерактивного навчання. Вони допомагають студентам не лише засвоїти теоретичний матеріал, а й розвивати комунікативні навички, критичне мислення та здатність працювати в команді.

Використання гейміфікації та інтерактивних методів у викладанні HR-менеджменту для медичних фахівців дозволяє значно підвищити якість освіти та ефективність засвоєння матеріалу. Ігрові технології сприяють формуванню практичних навичок, розвитку емоційного інтелекту, а також підвищенню рівня мотивації студентів. Сучасні цифрові платформи, VR-симуляції та сценарне навчання створюють реалістичні умови, у яких майбутні HR-менеджери можуть

відпрацьовувати управлінські рішення. Впровадження методик, таких як перевернутий клас, кейс-метод та інтерактивні групові проєкти, дозволяє зробити процес навчання більш динамічним та адаптованим до реальних викликів медичної галузі.

З огляду на стрімкий розвиток технологій, подальші дослідження можуть бути спрямовані на оцінку довгострокового впливу гейміфікації на професійну діяльність випускників, а також на розробку нових інтерактивних освітніх платформ для підготовки HR-фахівців у сфері охорони здоров'я.

Таким чином, гейміфікація та інтерактивні технології є не лише потужними інструментами навчання, але й важливими факторами, що сприяють якісній підготовці HR-менеджерів до роботи в сучасних медичних установах.

Розвиток гейміфікації та інтерактивних методів у викладанні HR-менеджменту для медичних фахівців є лише початковим етапом глибокої трансформації системи освіти. Сучасний світ потребує адаптивного, практикоорієнтованого навчання, яке дозволить студентам не лише отримувати знання, але й ефективно застосовувати їх у реальному житті. Дослідження у цій сфері можуть допомогти оптимізувати освітні програми, щоб зробити їх ще більш ефективними та адаптованими до вимог роботодавців.

Ще одним перспективним напрямком є інтеграція штучного інтелекту (AI) у навчальні процеси. Використання AI може забезпечити адаптивне навчання, персоналізовані рекомендації та автоматизоване оцінювання.

Крім того, Big Data може використовуватися для збору інформації про результати навчання студентів, їхню кар'єрну траєкторію та ефективність різних методик навчання. Це дозволить викладачам постійно вдосконалювати освітні програми та впроваджувати найкращі світові практики.

Ще однією інновацією може стати розробка віртуальних платформ, де студенти зможуть працювати у симульованому середовищі медичних закладів. У такій системі вони можуть виконувати реалістичні HR-завдання, аналізувати кадрову політику лікарні, розв'язувати проблеми конфліктів між співробітниками, працювати з системами управління персоналом (HRM-системами) як employmenthero тощо. Такі технології дозволять зробити навчання максимально наближеним до реальних умов роботи у сфері охорони здоров'я, що позитивно позначиться на рівні підготовки HR-менеджерів.

Попри очевидні переваги, впровадження гейміфікації та інтерактивних методів у навчання HR-менеджменту може супроводжуватися певними труднощами. Як то технічні обмеження, не всі заклади вищої освіти мають необхідну інфраструктуру для реалізації VR/AR-навчання або використання AI-технологій. Психологічні бар'єри, не всі викладачі готові до впровадження інновацій, що може гальмувати інтеграцію нових методів навчання.

Необхідність адаптації програм, гейміфікація потребує значної перебудови навчального процесу, що потребує часу та фінансових ресурсів.

Тому для ефективного впровадження інноваційних підходів необхідно розробити стратегію поступового впровадження з урахуванням технічних можливостей, навчання викладачів та адаптації студентів до нових форматів навчання.

Висновки. Гейміфікація та інтерактивні методи відкривають нові горизонти у навчанні HR-менеджерів для медичних установ. Вони не лише підвищують мотивацію студентів, але й дозволяють їм отримати цінний досвід прийняття рішень у реалістичних умовах.

Таким чином, впровадження інноваційних підходів у навчання HR-менеджменту є важливим кроком до модернізації освітньої системи та підготовки висококваліфікованих фахівців для сфери охорони здоров'я. Інвестиції у гейміфікацію та технології інтерактивного навчання – це вклад у майбутнє освіти, де знання не лише передаються, а й активно застосовуються в реальному житті.

Список літератури

1. Huotari, K., & Hamari, J. (2017). A definition for gamification: anchoring gamification in the service marketing literature. *Electronic Markets*, 27(1), 21–31. <https://doi.org/10.1007/s12525-015-0212-z>
2. Saleem, A. N., Noori, N. M., & Ozdamli, F. (2022). Gamification Applications in E-learning: A Literature Review. *Technology, Knowledge and Learning*, 27(1), 139–159. <https://doi.org/10.1007/s10758-020-09487-x>

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИМ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТАМ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРЕВАГИ

Калашник М. П.

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

asd_x@ukr.net

Вступ. Актуальність теми дослідження зумовлена вимушеним переходом значної частини закладів вищої освіти України у 2022 році, у тому числі музичного профілю, на дистанційний формат надання освітніх послуг, що було спричинено повномасштабною війною. Харківський національний педагогічний

університет імені Г. С. Сковороди, який також займається підготовкою вчителів музики, активно використовує дистанційну форму навчання, що на сьогодні є єдиним напрямом забезпечення неперервного навчального процесу в умовах війни. Дистанційна форма музичної освіти, особливо викладання музично-теоретичних освітніх компонентів, має свої особливості та до останнього часу не використовувалося у світовій практиці. Тому дослідження цієї теми та визначення проблем, які виникають в процесі навчання, відкриття нових можливостей, які з'являються завдяки появі нових музикально-комп'ютерних технологій, є цікавою та важливою темою.

Мета дослідження. Проаналізувати особливості викладання музично-теоретичних навчальних компонентів, таких як теорія музики, гармонія та сольфеджіо, у дистанційному форматі, висвітлити особливості організації навчального процесу, виявити недоліки, переваги та нові можливості, які відкривають сучасні комп'ютерні технології.

Матеріали та методи. Були застосовані теоретично-емпіричні методи, а саме аналіз та синтез власного практичного досвіду викладання музично-теоретичних дисциплін у ХНПУ імені Г. С. Сковороди у 2022-2025 роках, метод візуалізації результатів дослідження, оглядово-аналітичного, опису та порівняння, що дало змогу виявити переваги та недоліки дистанційної форми навчання в галузі мистецької музичної освіти.

Результати дослідження. Дистанційне навчання теорії музики має свої особливості, оскільки цей предмет поєднує теоретичні знання (нотну грамоту, гармонію, аналіз музичних творів) та практичні навички (слуховий аналіз, сольфеджіо, аранжування, побудову гармонії).

Музично-теоретичні освітні компоненти, такі як теорія музики, сольфеджіо, гармонія, традиційно ґрунтувалися на особистій взаємодії викладача та здобувача освіти, що є найважливішою практичною складовою навчання. В умовах дистанційного навчання, нажаль, втрачається можливість цієї взаємодії, що створює певні перешкоди для досягнення освітніх цілей. Відсутність живого контакту ускладнює пояснення таких абстрактних понять, як мелодика, гармонія. Важко навчати вокальним чи інструментальним навичкам без фізичної присутності та безпосереднього контакту викладача та студента. Платформами для дистанційного навчання є платформи Zoom, Microsoft Teams або Google Meet, розміщення відповідних матеріалів в системі Moodle.

На якість дистанційної освіти впливають технічні проблеми та обмеження, які пов'язані з якістю передачі звуку через засоби зв'язку, що використовуються викладачем та здобувачем освіти. Для організації навчання використовуються як викладачами, так і студентами смартфони, ноутбуки, планшети або комп'ютери, які мають вбудовані мікрофони та камери, що часто спотворюють та змінюють

звук, що призводить до не завжди об'єктивного оцінювання виконуваних вправ студентом та невідповідної передачі звуку музичних фрагментів, які демонструє викладач. Складною проблемою в процесі дистанційного навчання музично-теоретичним дисциплінам є не завжди стабільне підключення до мережі інтернет, недостатня швидкість передачі сигналу, що призводить до затримки звуку, порушення синхронізації аудіо та відео, що негативно впливає на якість занять. Вирішувати цю проблему вдається через асинхронний формат, коли викладач заздалегідь записує музичний фрагмент в аудіо та відео форматах, а студент має можливість прослухати та подивитися навчальний матеріал у нормальній якості.

Нові можливості для викладання музично-теоретичних освітніх компонентів надають сучасні інформаційні технології, які раніше ніколи не застосовувалися в навчальному процесі. Візуалізація навчального матеріалу, перш за все нотного тексту можлива завдяки використанню інтерактивних презентацій та пояснень на віртуальних дошках типу Miro або Jamboard, які дають можливість не тільки показувати ноти, але й залучати студентів до виконання теоретичних завдань по написанню музичних диктантів в синхронному режимі безпосередньо на занятті. Використання віртуальної дошки Miro у навчанні сольфеджіо, теорії музики та гармонії допомагає значно покращити якість викладання та засвоєння музичного матеріалу здобувачами освіти завдяки візуалізації, інтерактивності та можливості спільної роботи. Дошка Miro дозволяє візуалізувати музичні поняття через створення на екрані схем, таблиць та нотних прикладів для пояснення ладів, інтервалів, акордів. Студенти мають можливість взаємодіяти з нотним матеріалом в реальному часі. Використання дошки Miro при вивченні сольфеджіо дозволяє створювати інтерактивний нотний стан, де студенти можуть самостійно або разом з викладачем складати мелодії, виконувати ритмічні вправи, де потрібно поєднати тривалості нот із відповідними назвами, дає можливість візуалізувати різні види ладів за допомогою графічних схем, використання картки для швидкого запам'ятовування акордів. Дошка Miro відкриває можливість для інтерактивного виконання вправ шляхом додавання аудіофайлів, що сприяє розвитку слухових навичок у здобувачів освіти. Викладач та студенти можуть перетягувати ноти, акорди, такти для складання ритмічних та мелодичних вправ. Важливою перевагою віртуальної дошки Miro є співпраця викладача та студента в реальному часі, крім того кілька студентів можуть одночасно працювати на одній дошці, виконуючи завдання разом або перевіряючи роботу одне одного. А викладач має змогу в реальному часі виправляти помилки та коментувати роботу студентів, що дає можливість проводити повноцінне заняття, яке не відрізняється від заняття в аудиторії. Використання віртуальної дошки Miro

дозволяє більш детально структурувати вивчення музично-теоретичних дисциплін шляхом створення інтерактивних маршрутів для вивчення матеріалу: від простих нот до складних гармонійних конструкцій, через організацію контенту у вигляді кольорових блоків, що полегшує сприйняття теоретичного матеріалу. Зручним є те, що дошку можна використовувати разом із платформами Zoom або Google Meet, доповнюючи відеоуроки, а взаємодія з Google Drive дозволяє легко зберігати навчальні матеріали.

Також для створення та аналізу нотних партитур використовуються сучасні комп'ютерні програми MuseScore, Flat.io, Sibelius, Finale. Для візуалізації та демонстрації теорії та практичних прикладів використовуються цифрові аудіо-робочих станцій (DAW) – GarageBand, FL Studio, Ableton Live, тощо. Для розвитку музичного слуху, проведення слухового аналізу, вивченню ладів, інтервалів та акордів використовуються програми Auralia та EarMaster. Виконання вправ на розпізнавання ладів, інтервалів, акордів, доцільно проводити через програми EarMaster або ToneGym.

Висновки. Дистанційне навчання музично-теоретичних освітніх компонентів з теорії музики ефективно за умови використання інтерактивних платформ, віртуальних інструментів та спеціалізованих програм для розвитку музичного слуху та нотної грамоти. Найкращі результати дає поєднання онлайн-лекцій, практичних вправ та мультимедійних технологій.

ГЕЙМІФІКАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ХІМІЧНИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

Карпова С. П., Колісник С. В., Криськів О. С.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

oleg.kryskiw@gmail.com

Вступ. Освітній процес має постійно пристосовуватися до нових умов функціонування з використанням сучасних методів і технологій. Останні відіграють ключову роль у забезпеченні інклюзивного викладання хімічних освітніх компонентів, оскільки мультимедійні засоби дозволяють адаптувати освітній процес до індивідуальних потреб здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами. Актуальність дослідження зумовлена зростаючою потребою забезпечення рівного доступу до якісної освіти для всіх здобувачів вищої освіти, включаючи тих, які мають особливі освітні потреби. Однією з ключових проблем сучасної вищої освіти є інтеграція інклюзивного навчання,

яке вимагає використання інноваційних підходів і технологій. Зокрема, викладання хімічних освітніх компонентів в інклюзивному середовищі стикається з труднощами адаптації складного навчального матеріалу, який часто є недостатньо візуалізованим і доступним для здобувачів вищої освіти з порушеннями слуху, зору чи іншими особливостями.

Мета дослідження. Адаптація мультимедійних технологій для інклюзивного викладання хімічних освітніх компонентів в Україні, зокрема, оцінка ефективності використання мультимедійних засобів (віртуальних лабораторій, анімацій, відео, технологій доповненої реальності тощо) та алгоритм пошуку практичних рішень для покращення доступності й інклюзивності навчального процесу за допомогою сучасних технологій.

Матеріали та методи. Використані теоретичні методи дослідження: аналіз, узагальнення, систематизація наукових та науково-методичних джерел з проблеми дослідження, аналіз існуючих понять, пов'язаних з темою дослідження задля подальшого визначення теоретичних засад, уточнення змісту основних понять, аналіз навчальної літератури.

Результати дослідження. Найбільша кількість публікацій в наукометричній базі Scopus щодо гейміфікації в хімічній освіті належить вченим з Іспанії, США та Індонезії (рис). Нажаль, дослідження українських освітян з цього питання поки що не представлені в науко-метричній базі Scopus, але впровадження гейміфікації при викладанні хімічних освітніх компонентів проводиться в українських закладах освіти із застосуванням вікторин Kahoot, Socrativ, Telegram Quiz Bot, GoogleForm тощо, а також віртуальних хімічних лабораторій.

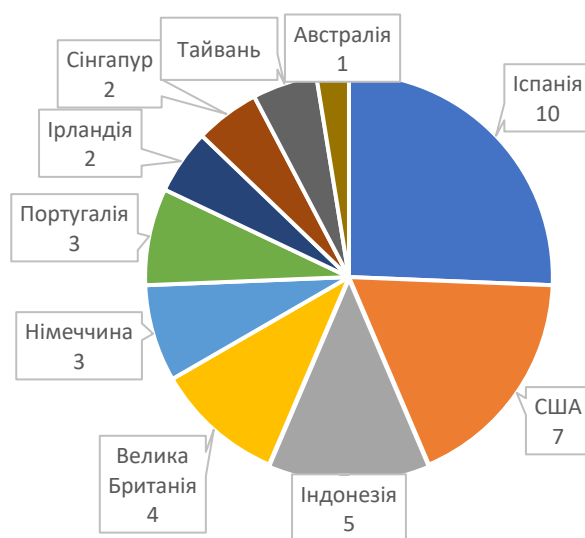

Рис. Публікації щодо гейміфікації навчання хімії в різних країнах з 2015 р. по лютий 2022 р.

Основним завданням гейміфікації є привернення уваги здобувачів вищої освіти та мотивування їх до активної участі в процесі навчання. Для досягнення цієї мети можна використовувати наступні методи гейміфікації:

1. Створення ігрової атмосфери: використання символів, емблем, кольорів та інших ігрових елементів для створення ігрової атмосфери, яка мотивує здобувачів вищої освіти до активної участі в навчальному процесі.

2. Використання ігрових елементів, таких як завдання, досягнення, рейтинги, бали.

3. Використання симуляцій та ігрових сценаріїв для навчання з використанням правил безпеки.

4. Розвиток ігрової діяльності: створення ігрових сценаріїв та ігрових завдань, які сприяють розвитку ігрової діяльності та формуванню навичок безпечної поведінки.

5. Використання ігрових форматів: ігрові турніри, змагання та інші, для мотивації до активної участі в освітньому процесі.

Гейміфікація дозволяє здобувачам вищої освіти бути активними учасниками освітнього процесу, розвивати креативність, сприймати інформацію більш ефективно, а також забезпечує мотивацію до навчання та досягнення мети. Усі ці методи гейміфікації можуть бути ефективними для формування культури безпеки життєдіяльності здобувачів вищої освіти під час вивчення хімічних освітніх компонентів.

Висновки. Проведене дослідження показує, що є різне трактування поняття гейміфікації, особливо коли це стосується освітнього процесу. Виходячи з того, що розуміють під цим терміном, будуть змінюватись і способи його використання. Проте більшість науковців у своїх роботах дійшли висновку, що гейміфікація – це процес впровадження комп'ютерних ігор у неігрове середовище. Таким чином, аналіз психолого-педагогічної, наукової та навчальної літератури, а також певних досліджень в області ігрових освітніх технологій і використання гейміфікації в освіті дає нам підставу розглядати гейміфікацію як педагогічну категорію, під якою розуміється застосування в навчанні підходів, характерних для комп'ютерних ігор, з метою підвищення мотивації здобувачів вищої освіти і створення умов для їх саморозвитку на основі використання сценаріїв, сценарних елементів (віртуальні нагороди, статуси, окуляри), ігрової естетики, соціальної взаємодії і зворотного зв'язку від того, хто навчається, що забезпечує можливість динамічної коригування процесу навчання, а також зробити висновок про якісну зміну інформаційно-освітнього середовища школи на рівні всіх її компонентів під впливом інструментів гейміфікації.

Таким чином, сучасні дослідження в галузі гейміфікації в освітньому процесі різних країн світу показали, що застосування гейміфікації при опануванні хімічних освітніх компонентів дозволяє підвищити активність і свідомість здобувачів вищої освіти. Однак, в освітній практиці України гейміфікація при викладанні хімічних освітніх компонентів поки що не отримала широкого впровадження, тому що є низка проблем, для розв'язання яких потрібна сучасна технологічна оснащеність закладів вищої освіти, методична література щодо застосування гейміфікації в освітньому процесі, обізнаність викладацького складу в інформаційно-комунікаційній сфері, а також вміння працювати з англomовними інтернет платформами.

ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Карпова С. П.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

za9594506@gmail.com

Вступ. На самому початку використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні стало зрозуміло, що це може стати шляхом до вирішення багатьох проблем в галузі освіти та її підняття на новий якісний рівень. Швидкі темпи розвитку інформаційного суспільства впливають на прискорення темпів впровадження інновацій різних рівнів та нових науково-технічних досягнень в процес освіти, тим самим продукуючи нові вимоги до окремих ланок підтримки освіти, оцінки її якості, розробки стандартів та рекомендацій, шляхів формування інтелектуального потенціалу, підвищення компетенцій. Збільшуються вимоги до якості надання освітніх послуг на базі електронних освітніх просторів. Інформаційне середовище швидко формує у людей нові звички, стереотипи поведінки, культурні запити і нові цінності. Формуються нові електронні мережеві співтовариства, які виробляють, постачають та використовують інформаційні ресурси і тим самим сприяють вертикальному та горизонтальному розвитку електронного освітнього простору. Ключовою формою інформаційного середовища освітнього процесу виступає дистанційна форма навчання, яка за сучасних реалій є оптимальним та ефективним елементом викладання.

Мета дослідження. Поширення дистанційної освіти, виховання різнобічно розвинутої особистості, подолання нерівності в системі освіти.

Матеріали та методи. Використані теоретичні методи дослідження: аналіз, узагальнення, систематизація наукових та науково-методичних джерел з проблеми дослідження, аналіз існуючих понять, пов'язаних з темою дослідження задля подальшого визначення теоретичних засад, уточнення змісту основних понять, аналіз навчальної літератури.

Отримані результати. Дистанційне навчання має бути належним чином організовано через систему організації, технології, програмування та програмних кроків. Платформа дистанційного навчання є ключовим компонентом комунікації партнерів з дистанційної освіти. У цій системі викладачі використовують мультимедійні навчальні ресурси для створення універсальних навчальних курсів, персоналізації їх відповідно до потреб та здібностей кожного здобувача вищої освіти. На сьогоднішній день у світі існує велика кількість платформ електронного навчання, які поділяються на дві категорії: закриту та відкриту. В Україні здобули популярність 4 основні платформи, через які ЗВО здійснюють навчальний процес: Google Classroom, Microsoft Teams, ZOOM та Moodle.

Однією з провідних проблем, з якою стикаються викладачі та працівники вищих навчальних закладів, є не лише впровадження системи дистанційної освіти, а й забезпечення позитивного впливу нових технологій на навчальний процес, тобто необхідність розвитку сильних сторін та мінімізації негативного впливу. На відміну від тих галузей, що торкаються інформатизації освіти, зокрема щодо регулювання ключових питань дистанційного навчання, міжнародний стандарт ECDL має певну законодавчу базу в Україні. Різні складові дистанційної освіти в Україні, регулює ряд нормативних документів: «Національна доктрина розвитку освіти», «Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні», «Національна програма інформатизації», закони України «Про освіту», «Про 38 вищу освіту», наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання». Тенденції в сучасному світі дедалі частіше актуалізують для України ряд викликів і загроз, що стосуються проблеми дистанційної освіти.

Висновки. Протягом останніх років, розвиток інформаційних технологій зробив актуальною проблему модернізації системи освіти. Найбільше модернізація вищої освіти відобразилась в концепції дистанційної освіти, яка на сьогоднішній день, завдяки впливу мережі Інтернет, пронизує майже всі сфери суспільства і стає досить важливим фактором в його розвитку. Вагомого значення така модернізація системи освіти зазнала і на території України.

Незважаючи на вказані проблеми та недоліки, Україна, хоч і маленькими кроками, просувається вперед у процесі впровадження дистанційної освіти в свою освітню систему. Варто зазначити, що першими здобутками є

використання елементів дистанційного навчання при очному навчанні та отриманні другої вищої освіти чи підвищення кваліфікації кадрів. Проте на даному етапі дистанційна освіта в Україні носить більш теоретичний характер, ніж практичний і стан її впровадження залишає бажати кращого. Подальший розвиток дистанційного навчання варто розпочинати із вирішення його проблем та підтримки з боку держави і суспільства.

ДИСТАНЦІЙНЕ ВИВЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ТА НЕОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

Коваль А. О., Криський О. С., Антоненко О. В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

oleg.kryskiw@gmail.com

Вступ. Пандемія коронавірусу COVID-19 призвела до карантину і переходу студентів і школярів на дистанційну форму освіти. Цей досвід наочно продемонстрував проблеми, які при цьому виникають і які наслідки можуть бути для якості навчання. Наразі для багатьох регіонів України знову можлива лише дистанційна форма освіти через воєнний стан і небезпеку для життя та здоров'я здобувачів освіти та викладачів. Ситуація також обтяжена складним психологічним станом усіх учасників освітнього процесу. Тому, враховуючи досвід набутий під час карантину, слід розвивати використання сучасних методів дистанційного навчання.

Мета дослідження. Застосування досвіду створення дистанційних навчальних курсів на кафедрі загальної хімії Національного фармацевтичного університету (НФаУ) для забезпечення якісного освітнього процесу під дії воєнного стану, що дозволяє ефективно розподілити навантаження на викладача та студента і спокійний емоційний стан.

Результати дослідження. Сьогодні всі учасники освітнього процесу змушені оптимізувати свою роботу з використанням комп'ютерних технологій та мережі Internet. Не стали винятком і студенти та викладачі кафедри загальної хімії НФаУ. Ситуація, в якій ми всі зараз опинилися, є неординарною, і важливо розуміти, що у багатьох виникають різного роду труднощі (методичні, технічні та організаційні) з масовим і повним переходом на онлайн-навчання: підготовка матеріалів для дистанційного навчання (з урахуванням специфіки предмета), переключення себе зі звичного «домашнього» режиму на «робочий» (багато людей сприймають будинок як місце відпочинку, де можна нічого не робити);

обладнання нормального навчального/робочого місця (особливо, коли в одній квартирі можуть збиратися батьки, діти, домашні тварини, і дуже важко залишитися наодинці й не звертати уваги на те, що відбувається навколо, бути залученим до лекцій і виконання домашніх завдань). Навіть для людини, яка любить спілкування, постійна присутність інших людей поруч буде порушувати робочу атмосферу, їй може бути складніше слухати викладача в онлайн форматі і засвоювати матеріал. До проблем, відомих з часів карантину, додалися проблеми з електрикою, наявністю і якістю зв'язку, повітряні тривоги та необхідність ходити в укриття.

Чим швидше вдасться зрозуміти, що на невизначений період часу поточна ситуація є єдиною можливою реальністю, тим краще. Реальність змінилася, і необхідно витратити час та енергію на пошук шляхів повноцінного існування в рамках нової реальності. Римський імператор, філософ Марк Аврелій Антонін радив: «Якщо ти не можеш змінити ситуацію, зміни своє ставлення до неї». Ми рекомендуємо студентам і викладачам скористатися перевагами дистанційного навчання, серед яких можливість заощадити час на дорогу; багаторазово переглядати лекції та лабораторні роботи в записі, що підвищує шанси на повне проходження матеріалу; самостійно планувати режим роботи і навчання, в якийсь момент поставити на паузу те, що відбувається, відпочити і продовжити вивчення матеріалу або роботи; підтримувати зв'язок з одногрупниками та викладачами, обговорювати завдання, ставити запитання, ділитися труднощами, що виникають, та шляхами їх подолання. І наразі це єдиний можливий варіант забезпечити учасників освітнього процесу від загрози життю та здоров'ю.

Загальна та неорганічна хімія є фундаментальною дисципліною у фармацевтичній освіті, базовою для вивчення блоку хімічних курсів та опанування спеціальних освітніх компонентів. З 2012 року кафедра загальної хімії НФаУ працює над створенням та вдосконаленням універсального програмно-методичного комплексу з використанням активного методичного забезпечення для усього курсу загальної та неорганічної хімії. Система базується на платформі Moodle, налаштована для роботи з будь-яким браузером і містить два модулі: «Загальна хімія» та «Неорганічна хімія», кожен з яких складається з окремих тем, логічно пов'язаних між собою відповідно до робочої програми. Цей комплекс вигідно відрізняється від традиційних посібників своєю універсальністю і може бути використаний студентами всіх форм навчання на різних етапах вивчення дисципліни. Важливою перевагою є поєднання в кожній темі різних видів навчальної діяльності студентів: ознайомлення з теорією та конкретними прикладами її використання для вирішення практичних завдань, виконання віртуальних лабораторних експериментів, повторення та закріплення пройденого матеріалу за допомогою тестів, ланцюжків хімічних перетворень та

розв'язання розрахункових задач. Теоретичний матеріал кожної теми подано у вигляді аудіографічної лекції з анімаційно-послідовним викладом матеріалу та використанням об'єктів візуалізації (ілюстративного матеріалу та відеофрагментів). Практична частина передбачає виконання віртуальних лабораторних експериментів, що сприяє закріпленню теоретичних положень. Після перегляду відеодослідів студент заповнює лабораторний журнал, записуючи свої спостереження до кожного експерименту, рівняння відповідних реакцій та робить висновки. Блок контролю також включає індивідуальні контрольні питання за темою, тести для самопідготовки (дозволяють дізнатися правильну відповідь) і самоконтролю (повідомляється лише кількість правильних відповідей). Основним видом інформаційного ресурсу є активне методичне програмне забезпечення. Зв'язок з викладачем підтримується офлайн (через консультаційний форум, на якому кожен студент може залишити запитання та отримати відповідь від викладача або інших студентів) та онлайн (через спілкування з групою у форматі відеоконференції за допомогою платформи ZOOM, згідно з розкладом). Для індивідуальних консультацій також можуть використовуватися месенджери – Viber, Watsapp тощо. Зазначені форми є особливо важливими, адже жодні навчальні матеріали (навіть найкращі!) не замінять живого спілкування з викладачем (навіть через відеозв'язок) та однокласниками.

Електронний програмно-методичний комплекс з використанням Moodle (для роботи офлайн) у парі із ZOOM («візуальний контакт») дозволяє індивідуалізувати процес навчання та контролю. Заняття проводяться за розкладом у ZOOM *on line* в режимі реального часу. А якщо реалії життя під час воєнного стану завадять прослухати і прийняти активну участь на занятті, то є можливість надолужити у зручний час і в зручному темпі, самостійно визначаючи порядок і вид роботи. Це підвищує мотивацію студентів; підвищує їх самооцінку; створює комфортне навчальне середовище, що в кінцевому підсумку допомагає підтримувати спокійний емоційний стан в реаліях сьогодення.

Висновки. Викладачі кафедри загальної хімії НФаУ в режимі дистанційної роботи забезпечують повноцінний освітній процес здобувачів вищої освіти, опановуючи разом з ними нові технології та онлайн-платформи. Це чудове підґрунтя для прояву креативності усіх учасників освітнього процесу, коли лише спільне бажання отримувати якісні знання дозволяє швидко і вправно переходити на нові умови навчання.

АКТУАЛЬНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ТА СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТ

Ковтунова Л. Ю.

Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків, Україна

kovtunova.larisa@ukr.net

Сучасна освіта стикається з викликами, які вимагають нових підходів до навчання. Особливо це стосується викладання фундаментальних та суспільно-гуманітарних освітніх компонент, які займають важливе місце в освітніх програмах. Фундаментальні знання формують основу для професійної діяльності, а гуманітарні дисципліни сприяють розвитку критичного мислення, емоційного інтелекту та соціальних навичок.

Актуальні методи викладання фундаментальних освітніх компонент.

Викладання фундаментальних предметів, таких як математика, фізика і хімія, традиційно базується на лекційних методах. Однак, у сучасній освіті з'являються нові підходи.

Проектне навчання. Цей метод передбачає активну участь здобувачів вищої освіти у розробці проектів, що дозволяє втілювати теоретичні знання в практичну площину. Здобувачі освіти виконують дослідження, працюють у командах, вирішують реальні проблеми, що формує у них навички командної роботи та управління проектами.

Змішане навчання (Blended Learning). Цей підхід поєднує традиційне навчання з онлайн-форматами. Здобувачі вищої освіти можуть самостійно опановувати теорію через відеолекції та інші цифрові ресурси, а практичні заняття можуть проходити в аудиторіях. Змішане навчання робить освітній процес більш гнучким і зручним.

Компетентнісний підхід. Цей підхід акцентує увагу на розвитку ключових компетенцій, які допоможуть здобувачам освіти ефективно функціонувати у швидко змінюваному світі. Викладачі спонукають здобувачів освіти до самостійного мислення і критичного аналізу, що є важливим для успіху в наукових дослідженнях та професійній діяльності.

Методики викладання суспільно-гуманітарних компонент.

Викладання суспільно-гуманітарних дисциплін, таких як історія, філософія, право, соціологія також зазнає змін.

Активні методи навчання. Викладачі застосовують аналіз конкретних ситуацій, методи дискусій, дебатів, рольових ігор, семінари-дискусії, проблемні лекції, евристичні бесіди та навчальні дискусії. Ці методи сприяють активному залученню здобувачів освіти у навчальний процес і розвитку їх критичного

мислення, що допомагає їм не лише вчитися аналізувати інформацію, але й формувати власну точку зору. Це також сприяє розвитку комунікативних навичок.

Міждисциплінарний підхід. Залучення елементів з різних гуманітарних дисциплін дозволяє здобувачам вищої освіти бачити зв'язки між предметами, що сприяє глибшому розумінню теми. Наприклад, вивчення історичних подій може супроводжуватися аналізом соціальних і культурних аспектів.

Використання місцевих контекстів. Інтеграція місцевих культурних та соціальних реалій у навчальний процес допомагає зробити освіту більш актуальною та значущою для здобувачів освіти. Викладачі можуть організовувати виїзні лекції, екскурсії до музеїв, участь у соціальних проєктах, якщо це не пов'язано з загрозою для здобувачів освіти з урахуванням реалій сьогодення.

Сучасні методики викладання фундаментальних і суспільно-гуманітарних освітніх компонент акцентують на інтерактивності, продуктивному навчанні та використанні інформаційно-комунікаційних технологій. Актуалізується значення критичного мислення, формування комунікативних навичок та міждисциплінарного підходу, який дозволяє з'єднати теоретичні знання зі практичними вміннями. Викладачі використовують проєктне навчання, кейс-стадії, дискусії та кооперативне навчання, що спонукає здобувачів вищої освіти до активності та глибшого усвідомлення матеріалу.

Умови воєнного стану передбачають адаптацію навчальних планів та використання новітніх технологій для забезпечення ефективного навчання. Це включає дистанційне навчання, проблемно-орієнтовану навчальну практику. Також важливо враховувати емоційний стан здобувачів освіти та впроваджувати елементи психосоціальної підтримки. Для цього впроваджуються нові підходи в рамках вітчизняної та міжнародної практики, що дозволяє створити гнучке навчальне середовище, здатне реагувати на реалії сьогодення.

Держава починає впроваджувати низку заходів, спрямованих на заохочення повернення громадян України, які тимчасово виїхали за кордон. Комітет Верховної Ради розробляє рекомендації для запобігання еміграції молоді та розвитку людського капіталу, серед яких – підтримка програм, що сприятимуть поверненню молоді до України.

Вітчизняні заклади вищої освіти зацікавлені у поверненні до країни своїх здобувачів після закінчення воєнного стану, конкурентоспроможних на ринку праці. Це також потребує постійного підвищення рівня освіти та впровадження нових методик.

Для покращення освітнього процесу активно використовуються інтерактивні платформи. Прикладом є Google Classroom, безкоштовна платформа для управління навчанням, що дозволяє організовувати спільну роботу учнів та вчителів. Інші популярні платформи включають Zoom, Moodle, Edmodo, тощо.

Кожна з цих платформ має свої особливості і може бути адаптована під різні стилі навчання та підтримують різні формати навчального матеріалу, включаючи відеоконференції, тексти, презентації, що сприяє заохочуваності здобувачів освіти та індивідуалізації навчання.

Гейміфікація навчання, освітній підхід із застосуванням ігрових елементів і технік у навчальному процесі, що створює інтерактивне та мотивуюче середовище. Вона сприяє підвищенню зацікавленості здобувачів освіти та стимулює їхню мотивацію до навчання через використання елементів гри, таких як бали, досягнення та конкуренція. Як приклад, веб-платформа LearningApps, яка пропонує можливість створення ігор та інтерактивних навчальних модулів для різних предметів.

Виклики в реалізації нових методик.

Важливо зазначити, що впровадження нових методик викладання стикається з рядом викликів. Перш за все, це опір змінам з боку самих викладачів, які можуть звикнути до традиційних методів навчання. Також існує проблема недостатньої підготовки викладачів до використання сучасних технологій та методик.

Сподівання на зміни в освіті розуміється не лише через впровадження нових методик, але й через необхідність підготовки викладачів, які були б готові до змін та могли б адаптуватися до потреб сучасності.

Отже, сучасні методики викладання фундаментальних та суспільно-гуманітарних компонент освіти потребують адаптації до нових умов та вимог суспільства. Інноваційні підходи, такі як проектне навчання, змішане навчання, використання активних методів та інтерактивних технологій стають основою для формування освіченої особистості, готової до викликів сучасного світу. Подальші дослідження та розвиток цих методик можуть позитивно позначитися як на якості освіти, так і на загальному розвитку молодого покоління.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕГРАЦІЇ ХІМІЧНИХ ТА МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ БІОНЕОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ

Колісник С. В., Коваль А. О., Криськів О. С., Антоненко О. В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

oleg.kraskiw@gmail.com

Вступ. Сучасні фармація та медицина потребують глибокого розуміння як базових принципів хімії, так і специфічних процесів, що відбуваються в організмі. Тому актуальним завданням є інтеграція загальної та неорганічної, аналітичної, фізичної та колоїдної хімії з медико-біологічними аспектами, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу та розумінню зв'язків між різними галузями науки, яка стрімко розвивається, що зумовлює оновлення навчальних матеріалів останніми досягненнями.

Мета дослідження. Враховуючи вимоги сьогодення, колективом авторів кафедри загальної хімії Національного фармацевтичного університету (м. Харків, Україна) створено підручник «Біонеорганічна хімія», котрий включає актуальні дані, сучасні концепції та практичні приклади, які відповідають запитам хімічної та медичної науки.

Отримані результати. Згаданий підручник, розроблений з урахуванням сучасних дидактичних принципів, забезпечує логічну структуру, послідовність викладання матеріалу та використання необхідних ілюстрацій, що сприяє кращому розумінню складних хімічних процесів та їх застосуванню у практичній діяльності майбутніх фахівців фармації та медицини. Використання підручника сприятиме розвитку аналітичних здібностей здобувачів вищої освіти, умінь самостійно вирішувати задачі та застосовувати хімічні закони у вирішенні практичних проблем.

Інтегроване представлення матеріалу, включаючи глосарії, ілюстрації та додатки з довідковими матеріалами, дає змогу здобувачам вищої освіти легше орієнтуватися у розмаїтті хімічної науки, що відповідає сучасним вимогам до якості навчання та сприяє формуванню фундаментальних знань.

Висновки. Таким чином, створення нового підручника «Біонеорганічна хімія» не тільки заповнює існуючі освітні прогалини, але й відкриває можливості для інтеграції міждисциплінарних знань, що є критично важливим у сучасному світі науки і медицини.

За результатами конкурсу «Краще видання», який щорічно проводить ГО «Національна академія наук вищої освіти України», у 2024 році підручник «Біонеорганічна хімія», створений авторами Колісник С. В., Коваль А. О., Криськів О. С., Антоненко О. В. отримав диплом першого ступеня.

БІНАРНЕ ЗАНЯТТЯ ЯК СУЧАСНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

Коляда Т. А.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

takolyada@ukr.net

Вступ. Сучасна система вищої освіти вимагає впровадження інноваційних методів навчання, які сприяють підвищенню якості освітнього процесу, розвитку критичного мислення здобувачів та формуванню їхніх професійних компетентностей. Однією з ефективних форм інтерактивного навчання є бінарне заняття, яке передбачає спільне викладання дисципліни двома викладачами з різних галузей знань або практиком і теоретиком. Такий формат сприяє комплексному розгляду навчального матеріалу, активному залученню студентів до освітнього процесу та міждисциплінарному підходу до навчання.

У викладанні правових дисциплін бінарне заняття відіграє важливу роль, оскільки дозволяє поєднувати теоретичні аспекти права з практичними кейсами, що підвищує рівень засвоєння матеріалу та наближує навчання до реальних умов професійної діяльності.

Метою дослідження є аналіз та обґрунтування ефективності бінарного заняття як інноваційної форми викладання правових дисциплін у закладах вищої освіти.

Матеріали та методи. У дослідженні використано наукові праці з інноваційних методів навчання, навчально-методичні рекомендації, а також практичний досвід викладачів юридичних дисциплін. Для аналізу ефективності бінарних занять застосовано теоретичні методи, зокрема аналіз, узагальнення та порівняльний аналіз, що дозволило систематизувати інформацію та визначити переваги цієї форми навчання.

Отримані результати. Розвиток освіти спрямований на пошук ефективних механізмів поєднання теоретичних знань із практичними навичками, що є ключовою вимогою сучасного ринку праці. Формування конкурентоспроможних фахівців потребує впровадження інноваційних підходів до навчання, які дозволяють майбутнім фахівцям здобувати не лише фундаментальні знання, а й практичний досвід вирішення правових колізій. Вітчизняна освітня система досі стикається з проблемою недостатнього прикладного наповнення навчального процесу, що спричинено диспропорцією між теоретичною та професійноорієнтованою підготовкою, слабким зв'язком між закладами вищої освіти та роботодавцями, а також недостатньою модернізацією дидактичних методів.

З огляду на необхідність реформування освіти, зростає роль сучасних педагогічних технологій, зокрема бінарних занять, що є інноваційною формою інтегрованого навчання. Концепція бінарного заняття передбачає взаємодію двох викладачів або викладача і практикуючого фахівця з метою комплексного розгляду теми, що сприяє поглибленню знань студентів, розвитку їх аналітичного мислення та виробленню професійних навичок. Бінарні заняття підсилюють прикладний компонент освітнього процесу, дозволяючи ефективно інтегрувати навчальні дисципліни та встановлювати міжпредметні зв'язки.

Особливість таких занять полягає в їхній спрямованості на активізацію пізнавальної діяльності здобувачів, розвиток їхньої здатності до комплексного аналізу правових явищ і прийняття зважених рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Основними функціями бінарних занять є формування цілісного уявлення про предмет, узагальнення та систематизація знань, а також створення умов для їх ефективного застосування на практиці. Вони базуються на принципах професійної спрямованості, інтеграції теоретичного та прикладного компонентів навчання, формуванні компетенцій, необхідних для подальшої професійної діяльності.

Залежно від цілей і методів реалізації, бінарні заняття можуть охоплювати різні типи діяльності: ознайомлення з новим матеріалом (лекції, дослідницька робота), його закріплення (практичні завдання, консультації), комплексне застосування знань (семінари, практикуми), а також контроль і оцінювання навчальних досягнень (колоквіуми, заліки). Структурно вони складаються з кількох ключових етапів: вступної частини, що містить постановку проблеми та визначення цілей заняття; основної, де здійснюється розгляд і аналіз навчального матеріалу; та підсумкової, що передбачає рефлексію та закріплення знань.

Таким чином, бінарні заняття є ефективним засобом модернізації, що дозволяє досягти балансу між теоретичною та практичною складовими навчання, сприяє розвитку професійних компетенцій здобувачів та забезпечує їхню готовність до практичної діяльності.

Висновки. Резюмуючи зазначимо, оновлення системи вищої освіти орієнтоване на підготовку фахівців із високим рівнем професійних компетенцій. Використання бінарних занять дозволяє ефективно інтегрувати теоретичні знання з практичними навичками, сприяючи розвитку критичного мислення, комунікативних умінь і міждисциплінарної взаємодії.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Коростильова Г., Юшковська О., Середовська В.

Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна

anna.koro.46@gmail.com

Вступ. Проблема викладання дисципліни фізичне виховання у вищому медичному закладі з застосуванням інноваційних комп'ютерних технологій стала актуальною під час важкого періоду КОВІД-19. В умовах пандемії коронавірусу COVID-19 вимушено зріс інтерес до електронного навчання, оскільки заняття у звичній формі на той час стали неможливими. У зв'язку з цим, великої актуальності набули навички, необхідні для організації безперешкодної контактної роботи з використанням дистанційних освітніх технологій та електронного навчання. Його практична реалізація потребує зміни організаційних цілей. У рамках даного дослідження, інформаційною компетентністю виступає готовність і здатність використовувати цифрові ресурси в освітній діяльності, створювати освітній контент для реалізації електронного навчання, налагоджувати спільну роботу та взаємодію з використанням опосередкованих технологій, реалізовувати потенціал цифрового освітнього середовища.

Основною метою та завданням дослідження є аналіз проблем дистанційного навчання здобувачів для підвищення та вдосконалення якості освітнього процесу з фізичного виховання в умовах віддаленого доступу до занять, зокрема врахування умов заняття фізкультурною вдома, доступність здобувача до мережі інтернет, гнучкість часу заняття спортом, розгляд і коригування навчальних завдань.

Матеріали та методи. Методологія і метод дослідження даної тематики засновані на педагогічному спостереженні за думкою здобувачів у вигляді опитування та на особистому практичному досвіді ведення занять.

Матеріали дослідження: розроблені нами робочі програми з дисциплін: «Аеробні види оздоровчого фітнесу», «Фітнес з елементами бойових видів спорту», «Психічно-регулюючі види оздоровчого фітнесу», «Силовий фітнес» за якими проводились заняття дистанційно. Навчально-методичні рекомендації «Паспорт здоров'я і фізичної підготовленості здобувача вищої освіти» в електронному форматі; тематичні відео-уроки, записані на телефон або комп'ютер викладачами кафедри на платформі Microsoft Teams, методичні розробки для самостійної роботи студента в електронному форматі (сайт

кафедри); теоретичні тести в електронному форматі на платформі Google (для оцінки самостійної - теоретичної роботи студента).

Результати дослідження. В дослідженні брали участь, всі вітчизняні та іноземні здобувачі ОНМедУ з першого по п'ятий курс. Заняття проводилися відповідно та розкладу кожної групи оффлайн або онлайн. Під час проведення навчальних занять наша кафедра віддає перевагу практичним заняттям як найбільш ефективному методу дистанційного навчання використовуючи платформу Microsoft Teams . Здобувачі і викладачі виконували фізичні вправи, як синхронно разом з викладачем, так і асинхронно. Для оцінки самостійної теоретичної роботи студента були апробовані тести в електронному форматі на платформі Google, які кожен студент отримував на свій носій особисто і міг відповісти на тест використовуючи телефон, планшет або комп'ютер. І відразу отримати оцінку за результатом відповіді після відправки форми. Для оцінки стану здоров'я і фізичної підготовленості так само був впроваджений в програму навчання Паспорт здоров'я в електронному форматі використовуючи платформу Google, який дозволить кожному студенту самостійно в динаміці з 1 курсу по 6 курс контролювати рівень фізичної підготовленості і здоров'я індивідуально. Паспорт здоров'я складається з 6 розділів, який в себе включає: збирання анамнезу, соматоскопію – яка дозволяє оцінити статуру, пропорції тіла, поставу, шкірні покриви, особливості розвитку мускулатури і кісткової системи, особливості будови грудної клітки, спини, хребта, ніг; вимірювання антропометричних даних, проведення тестових вправ на фізичну тренуваність, функціональних проб з оцінювання здоров'я дихальної, серцево-судинної, нервової та інших систем організму. Також, важлива інформація про самооцінку здоров'я, яку можна отримати при виконанні методики визначення біологічного віку та темпів старіння, має велике значення для всіх учасників навчального процесу.

Висновки. Дистанційне навчання не може повністю замінити практичні заняття але може бути застосоване, як тимчасовий захід із грамотним використанням сучасних технологій під час надзвичайних ситуацій. При цьому визначення проблем і шляхи їх вирішення вкрай необхідні для вдосконалення навчального процесу і активізації залучення студентів до занять фізичним вихованням.

Впровадження інноваційних комп'ютерних технологій у фізкультурно-оздоровчу та спортивну діяльність в одеському національному медичному університеті має низку переваг, які дозволяють ефективно вирішувати освітні та виховні завдання, що сприяють підвищенню інтересу до самостійних занять фізичними вправами, оздоровленню, формуванню знань здорового стилю життя сучасної молоді. Впровадження електронного «Паспорту здоров'я і фізичної підготовленості здобувача вищої освіти» в навчальний процес має великий

освітній потенціал, так як дає можливість здобувачам вищої освіти пройти самодіагностику он-лайн, спостерігати за динамікою зміни стану свого здоров'я, фізичного розвитку і фізичної підготовленості та отримати об'єктивну та достовірну інформацію про своє фізичне, психічне та соціальне здоров'я. Впровадження інноваційних комп'ютерних технологій допомагає виявляти ризики розвитку захворювань на доклінічному рівні, сприяє розвитку у здобувачів навичок самооцінки стану організму і фізичного самовдосконалення, стимулює самостійність в процесі добування знань про самого себе, формує у здобувачів здоров'язбережувальні компетенції проводити моніторинг здоров'я та підвищити ефективність навчання майбутніх фахівців.

ЗАСТОСУВАННЯ ПЛАТФОРМИ LEARNINGAPPS ДЛЯ ОПАНУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ

Лисенко Н. О., Берестова А. А.

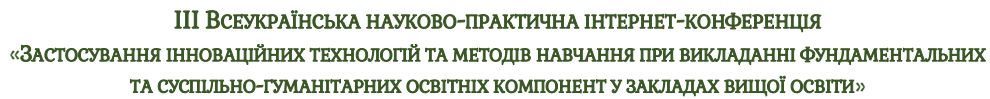
Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

natalilisenko1977@gmail.com

Вступ. Розробка повноцінних дистанційних курсів з освітніх компонентів, що викладаються в Національному фармацевтичному університеті, розпочалася у 2012 році. Тобто на час повномасштабного вторгнення був напрацьований чималий досвід використання MOODLE при дистанційному викладанні мовних дисциплін. Вивчення латинської мови є обов'язковою складовою підготовки майбутнього фахівця медичної сфери і пов'язане із необхідністю запам'ятовування великої кількості спеціальної лексики латинською мовою.

Мета дослідження. Демонстрація можливостей платформи LearningApps для опанування латинської медичної та фармацевтичної термінології. Упевнені, що якісний навчальний контент з яскравими візуалізаціями, аудіальним супроводом та ігровим компонентом повинен стати додатковим мотиваційним важелем та сприятиме надолуженню освітніх втрат та процесу запам'ятовування. Безперечно, платформа MOODLE має потужний внутрішній інструментарій для створення тренінгових тестів різного типу, проте ми не обмежуємося базовими можливостями при викладанні латинської мови.

Матеріали та методи дослідження. Застосовується описовий метод, відбір лексичного матеріалу для вправ обумовлено метою вивчення освітнього компонента – опанування медичної та фармацевтичної лексики латинською мовою.

Лексичний мінімум 5 (дієслова) (тренажер)

У такий спосіб полегшується засвоєння лексичного мінімуму, а також створюється ситуація успіху, адже кожен студент працює в зручному для себе темпі, може багаторазово повертатися до виконання вправи. Неправильно об'єднана пара підсвічується червоним, відтак є можливість одразу виправити помилку. Завдання вважається завершеним тільки тоді, коли всі пари будуть об'єднані правильно. Отже, сервіс дозволяє побудувати вправу на пошуку відповідника “слово – переклад слова”, “слово – переклад слова із зображенням”, “слово – зображення” та “слово – озвучене відео” (останній варіант вважаємо найбільш продуктивним на початковому етапі вивчення мови).

Розробка якісного дистанційного курсу – запорука успішного налагодження самостійної роботи, використання елементів геймінгу як його складової покликане заохотити студентів до вивчення як нової лексики, так і мови в цілому.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТ "ІНОЗЕМНА МОВА" ТА "УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)" У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Литвиненко О. О.

Національний університет цивільного захисту України, м. Черкаси, Україна
lytvynenko.olha@nuczu.edu.ua

Вступ. Відповідно до закону України «Про застосування англійської мови в Україні», метою якого є сприяння забезпеченню застосування англійської мови як однієї з мов міжнародного спілкування на всій території України в публічних сферах суспільного життя, обов'язковою умовою для того, щоб обіймати посади державної служби категорій А, Б та В, є рівень володіння англійською мовою не нижче B2 за шкалою CEFR. Таким чином, вивчення англійської мови для осіб офіцерського складу ДСНС стане обов'язковим, так само як є обов'язковим володіння українською мовою для всіх державних службовців за законом «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Метою дослідження є з'ясувати, які найефективніші засоби вивчення мови варто застосувати під час викладання відповідних освітніх компонент.

Методи дослідження. Ми послуговувалися порівняльним і статистичним методами в поєднанні з методом спостереження. Матеріалом послужили робочі програми навчальних компонент «Іноземна мова» та «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Результати дослідження. Якщо зіставити рівень володіння українською та іноземною мовами серед працівників ДСНС, то можна виявити відповідну закономірність: усі без винятку офіцери успішно складають іспит щодо рівня володіння українською мовою, переважна більшість із яких іще під час навчання в ЗВО, тобто будучи курсантами. Робочі програми освітньої компоненти «Українська мова (за професійним спрямуванням)» складено так, щоб орієнтуватися на формування професійної компетенції майбутніх рятувальників, що є цілковито закономірним, адже українська мова є рідною для практично всіх співробітників ДСНС, вони послуговуються українською як у повсякденній роботі, так і в побуті, тобто мають постійну й безперервну мовну практику. Таким чином, незважаючи на те, що для вивчення цієї освітньої компоненти відводиться лише 3 кредити ЄКТС (від 40 до 44 аудиторних годин), усі успішно складають іспит щодо рівня володіння українською мовою.

Що ж до англійської мови, ми не можемо впевнено говорити про володіння нею на високому рівні. Переважна більшість працівників ДСНС вивчали англійську ще в школі. Дехто вивчав інші іноземні (німецьку чи французьку) мови, отже має нульовий рівень володіння англійською. Тим не менше, робоча програма освітньої компоненти «Іноземна мова» теж містить 3 кредити ЄКТС (60 аудиторних годин) – так само, як і програма з української мови. Але ж очевидно, що для вивчення рідної та для вивчення іноземної мови необхідна не лише різна (у бік збільшення для іноземної) кількість годин, але й інший підхід щодо практичного застосування іноземної мови та постійної мовної практики. Зрозуміло, що ефективним буде закордонне стажування та обмін досвідом з іноземними колегами, але такий проєкт складно реалізувати в умовах повномасштабного вторгнення РФ до України. Окремі положення закону «Про застосування англійської мови в Україні» щодо обов'язкового володіння англійською мовою набирають чинності через певний час, наприклад, через два роки з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, для посад державної служби категорії "А" та через чотири роки з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні – для посад державної служби категорій "Б" і "В", перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України.

З огляду на викладене, пропонуємо збільшити кількість кредитів для вивчення англійської мови в ЗВО та запровадити викладання на всіх курсах освітньо-професійних програм. Крім того, варто виробити практичні навички володіння здобувачами англійською мовою. Оскільки методика «занурення» в

мовне середовище досить складно реалізувати в сучасних реаліях, можна використовувати методи онлайн-навчання та онлайн-спілкування з іноземними колегами або залучати відповідні комп'ютерні програми та застосунки. Так само ефективним є спілкування в «мовних клубах», під час якого вироблятимуться не лише мовні навички, а й уміння комунікувати іноземною мовою та подолати так званий «мовний бар'єр», який часто становить найбільшу перепону на шляху вільного володіння англійською мовою.

Висновок. Для реалізації закону України «Про застосування англійської мови в Україні» необхідно створити не лише сприятливу навчальну атмосферу для вивчення англійською мови здобувачами ЗВО зі специфічними умовами навчання, але й побудувати відповідне мовне середовище, яке сприятиме постійній комунікації майбутніх працівників ДСНС саме англійською мовою в подальшій практичній та професійній діяльності.

РОЛЬ ВЧИТЕЛЯ У ГЕЙМІФІКОВАНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Ліннік Ю. В.

КЗВО «Рівненська медична академія», м. Рівне, Україна

future.of.ukraine87@gmail.com

Вступ. Сучасна освіта стрімко змінюється, впроваджуючи новітні технології та методики навчання. Однією з таких інновацій є гейміфікація – використання ігрових елементів у навчальному процесі для підвищення мотивації та залучення учнів. Однак успішність цього підходу значною мірою залежить від ролі вчителя, який не просто передає знання, а виступає у новій ролі – модератора, наставника, а іноді навіть ігрового дизайнера. Саме педагог визначає, наскільки ефективно будуть інтегровані ігрові механіки, чи збережеться баланс між розвагою та навчанням, і чи дійсно гейміфікація сприятиме розвитку учнів, а не перетвориться на самоціль.

Мета дослідження є визначення ролі вчителя у гейміфікованому навчальному процесі, аналіз його функцій, викликів та впливу на ефективність освіти. Дослідження спрямоване на виявлення ключових аспектів педагогічної діяльності в умовах гейміфікації, визначення оптимальних методів її застосування та оцінку її впливу на мотивацію та успішність учнів. Особлива увага приділяється питанням збереження балансу між грою та навчальним змістом, адаптації вчителя до нових ролей та можливих ризиків впровадження ігрових механік у навчальний процес.

Матеріали та методи. Дослідження базується на аналізі наукових джерел, педагогічних досліджень, а також практичного досвіду впровадження гейміфікації у навчальний процес. Основними матеріалами є наукові статті та публікації з питань гейміфікації в освіті, методичні рекомендації для вчителів щодо використання ігрових технологій, практичні кейси впровадження гейміфікації у навчальних закладах, а також результати опитувань вчителів та учнів щодо ефективності ігрових методик. Методи дослідження включають аналіз літератури, який дозволяє вивчити наукові праці та педагогічні дослідження з теми гейміфікації, а також порівняльний метод, що сприяє аналізу різних підходів до гейміфікації та їх ефективності. Опитування та анкетування допомагають зібрати дані про ставлення вчителів та учнів до використання ігрових механік, тоді як метод спостереження дозволяє оцінити навчальний процес у гейміфікованому середовищі. Використання методу узагальнення сприяє формулюванню висновків на основі отриманих результатів. Застосування цих методів забезпечує комплексне дослідження ролі вчителя у гейміфікованому навчальному процесі та його впливу на ефективність освіти.

Отримані результати. У ході дослідження було встановлено, що роль вчителя у гейміфікованому навчальному процесі значно трансформується, виходячи за межі традиційного викладання. В умовах інтеграції ігрових механік у навчання педагог не обмежується лише передачею знань, а виконує ширший спектр функцій. Він стає модератором гри, який керує навчальним процесом так, щоб ігрові елементи гармонійно поєднувалися з освітнім змістом, не відволікаючи учнів від засвоєння матеріалу. Окрім цього, вчитель виступає наставником, що спрямовує учнів до досягнення навчальних цілей, мотиватором, який заохочує до активної участі, а також розробником ефективних ігрових механік, здатних підтримувати довгострокову зацікавленість у навчанні.

Опитування серед педагогів показали, що більшість з них визнають потенціал гейміфікації як ефективного способу підвищення залученості учнів до навчального процесу. Зокрема, вчителі зазначають, що використання ігрових елементів, таких як бали, рівні, змагання та нагороди, стимулює учнів до активної взаємодії з матеріалом та підвищує рівень зацікавленості у навчанні. Однак водночас педагоги наголошують на необхідності збереження балансу між грою та змістовним навчанням, оскільки надмірне акцентування на ігрових аспектах може призвести до знецінення освітнього процесу та втрати його основної мети – формування знань, умінь і навичок.

Дослідження також виявило, що учні, які навчаються за гейміфікованими методиками, демонструють вищий рівень мотивації та активності у процесі навчання. Вони більш охоче виконують завдання, беруть участь у командних проєктах та відчують підвищену відповідальність за власні результати. Однак

довготривалість цього ефекту значною мірою залежить від правильного підбору ігрових механік, їхньої різноманітності та відповідності віковим та психологічним особливостям учнів. Надмірна механізація процесу гейміфікації, наприклад використання лише системи нагород без глибокого навчального змісту, може призвести до швидкого зниження мотивації, оскільки учні перестають сприймати навчання як інтелектуальну діяльність, а розглядають його лише як змагання за бали чи привілеї.

Успішність впровадження гейміфікації значною мірою залежить від педагогічних компетенцій вчителя, його вміння адаптувати методику під рівень учнів та враховувати їхні індивідуальні особливості. Вчитель має правильно дозувати ігрові елементи, використовуючи їх не як основний інструмент, а як допоміжний засіб для підвищення ефективності навчання. Водночас спостерігаються певні труднощі, серед яких ризик того, що учні сприйматимуть навчальний процес лише як гру, що може знизити їхню мотивацію до освоєння складних, але важливих концепцій. Також існує небезпека, що після втрати новизни гейміфікація перестане бути ефективним мотиваційним фактором, що призведе до зниження зацікавленості у навчанні.

Аналіз отриманих даних свідчить, що для ефективного застосування гейміфікації вчителю необхідно не лише володіти методикою та розуміти принципи ігрової мотивації, а й усвідомлювати психологічні особливості учнів, допомагаючи їм не лише отримувати задоволення від процесу навчання, але й формувати довгострокову внутрішню мотивацію до здобуття знань. Гейміфікація не повинна перетворювати навчання на розвагу без освітнього змісту, а має виступати інструментом, який сприяє глибшому засвоєнню матеріалу та формуванню необхідних компетенцій. Таким чином, гейміфікація може бути ефективним методом підвищення залученості учнів, однак її успішність безпосередньо залежить від ролі вчителя, його підготовки, педагогічної майстерності та здатності інтегрувати ігрові механіки у навчальний процес без втрати його освітньої якості.

Висновки. Гейміфікація може бути ефективним інструментом у навчанні, але її результативність безпосередньо залежить від ролі вчителя. Він повинен не просто впроваджувати ігрові механіки, а інтегрувати їх у навчальний процес таким чином, щоб вони сприяли розвитку аналітичного мислення, креативності та самостійності учнів. Гейміфікація не повинна замінювати традиційні методи навчання, а має гармонійно доповнювати їх, створюючи умови для більш глибокого та ефективного засвоєння знань.

Список використаної літератури

1. Воронова, І. П. (2019). Роль вчителя у процесі впровадження гейміфікації в навчальний процес. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 45-67.

2. Гончарук, А. В. (2018). Інтерактивні технології та гейміфікація в освітньому середовищі. Львів: Видавництво Львівського університету, 89-103.
3. Коваленко, С. В. (2020). Гейміфікація в освіті: теоретичні аспекти та практичне застосування. Київ: Наукова думка, 134-156.
4. Лісова, Т. В. (2017). Методи гейміфікації в педагогічній практиці: від теорії до практики. Черкаси: Черкаський державний університет, 56-72.
5. Чорна, Н. О. (2021). Гейміфікація як інструмент підвищення ефективності навчання: роль вчителя у сучасній освіті. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 112-128.

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ЗАСТОСУНКУ MS TEAMS ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ-ФАРМАЦЕВТІВ В ІФНМУ

Матюша К., Грицик А.

Івано-Франківський національний медичний університет,

м. Івано-Франківськ, Україна

dowbeniuk@ukr.net

Вступ. Перехід на дистанційне навчання став вимушеною реакцією на глобальні виклики, зокрема пандемію COVID-19 та воєнні дії в Україні. Цей формат навчання докорінно змінив підходи до організації освітнього процесу, вплинувши на всі аспекти викладання та взаємодії між студентами й викладачами. Особливо актуальним стало використання цифрових платформ, серед яких Microsoft Teams, яка відіграє ключову роль у забезпеченні навчального процесу ІФНМУ.

Мета дослідження. Дослідити особливості переходу на дистанційне навчання у закладах вищої освіти України, визначити основні виклики та переваги використання Microsoft Teams у навчальному процесі, а також оцінити ефективність цієї платформи при підготовці студентів фармацевтичного факультету.

Матеріали та методи. У дослідженні використані офіційні нормативні документи Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України, аналітичні дані ЮНЕСКО щодо впливу пандемії на освіту, а також статистичні дані щодо використання цифрових платформ у навчальному процесі. Методи дослідження включають аналіз наукової літератури, опитування студентів і викладачів щодо ефективності дистанційного навчання, а також порівняльний аналіз традиційної та онлайн-освіти.

Результати дослідження. Навесні 2020 року пандемія COVID-19 спричинила глобальні зміни у сфері освіти, змусивши заклади вищої освіти перейти на дистанційну форму навчання. В Україні цей перехід розпочався 12 березня 2020 року відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 211 від 11 березня 2020 року, яка передбачала запровадження карантинних заходів, включаючи закриття всіх освітніх установ для відвідування студентами.

Це рішення відповідало світовій практиці: за даними ЮНЕСКО, на квітень 2020 року освітні заклади були закриті у 191 країні, що охоплювало понад 90% студентів усього світу. Перехід на дистанційне навчання в Україні був організований на основі рекомендацій Міністерства освіти і науки та Міністерства охорони здоров'я, які надавали інструкції щодо забезпечення навчального процесу в умовах карантину.

Запроваджені зміни вплинули як на освітній, так і на організаційний процеси. Одним із основних викликів стало забезпечення якісної комунікації між студентами та викладачами під час практичних занять, особливо для спеціальностей, які вимагають лабораторної або клінічної підготовки, зокрема на фармацевтичному факультеті. У цьому контексті важливу роль відіграло використання цифрових платформ, зокрема застосунку Microsoft Teams, який став одним із ключових інструментів для організації дистанційного навчання.

Згодом після поступового повернення до очної або змішаної форми навчання, студенти зіткнулися з новим викликом – повномасштабним військовим вторгненням 24 лютого 2022 року. Воєнні дії спричинили значні ризики для безпеки студентів та викладачів, що змусило більшість закладів вищої освіти знову перейти на дистанційний формат навчання.

Війна внесла нові складнощі у навчальний процес, зокрема перебої з електропостачанням, нестабільний доступ до інтернету та необхідність адаптації навчальних матеріалів до умов воєнного часу. Незважаючи на це, цифрові платформи, зокрема Microsoft Teams, знову стали основним інструментом для підтримки навчального процесу. Завдяки можливостям відеоконференцій, спільного доступу до навчальних матеріалів та інтеграції з іншими сервісами, MS Teams дозволив студентам фармацевтичного факультету продовжувати навчання навіть у складних умовах.

Функціональні можливості Microsoft Teams у навчальному процесі. Microsoft Teams є багатофункціональною платформою, що забезпечує комплексний підхід до організації дистанційного навчання. Основні можливості застосунку включають:

– Відеоконференції та онлайн-заняття – забезпечують можливість проведення лекцій, практичних та семінарських занять у режимі реального

часу. Викладачі можуть використовувати функцію демонстрації екрана, а студенти – ставити запитання та брати активну участь у дискусіях.

– Чати та групові бесіди – надають можливість оперативного спілкування між студентами та викладачами. Це зручний інструмент для обговорення навчальних завдань, отримання консультацій та обміну інформацією.

– Файлове сховище та спільний доступ до матеріалів – у Microsoft Teams можна завантажувати та організовувати навчальні матеріали, презентації, методичні посібники тощо. Студенти мають доступ до них у будь-який час, що полегшує підготовку до занять.

– Інтеграція з іншими сервісами Microsoft – застосунок підтримує роботу з Microsoft Word, Excel, PowerPoint та OneNote, що дозволяє створювати, редагувати та спільно використовувати документи без необхідності переходу до інших платформ.

– Календар та організація розкладу занять – функція планування дозволяє створювати та керувати розкладом занять, надсилати нагадування та забезпечувати чітку організацію навчального процесу.

– Тестування та оцінювання знань – завдяки інтеграції з Microsoft Forms викладачі можуть створювати тести та опитування для перевірки знань студентів, що значно полегшує контроль за успішністю.

Висновки. Перехід на дистанційне навчання став викликом для всієї системи освіти в Україні, однак завдяки використанню цифрових платформ, зокрема Microsoft Teams, вдалося забезпечити безперервність освітнього процесу. Аналіз показав, що ця платформа ефективно сприяє комунікації між студентами та викладачами, організації навчального процесу та оцінюванню знань. Попри труднощі, пов'язані з технічними проблемами та воєнними обставинами, дистанційна форма навчання продемонструвала свою гнучкість і можливості для подальшого розвитку вищої освіти в Україні. Таким чином, Microsoft Teams став ефективним інструментом для дистанційного навчання, що дозволив забезпечити якісний освітній процес навіть у складних умовах, з якими зіткнулися студенти фармацевтичного факультету ІФНМУ під час пандемії та війни.

ПЛАТФОРМА MOODLE – ПЕРСПЕКТИВНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ

Міщенко В. І.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

viktoriamischenko@ukr.net

Вступ. На сьогодні вирішальним фактором розвитку суспільства стають новітні інформаційні технології, до яких відносять дистанційну освіту, яку називають «освітньою системою XXI століття». В Україні дистанційна форма навчання почала активно розвиватися з 2000 р. з прийняття Постанови Верховної Ради України від 06.07.2000 р. № 1851-III «Про затвердження Завдань Національної програми інформатизації на 2000-2002 роки». На цей час впроваджено багато платформ, за допомогою яких здійснюється дистанційне навчання, а саме: BlackBoard, Bestclevers, WebCT, Microsoft Teams, Google Classroom, Moodle та ін.

Мета дослідження. Провести дослідження щодо розвитку дистанційного навчання за допомогою Платформа Moodle – перспективною системою управління онлайн навчання в Україні.

Матеріали та методи. Матеріалами слугували нормативно-правові акти щодо дистанційної форми навчання в Україні, інноваційні елементи Платформи Moodle. У роботі використовувалися методи: системного аналізу, історичний, оглядовий, ретроспективний.

Отримані результати. Як свідчать літературні джерела, що у 42 вищих навчальних закладах України впроваджено програмну платформу Moodle, слід відмітити, що в Національному фармацевтичному університеті здобувачі вищої освіти отримують знання дистанційно за допомогою зазначеної платформи. Доцільність створення системи дистанційної освіти в Україні була виявлена через пандемію CoViD-19. У 2020 р. через постійне погіршення епідеміологічної обстановки та введення карантинних обмежень, дистанційна форма навчання стала єдиним виходом задля забезпечення безперервного навчання. Також запровадження воєнного стану в Україні 24.02.2022 р. через повномасштабну збройну агресію, спричинило значні виклики для системи освіти. Перехід багатьох вищих навчальних закладів (ВНЗ) на дистанційне навчання дозволив відновити навчальний процес та продовжувати надавати знання у важких умовах воєнного стану в країні.

Платформа Moodle за допомогою якої здійснюється безкоштовна і прозора система управління навчанням. Вона надає безліч можливостей здійснювати навчання за допомогою 22 елементів ресурсу, а саме: виконання завдань,

завантаження файлів, розміщення навчальних матеріалів, тестування, анкетування, сторінка, глосарій, лекція та ін. Поміж того Moodle дозволяє налагоджувати комунікаційні стосунки між викладачами та здобувачами вищої освіти за допомогою елементів: зворотній зв'язок, форум, чат, обмін повідомленнями при виконанні завдання, оцінювання та календар подій. Також існує інтерактивний контент, що працює з відкритим кодом SCORM і IMS.

Висновки. Виклики сучасності, а саме пандемія CoViD-19 у 2020 р. та запровадження воєнного стану в Україні у 2022 р. мали вплив на розвиток дистанційної форми освіти. В цих складних умовах отримати знання можливо тільки на відстані, тому державою було зроблено величезну ставку на онлайн освіту. На цей час існують різноманітні системи управління дистанційною формою навчання: Google Classroom, WebCT Moodle. Платформа Moodle є найбільш відомою, вона запроваджена у 42 ВНЗ в країні. Вона надає можливість здійснювати дистанційне навчання у ЗВН за допомогою 22 інноваційних елементів: розміщення навчальних матеріалів (лекції, додатковий матеріал), виконання завдань, проходження тестування та анкетування, сторінка та ін. Існує можливість з використання постійних комунікаційних стосунків, а саме: оцінювання, обмін повідомлень при виконанні завдання, зворотній зв'язок, форум, чат. Всі елементи дозволяють забезпечити високий ступінь інтерактивності та забезпечити необхідний рівень якості знань, умінь і навичок для майбутньої професії.

СУЧАСНА КОНЦЕПЦІЯ ІНТЕГРАЦІЇ ІІІ У ВИЩУ ОСВІТУ

Нессонова М. М.

ПВНЗ «Харківський міжнародний медичний університет», Харків, Україна

m.nessonova@khimu.edu.ua

Близько двох з половиною років тому генеративний штучний інтелект стрімко увірвався в наше життя, торкнувшись усіх його сфер, в тому числі й професійної діяльності викладачів та навчальної діяльності студентів. На той момент існували та обговорювалися різні підходи до того, що робити з ІІІ в освіті, діаметрально протилежні: від «цілком і суворо заборонити» до «застосовувати повсюдно і скрізь». Але, загалом, освіта очевидно була не готова, і, як усе нове, ця технологія лякала в першу чергу педагогів, звідки пішла багато разів повторювана ідея, що генеративний ІІІ треба заборонити для використання у навчальних закладах, бо це зруйнує освіту. Слід зазначити, що таке ставлення

до новітніх технологій в часи, коли трапляються великі прориви у науково-технічному прогресі й якась технологія стає масово доступною, не є чимось особливим і притаманним саме феномену розповсюдження генеративного ШІ. Наявні історичні відомості, що коли у середині XV сторіччя винайшли друкарство, серед університетських викладачів того часу панувала думка про те, що ця технологія зруйнує освіту, а робота викладача, який раніше передавав знання студентам усно, стане непотрібною, адже студент зможе все сам прочитати у книзі. Такі ж розмови серед освітян велися і на початку XXI сторіччя, коли став загально доступним Інтернет і, відповідно, знайти потрібну інформацію, в тому числі навчальну, студентові стало набагато простіше й швидше, ніж у підручнику, у зв'язку з чим відпала необхідність запам'ятовувати та заучувати багато фактів. Можна навести аналогічний приклад, який відноситься до другої половини XX сторіччя, пов'язаний з використанням калькуляторів у школах. Коли ці гаджети стали загально доступними, протягом певного часу вчителями заборонялося використання їх на уроках арифметики. Наразі ми розуміємо, що ані книги, ані Інтернет, ані калькулятори чи інша обчислювальна техніка аж ніяк не знищили освіту, всі ці технології зараз вдало інтегрувалися в сучасні реалії освітнього процесу, знайшли своє місце й допомагають як викладанню, так і навчанню. Зрозуміло, що наведеними прикладами не обмежується ряд зразків успішного впровадження в освітній процес здобутків науково-технічного прогресу, але вони ілюструють, як трансформується освітня галузь під його впливом, змінюючи свої пріоритети в результатах навчання, методах викладання тощо.

Повертаючись до генеративного ШІ, слід зазначити, що на теперішній час залишається актуальним сформульований ще два роки тому загальний підхід до його використання (рис. 1). Цей підхід розповсюджується й на інші моделі окрім ChatGPT і закликає до критичного ставлення до результатів, згенерованих великими мовними моделями, та повинен бути дотриманим при їх використанні для задоволення освітніх потреб. Незважаючи на появу сьогодні багатьох потужних інструментів генеративного ШІ, призначених саме для допомоги викладачам у навчально-методичній діяльності (наприклад, Diffit, Magic School, Brisk Teaching та ін.), слід також уникати й іншої крайності – занадто оптимістичного ставлення до можливостей ШІ у цій царині. Генерація

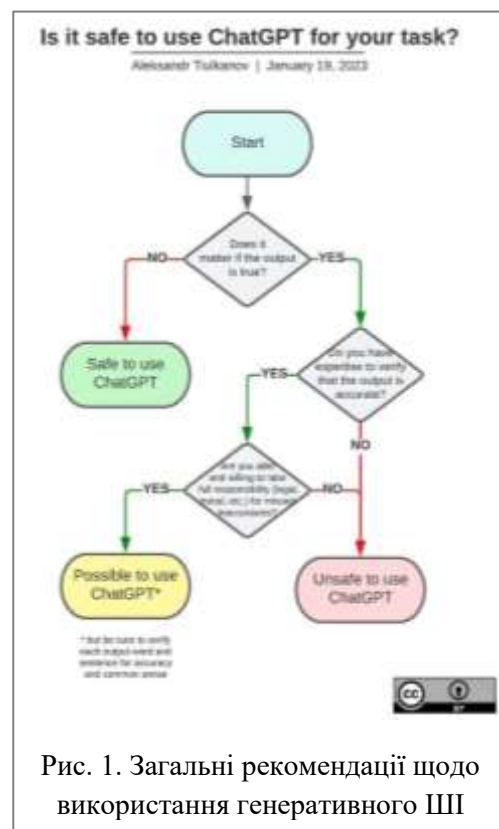

Рис. 1. Загальні рекомендації щодо використання генеративного ШІ

навчальних і контрольних завдань за допомогою цих інструментів, звісно, прискорює процес, що особливо може бути корисним для молодих педагогів із браком досвіду викладання, дає можливість отримати свіжий погляд на навчальні матеріали та підходи до їх подання досвідченим викладачам, але іноді отримані від ШІ такі на перший погляд нові яскраві ідеї насправді виявляються галюцинаціями. Тому слід пам'ятати про необхідність експертного перегляду отриманого виводу, співставлення з цілями навчання, і ніколи не використовувати не перевірену іншим шляхом інформацію. Такому ж підходу треба навчати й студентів, не забороняючи користуватися моделями генеративного ШІ при виконанні навчальних завдань, а стимулюючи критичне мислення, навички роботи з багатьма джерелами інформації, аналізу і синтезу.

Отже, на зараз пануючим підходом щодо інтеграції ШІ в освіту є думка стосовно необхідності його поміркованого застосування. У 2024 році з даного питання ЮНЕСКО було опубліковано два ключові документи: «AI competency framework for students» та «AI competency framework for teachers», в яких виділено основні компетентності стосовно ШІ, якими повинні володіти сучасні освітяни та здобувачі освіти. Для обох стейкхолдерів на першому місці в переліку цих компетентностей стоять людиноцентричне, гуманітарно-орієнтоване мислення й етичне використання ШІ. Це включає усвідомлення ролі ШІ у підтримці людської гідності, розвитку особистості та суспільства, забезпечення збереження людської агентності у взаємодії з технологіями, здатність критично оцінювати вплив ШІ на суспільство, екологію та особистісний розвиток, розуміння принципів етичної поведінки при використанні ШІ, включаючи дотримання академічної доброчесності, недискримінацію, прозорість і захист конфіденційних даних, здатність аналізувати та визначати ризики, пов'язані з упередженістю в алгоритмах. Для викладачів крім того необхідними компетентностями вважаються наявність базових знань про ШІ та його застосування (розуміння основних принципів роботи, алгоритмів і моделей ШІ, здатність обирати та адаптувати інструменти ШІ для навчальних потреб), здатність інтегрувати ШІ у традиційні педагогічні підходи для покращення навчального процесу (використання ШІ для підготовки уроків, оцінювання та персоналізації навчання), використання ШІ для безперервного професійного розвитку. Для студентів серед обов'язкових компетентностей зазначаються технічні знання і навички використання, проєктування і створення систем ШІ, критичне мислення і відповідальність, під чим розуміється знання основ роботи алгоритмів ШІ, їх застосування у реальних завданнях, вміння працювати з інструментами машинного навчання, аналізом даних та програмуванням, навички розробки ШІ-рішень від постановки завдання до тестування результатів, розуміння принципів етики при проєктуванні систем ШІ, здатність до аналізу ефективності, безпеки та

соціального впливу використання ІІІ, розуміння ролі громадянина у формуванні політик використання ІІІ.

Окремо у рамках ІІІ-компетентностей викладачів і студентів, виданих ЮНЕСКО, зазначається, що в силу того, що на даний час у більшості держав не існує законодавчої бази стосовно використання ІІІ в освітньому процесі, саме університетам відводиться провідна роль у цьому напрямку. Наголошується на необхідності розроблення і впровадження локальних (на рівні ЗВО) політик інтеграції ІІІ в навчальний процес, які повинні регламентувати академічне використання ІІІ з дотриманням етичного кодексу та доброчесності, забезпечувати освітні послуги для студентів з розвитку ІІІ-компетентностей, а також навчання і підвищення кваліфікації викладачів, підтримку інновацій та досліджень у сфері ІІІ, рівний доступ до ІІІ-технологій. Особливо звертається увага на необхідність забезпечення соціального захисту викладача та його прав, що пропонується досягти шляхом чіткого визначення ролі ІІІ як інструмента підтримки, а не заміщення викладача, що, в свою чергу, потребує від освітян суттєвої модернізації наявних підходів і методик викладання.

Таким чином, сучасний стан розвитку технологій ІІІ вимагає від університетської освіти термінового перегляду форм і методів доставлення до здобувачів освіти навчального контенту та засобів контролю їх навчальних досягнень, підвищення кваліфікації викладачів щодо використання ІІІ задля вдалої інтеграції його можливостей в навчальний процес, а також забезпечення чіткого регламентування цієї сфери шляхом створення університетських політик використання ІІІ, що в цілому забезпечить високу якість освіти та конкурентоспроможність випускників ЗВО на сучасному ринку праці.

СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ПОЄДНАННІ З МЕТОДОМ СИТУАЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНТЕРНІВ АКУШЕРІВ-ГІНЕКОЛОГІВ НА КАФЕДРІ АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ

Носенко В. М., Носенко О. М., Грічушенко І. С.

Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна

volodymyrnosenko@gmail.com

Вступ. Лікарі-інтерни акушери-гінекологи (А-Г) в своїй практичній діяльності вже під час навчання в інтернатурі при наданні А-Г допомоги часто зустрічаються з невідкладними станами (НС). Серйозною проблемою є якісна медична освіта інтернів для лікування НС. В останні роки розроблені сучасні

національні та загальноєвропейські стандарти медичної допомоги при НС, що відповідають вимогам високої ефективності і безпеки. Але існуюча система підготовки не дозволяє реалізовувати їх у повному обсязі. Основною проблемою є недостатня увага до навчання алгоритмам дій в екстремальних ситуаціях, максимально швидкому прийняттю рішення і бездоганному виконанню маніпуляцій в незвичних умовах у співпраці з фахівцями різного профілю. Є й проблема взаємодії з пацієнткою у А-Г початківця. Крім того, часто НС вимагають проведення складних інвазивних маніпуляцій, пов'язаних з можливими ризиками для життя пацієнтки та її плода чи немовля. Дослідження показують, що практичні навички надання допомоги при НС втрачаються значно швидше, ніж теоретична підготовка (навіть при серцево-легеневій реанімації (СЛР)). Важливо й те, що НС для конкретного лікаря А-Г в його практиці можуть зустрічатися не дуже часто. А найголовніше – можливість корекції НС виникає тільки у випадку розвитку реальної загрози життю пацієнтки. Ось чому в даній ситуації важливу роль надають симуляційному навчанню (СН). Всесвітнім альянсом безпеки пацієнтів за підтримки ВООЗ було опубліковано «Керівництво по забезпеченню безпеки пацієнтів» для вищих навчальних медичних закладів, в якому зазначається, що установи повинні створити безпечне і надійне освітнє середовище для навчання клінічним навичкам. Одним із шляхів реалізації даної мети є СН, яке має цілий ряд переваг на відміну від традиційної системи підготовки лікарів. Опитування А-Г закладів показало, що 91% з них використовують СН для своїх резидентів з підвищенням ефективності роботи в команді та дотриманням протоколів. Учасники подібних тренінгів вважають, що їх знання та навички значно покращилися, особливо щодо складних комплексних методик. У світі накопичено досить великий досвід роботи в області СН. Тим не менш, методика застосування та оцінки якості СН при А-Г НС й досі неоднозначна. Залишаються відкритими такі питання, як частота проведення тренінгів, методика навчання, особливо – складним інвазивним маніпуляціям, модель симуляційного сценарію, оцінка результатів. Найбільш оптимальною є система медичної освіти, яка заснована на принципах проблемно-орієнтованого підходу (ПОП) в освіті та його складової частини – методу ситуаційного навчання (МСН). МСН (або «case study», аналіз конкретних навчальних ситуацій, від англійського «case» – випадок) – метод навчання та аналізу, який призначений для вдосконалення навичок та отримання досвіду при виявленні, відборі та вирішенні проблем, при роботі з інформацією і осмисленні значення деталей, описаних в ситуації, при роботі з припущеннями і висновками, при оцінці альтернатив, при прийнятті рішень, при слуханні і розумінні інших людей (навички групової роботи). У МСН долається класичний дефект традиційного навчання, пов'язаний зі слабкою емоційністю викладення матеріалу (емоцій,

творчої конкуренції в цьому методі так багато, що добре організоване обговорення кейса нагадує театральний спектакль).

Мета дослідження: оцінити ефективність поєднаного використання інноваційних методів симуляційного та ситуаційного навчання лікарів-інтернів акушерів-гінекологів при виникненні невідкладних станів в їх практичній роботі.

Матеріали та методи. Організація підготовки інтернів А-Г на кафедрі анестезіології здійснювалася шляхом створення умов для самостійного виконання діагностичних і лікувальних маніпуляцій на тренажерах під керівництвом лікарського і педагогічного колективів, заснована на принципах ПОП і МСН. Навчання реалізовували у вигляді тренінгів для невеликих груп на муляжах, фантомах, манекенах і роботах_симуляторах високого рівня реалістичності останнього покоління з використанням УЗ_контроля (відпрацювання техніки проведення пункції і катетеризації центральних вен, торакоцентеза, лапароцентеза та ін.). На них також можливе відпрацювання навичок індивідуальної та командної СЛР, проведення штучної вентиляції легень, постановки ларингеальної маски, оро- і назотрахеальної інтубації, виконання коніко-, кріко- і трахеостомії). Клінічні ситуації багаторазово пророблялися за допомогою сценаріїв (ситуаційних задач, кейсів) для манекенів та роботів симуляторів високого рівня реалістичності зі зворотним зв'язком і з гнучкою системою програмування стосовно акушерських НС. Командні тренінги давали можливість одночасного залучення в процес анестезіологів і середнього персоналу, акушерок, допомагали відпрацювати алгоритм дій в конкретній клінічній ситуації, оптимізувати командну роботу, удосконалити співпрацю, навчитися чітко розподіляти обов'язки в команді. Під час дебрифінгу, який завершував і доповнював виконання сценарію, кейсу, викладач проводив детальний аналіз дій і розробляв єдиний алгоритм, оцінював практичні уміння при корекції НС до і після поєднаного СН та ситуаційного навчання. Оцінювали правильність вибору й алгоритм лікування, мануальні навички, знання інструментарію та вміння його використання. Для оцінювання використовували 100 бальну рейтингову систему. Для дослідження були взяті результати навчання 99 інтернів А-Г, що з пройшли навчання за останні 4 роки. Серед практичних навичок були наступні: катетеризація периферичних вен, внутрішньої яремної, підключичної і стегнової вен, пункція плевральної порожнини, постановка ларингеальної маски, оротрахеальна інтубація, конікотомія, базові методи СЛР (час до реєстрації ефективності проведеної СЛР і загальне оцінювання її індивідуального і командного виконання). Вони пройшли мінімум по три тренінги з НС в поєднання з вирішенням ситуаційних кейсів, задач.

Отримані результати та висновки. Були вивчені результати навчання на прикладі перших трьох тренінгів. Вивчалася тривалість проведення маніпуляції

(повністю враховували час на проведення антисептики, анестезії і т.п.) в динаміці під час самого тренінгу або з відеозапису. Відзначено, що інтернам А-Г під час третього тренінгу потрібно було в 1.5-2.2 рази достовірно менше часу на маніпуляції ($p < 0.05$). При цьому зазначено, що оцінки достовірно покращилися протягом навчання в 1.5 рази ($p < 0.05$). Оцінювання командної СЛР під час першого тренінгу і третього також показало достовірне покращення оцінок в 1.59 рази ($p < 0.05$). У результаті проведення симуляційного та ситуаційного навчання серед інтернів А-Г відзначено достовірне поліпшення у них показників швидкості проведення і оцінювання результатів основних маніпуляцій при лікуванні НС в А-Г. Вже під час третього симуляційного тренінгу з методикою ситуаційного навчання відзначено скорочення тривалості виконання практичних навичок більш ніж у 2 рази і приблизно в 1.5 рази підвищення загальної оцінки та оцінки якості командної роботи. Застосування поєднаних методик симуляційного та ситуаційного навчання, заснованих на великому клінічному та педагогічному досвіді викладачів, проблемно-орієнтованому підході, методі кейсів, комплексному використанні шкал та анкетування, дало змогу значно підвищити ефективність освоєння практичних навичок при лікуванні НС в А-Г, є ефективним інноваційним методом сучасного медичного навчання і рекомендується до обов'язкового використання у медичній освіті інтернів А-Г.

ДО ПИТАННЯ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Носкова М. В.

Національний університет «Львівська політехніка»,

м. Львів, Україна

margaryta.v.noskova@lpnu.ua

Тенденції розвитку цифрових технологій спричиняють глобальні зміни в дизайні національних освітніх систем (пандемії, війни, стихійні лиха), спонукають держави світу переглядати своє ставлення до цифрових технологій. Однак дистанційне навчання безпосередньо залежне від рівня технологічної обізнаності педагогів, їхнього рівня цифрової компетентності та готовності до цифрових змін, практичних навичок роботи з дистанційними платформами та вибором дидактичного інструментарію навчання, саме це, на наше переконання, є ключовими ознаками готовності педагога до використання дистанційного навчання у професійній діяльності.

Цифрова компетентність є обов'язковою вимогою для професії вчителя, що зазначено у законодавчих та нормативних документах, зокрема у Професійному стандарті вчителя. Однак не лише нормативно-правові документи визначають таку потребу, а й українські реалії. Здатність ефективно використовувати цифрові інструменти, ресурси та технології в освітньому процесі свідчить про рівень готовності демонструвати цифрову компетентність на практиці. Власне, здатність вчителя адаптуватись до складних умов праці під час повномасштабної війни як-то повітряні тривоги, зруйновані будівлі шкіл, географічне розпорошення учасників освітнього процесу тощо, свідчить про професійну зрілість педагога, його готовність до ефективного навчання незалежно від форми його організації. Якщо для переважної частини світу безальтернативність дистанційного та/або змішаного навчання завершилась з відміною карантинних заходів, що спричинив COVID-19, то для освітніх закладів України дистанційна форма навчання часто є єдиною доступною формою здобуття знань, який залишатиметься актуальною і у післявоєнний період, адже процес відновлення освітньої інфраструктури на значній території країни розтягнеться на роки, а значить вчителям прийдеться працювати у складних умовах, використовуючи різні форми та технології навчання.

О. Спірін зазначає: «Є всі підстави стверджувати про наявність загальної кризи системи освіти, що охопила практично всі країни світу, в тому числі й Україну. Головною причиною такої кризи є неадекватність змісту освіти, рівня розвитку освітніх систем інформаційному вектору цивілізаційного розвитку» [1, с. 6] науковець вважає, що вирішення проблеми «має базуватись на принципово нових підходах до інформатизації освіти – стратегічно важливого напрямку розвитку освітньої системи. За таких обставин проблема інформатизації освіти постає фундаментальною науковою проблемою» [1, с. 6].

Глобальна доступність знань відкривається кожному завдяки двом обов'язковим умовам: 1) наявності технічних засобів (підключення до інтернету та гаджет для роботи з цифровими продуктами); 2) рівню цифрової грамотності / компетентності / культури індивіда, який, власне, буде користуватись ресурсами першої умови.

Р. Ролл зазначав: «У світі майбутнього ... освітнє середовище, яке ми знаємо сьогодні, те, як ми забезпечуємо і організовуємо світу, і способи навчання, будуть змінюватись драматично швидко у зв'язку з новими реаліями і новими потребами навчання. Ми вже значно просунулися шляхом змін і маємо можливість спостерігати, як у багатьох країнах світу здійснюється процес злиття традиційного і дистанційного навчання. В міру того, як звичайна освіта буде трансформуватися, дистанційне навчання також зміниться» [2, с. 40]. Отже, готовність до таких змін, зокрема, педагогів, певним чином впливатиме на успішність освітніх реформ, якість освіти, розвиток суспільства загалом.

А. Кух у своєму дослідженні аналізує трактування науковцями поняття «готовність» з позиції психологічної науки та зазначає, що «готовність – це спрямованість особистості на певну поведінку, установки на активні і доцільні дії, пристосування особистості до успішних дій в даний момент, обумовлене мотивами та психологічними особливостями особистості» [3, с. 130].

С. Кравець, досліджуючи сутність та компоненти готовності педагогів до впровадження ДН наголошує, що «очевидною є диференціація «готовності» і «компетентності» педагога відповідно до інноваційних перетворень в освітній галузі й актуальних запитів суспільства, які сигналізують про те, що освіта педагога (за дипломом) нині потребує часткової заміни анахронічних знань, умінь й навичок новими інноваційними, посилюючи значення навчання упродовж життя, систематичної підготовки, опанування компетенціями, диктованими характером реформ у галузі. Йдеться про те, що «компетентність» і «готовність» сучасного педагога перебувають у постійному розвитку, враховуючи й те, що інноваційні педагогічні технології, ІКТ, ДН є відносно «молодими» засобами, формами роботи, які у процесах професійної підготовки розвиваються, моделюються, адаптуються, удосконалюються. За рівнем освіти не усі педагоги ПТО можуть ефективно й творчо використовувати засоби дистанційного навчання у підготовці кваліфікованих робітників, навіть якщо їхній педагогічний досвід, майстерність, професійна компетентність визначаються найвищими показниками» [4].

Отже педагог, який організовує та забезпечує ДН, повинен володіти комплексом технологічних навичок та умінь, мати достатні знання щодо особливостей електронного навчання та хоча б початковий досвід щодо застосування таких знань на практиці. Також вчитель повинен бути забезпеченим технічними засобами для організації та проведення такого навчання, наприклад, комп'ютером або іншим гаджетом, підключеним до мережі Інтернет з достатньою швидкістю передачі даних. Беручи за основу сказане вище, а також контекстний аналіз наукових джерел та власні наукові пошуки, ми визначили зміст поняття «готовність педагога до використання дистанційного навчання», яке розглядаємо як вмотивовану та усвідомлену особистістю здатність до організації та забезпечення освітнього процесу з використанням систем управління навчанням (LMS), інструментів та сервісів, що дозволяють вчитися та вчити віддалено поєднуючи синхронне і асинхронне навчання» [5].

Джерела

1. Спирін О. М. Критерії і показники якості інформаційно-комунікаційних технологій навчання. Інформаційні технології і засоби навчання. 2013. №1 (33). URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/788/594> [In Ukrainian].

2. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: Монографія. – К.: Атіка, 2008. – 684 с. [In Ukrainian].

3. Кух А. М. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів фізики в умовах освітньо-інформаційного середовища: дис. ... док. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, 13.00.02 – теорія і методика навчання (фізика) / Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова. К., 2018. – 455 с. [In Ukrainian].

4. Кравець С. Суть і компоненти готовності педагогів до впровадження дистанційного навчання кваліфікованих робітників. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. – 2016. – № 12. – С. 78-89. URL:

<https://lib.iitta.gov.ua/709017/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf> [In Ukrainian].

5. Носкова М. В. Теорія і практика використання дистанційного навчання у професійному розвитку вчителів закладів загальної середньої освіти.: дис. ... док. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Національний університет «Львівська політехніка». – Львів, 2024. – 623 с. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/dissertation/27354/disnoskova03052024.pdf> [In Ukrainian].

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Оверчук О. Б.

Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків, Україна
elenaovercuk@gmail.com

Вступ. Українська вища освіта сьогодні опинилася перед безліччю викликів зумовлених ситуацією в державі. Вимушена евакуація вишів з окупованих або небезпечних регіонів, постійні тривоги, що переривають освітній процес, виїзд здобувачів освіти закордон, вагоме зменшення кількості іноземних студентів, перехід на дистанційну форму навчання – це лише незначний перелік тих перешкод, що стоять перед освітянами в умовах повномасштабного вторгнення. Адже трансформації, які відбуваються в закладах вищої освіти, вимагають не тільки швидкого пристосування викладачів до нових умов навчання, а й їхньої негайної реакції щодо інновацій в освітньому середовищі взагалі та зміни підходів до організації навчального процесу зокрема.

Мета дослідження. Одним із пріоритетних завдань сучасної освіти в цьому контексті вбачаємо належну організацію навчання іноземних студентів. На жаль, воєнні дії спричинили значне зменшення їхньої частки серед здобувачів освіти порівняно з довоєнним періодом та вимушений перехід студентів-іноземців на дистанційну форму навчання, що виявилася для них майже єдиним можливим засобом отримання освіти в Україні. У таких умовах викладачі змушені організовувати навчання із застосуванням новаторських підходів, з урахуванням новітніх сучасних технологій та комунікаційних можливостей інформаційно-освітнього середовища. І особливої актуальності тут набуває розробка сучасних способів та методів дистанційного викладання української мови як іноземної.

Питання методики викладання української мови як іноземної взагалі та в умовах дистанційного навчання зокрема досліджувало в своїх роботах чимало сучасних науковців, серед яких Л. Байдак, З. Бакум, Н. Бойко, С. Дешко, А. Коваленко, Н. Лисенко, Д. Маракушин, В. Олійник, Г. Сирова, Ю. Татаринцева, Н. Чаленко, Г. Шелест. Попри методологічну значущість і різноплановість їхніх наукових розвідок деякі аспекти щодо вивчення української мови як іноземної особливо в сучасних кризових умовах все ще потребують уваги.

Отримані результати. Головною особливістю дистанційного навчання української мови як іноземної сьогодні є те, що воно відбувається на великій відстані, часто в різних часових поясах, а тому потребує застосування одночасно синхронної та асинхронної форм і дещо відмінних від традиційних для цієї дисципліни методів викладання. Так, її викладання в дистанційних умовах може вестися кількома способами: проведення традиційних занять в онлайн-форматі, використання навчальних платформ (наприклад, Moodle, LearningApps, Liveworksheets) та інших інформаційно-комунікативних технологій (мультимедія, подкасти, аудіо й відеоконтент тощо).

Як правило, найбільш ефективним та якісним способом при дистанційному вивченні української мови іноземцями є проведення онлайн-занять, що передбачає безпосереднє спілкування. Адже пріоритетною при вивченні мови є сама комунікативна орієнтованість здобувачів освіти. На таких заняттях вони не тільки можуть почути живе мовлення, а й самі спілкуватися, будувати діалоги, перекладати фахові тексти, знайомитися з культурою та традиціями України. Основними видами діяльності студентів-іноземців під час онлайн-занять можуть бути обговорення, бесіди, дискусії, рольові ігри, проєктна діяльність, інтерактивні форми навчання тощо. Найрезультативнішими для вироблення та вдосконалення у здобувачів необхідних їм на початковому етапі вивчення мови навичок аудіювання, читання, говоріння та письма можуть стати робота в парах (груповий метод) та участь у дискусії (дискусійний метод) під контролем

викладача, що здійснюється через інтернет чи інші засоби віртуального зв'язку. Варто зауважити, що під час такого навчання педагогу необхідно більше уваги надавати встановленню контакту зі студентами. Адже вони перебувають поза мовним середовищем, а тому це для них чи не єдина можливість поспілкуватися з носієм мови.

Разом із синхронними варто використовувати й асинхронні форми дистанційного навчання. Адже самостійна робота є одним із найважливіших складників цього процесу. Для належної організації самостійної роботи можна використовувати онлайн-платформу Moodle та інші електронні освітні ресурси. Так, можливості платформи Moodle допоможуть викладачеві структуровано подати матеріал, розмістити цікаві презентації, рекомендації та завдання для самостійної роботи, скоротити час на перевірку тестових завдань. Краще засвоїти українську мову можна також за допомогою використання подкастів та іншого аудіо та відеоконтенту. Наприклад, студенти можуть обирати подкасти на цікаву для них тему українською мовою і прослуховувати або переглядати їх у вільний час.

Висновки. Отже, перехід на дистанційне викладання української мови як іноземної, що в умовах війни стало нагальною потребою, з одного боку, відкриває для викладачів і здобувачів освіти нові можливості та перспективи, а з іншого, – ставить їх перед безліччю викликів і запитань, які потребують обов'язкового вирішення та стимулюють до подальших пошуків.

ІНТЕГРАЦІЯ STEM-ОСВІТИ У ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ: ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ТА ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД

Олійник А. А.

Відокремлений структурний підрозділ «Запорізький гуманітарний фаховий
коледж Національного університету «Запорізька політехніка»,

м. Запоріжжя, Україна

alinaolijnyk1201@gmail.com

Вступ. Сучасна освіта переходить на етап активного впровадження інноваційних підходів, серед яких STEM-технології займають провідну позицію. Хоча STEM традиційно асоціюється з точними та природничими науками, їх інтеграція в гуманітарні дисципліни, зокрема українську мову та літературу, відкриває нові можливості для підвищення якості

навчання. Актуальність дослідження полягає у вивченні потенціалу STEM-технологій для розвитку мовленнєвої компетентності, літературного аналізу та творчого мислення учнів, що є особливо важливим у сучасних умовах цифровізації освіти. Традиційний підхід до викладання мови та літератури часто обмежується роботою з текстами та закріпленням правил, які не завжди відповідають потребам сучасного цифрового суспільства. Впровадження STEM-методик дозволяє подолати розрив між гуманітарними та природничими науками, забезпечити міждисциплінарний підхід до навчання та підвищити мотивацію учнів до вивчення української мови та літератури.

Метою дослідження є визначення ефективності використання STEM-технологій на заняттях з української мови та літератури; розробка та апробація методичних матеріалів, що сприяють інтеграції STEM-підходу у вивчення цих дисциплін, а також визначення впливу STEM-технологій на розвиток ключових компетентностей здобувачів освіти. Дослідження спрямоване на оцінку впливу STEM-підходів на мотивацію учнів, розвиток їхніх мовленнєвих навичок та здатність до глибокого аналізу літературних творів.

Для реалізації дослідження використовувалися такі **матеріали та методи**:

1. Теоретичний аналіз – вивчення наукових джерел, статей та практичних кейсів щодо інтеграції STEM-технологій у гуманітарні дисципліни.

2. Експеримент – впровадження STEM-підходів на заняттях з української мови та літератури в експериментальній групі учнів. Використовувалися такі інструменти, як:

– цифрові платформи для створення інтерактивних презентацій та вікторин (Canva, LearningApps, Kahoot, Wordwall);

– мультимедійні засоби (відео, підкасти) для аналізу літературних творів.

– проєктна діяльність, що поєднує технічні та гуманітарні аспекти.

3. Опитування – проведення анкетування серед учнів та викладачів для збору даних про їхній досвід та ставлення до використання STEM-технологій.

4. Спостереження – аналіз активності та залученості учнів під час занять із застосуванням STEM-інструментів.

5. Статистичний аналіз – обробка даних за допомогою програмного забезпечення IBM SPSS Statistics (версія 27) для виявлення ефективності STEM-підходів у порівнянні з традиційними методами навчання.

Отримані результати дослідження щодо використання STEM-технологій на заняттях з української мови та літератури можна конкретизувати таким чином:

1. Підвищення мотивації та зацікавленості студентів:

– використання інтерактивних STEM-інструментів (наприклад, цифрових платформ для створення вікторин, ігор чи віртуальних екскурсій) значно збільшило зацікавленість учнів до вивчення української мови та літератури;

– здобувачі освіти активніше включалися в навчальний процес, оскільки STEM-технології дозволили їм працювати з матеріалом у креативній та інтерактивній формі.

2. Покращення засвоєння навчального матеріалу:

– використання візуалізації (наочних матеріалів), таких як інтерактивні схеми, діаграми та відеоролики, сприяє кращому розумінню та запам'ятовуванню навчального матеріалу;

– практичне застосування знань у процесі розв'язання проблемних завдань та виконання проєктів сприяє глибшому засвоєнню навчального матеріалу;

– інтерактивні форми роботи, такі як онлайн-тести та віртуальні екскурсії, дозволяють учням активно взаємодіяти з навчальним матеріалом.

3. Розвиток критичного мислення та аналітичних навичок:

– завдяки проєктній діяльності, яка поєднувала технічні та гуманітарні аспекти (створення студентами STEM-проєктів), здобувачі освіти навчилися глибше аналізувати літературні твори, виокремлювати ключові ідеї та будувати логічні зв'язки, а це стимулює розвиток творчого потенціалу, вдосконалює вміння планувати, організовувати роботу та ефективно презентувати отримані результати;

– використання STEM-інструментів для візуалізації літературних сюжетів чи мовленнєвих конструкцій сприяло кращому розумінню складних понять.

4. Формування понятійного апарату:

– використання STEM-технологій для візуалізації складних понять (наприклад, літературних термінів чи мовних явищ) дозволило студентам краще їх засвоїти. (наприклад, створення інтерактивних схем чи інфографік для пояснення літературних жанрів чи стилістичних прийомів значно полегшувало процес навчання);

– здобувачі освіти демонстрували більш глибоке розуміння теоретичного матеріалу, що підтверджувалося результатами тестувань та проєктів.

5. Підвищення рівня цифрової грамотності учнів та викладачів:

– використання інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях сприяло підвищенню рівня цифрової грамотності студентів та викладачів;

– освоєння нових інструментів здобувачами освіти та викладачами, таких як онлайн-платформи для навчання, програми для створення презентацій та відеоредактори;

– використання STEM-технологій сприяло формуванню цифрової культури, що є важливою складовою сучасної освіти.

6. Соціальна взаємодія та командна робота:

– використання STEM-технологій сприяло активній взаємодії між студентами під час виконання групових проєктів (наприклад, створення спільних цифрових продуктів (відео, ігор чи презентацій) розвивало навички комунікації та колаборації);

– здобувачі освіти навчилися ефективно розподіляти обов'язки та працювати в команді, що є важливим аспектом сучасного навчання.

7. Статистичне підтвердження ефективності: t-тест для незалежних вибірок показав статистично значущу різницю між STEM-групою та контрольною групою ($p = 0.012$).

Довірчий інтервал для середніх значень у STEM-групі становив 83.2-87.6 (95% довірчий інтервал), що підтвердило надійність результатів.

У процесі дослідження були виявлені труднощі та обмеження у впровадженні STEM-технологій в освітній сфері. Найпоширенішою проблемою стало те, що деякі викладачі стикалися з труднощами у використанні STEM-інструментів через недостатню технічну підготовку. Іншою важливою проблемою є відсутність необхідного технічного обладнання в окремих навчальних закладах, що обмежує можливості для повноцінного впровадження STEM-технологій. Деякі студенти зосереджувалися переважно на технічних аспектах проєктів, що іноді призводило до поверхневого засвоєння літературного матеріалу.

Отримані результати підтверджують, що інтеграція STEM-технологій у заняття гуманітарних дисциплін є ефективним інструментом для підвищення мотивації здобувачів освіти, розвитку їхніх мовленнєвих, аналітичних та творчих навичок. Однак для успішного впровадження STEM-підходів необхідно подолати технічні та організаційні труднощі, а також забезпечити належну підготовку викладачів. Важливо також дотримуватися балансу між технічними інструментами та глибоким аналізом літературних творів, щоб уникнути поверхневого засвоєння матеріалу.

Таким чином, STEM-технології можуть стати потужним інструментом для модернізації навчання української мови та літератури, забезпечуючи студентам нові можливості для самовираження та розвитку в умовах цифрової ери.

АКТУАЛЬНІСТЬ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ФІЗИЧНОЇ ТА КОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ

Омельченко П.

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

pavlusha85sergeevich@gmail.com

Вступ. Пошук ідеальних методів та методик навчання та викладання в педагогічній спільноті був актуальним завжди і сьогодні він не втратив своєї гостроти та актуальності. Фундаментальну роль у формуванні кваліфікованих фахівців, які мають достатній багаж знань і компетенцій, відіграють заклади вищої освіти (ЗВО). Для того, щоб побудувати міцний фундамент у цьому напрямку, необхідно дотримуватися принципу уважного вивчення фундаментальних дисциплін. Звернення великої кількості вчених до цієї проблеми є свідченням актуальності та затребуваності обговорення різних аспектів педагогічного процесу. Навчання студентів ЗВО хімічним дисциплінам повинно мати свою специфіку, пов'язану з необхідністю практико-орієнтованої підготовки до професійної діяльності.

Метою дослідження є аналіз сучасної методики викладання освітньої компоненти фізичної та колоїдної хімії для майбутніх фахівців промислової фармації.

Матеріали та методи. У даній роботі використані дані вивчення та узагальнення досвіду викладання фізичної та колоїдної хімії в ряді ЗВО, які готують фахівців промислової фармації. Методом послужив тестовий метод викладання.

Отримані результати. Фізична та колоїдна хімія грає визначну роль у формуванні фахівця в галузі промислової фармації. Вона дає студенту знання щодо процесів, які відбуваються при одержанні ліків та їх перетворень в організмі людини. Метою вивчення фізичної та колоїдної хімії є формування високоосвідченого фахівця, знайомого з головними проблемами перетворень та існування речовин в технічних і природних об'єктах, а також володіння сучасними методами їх досліджень; оволодіння навичками застосування законів фізичної та колоїдної хімії для вирішення питань створення лікарських засобів та умов їх застосування з метою підвищення їх якості, зниження енерго- та матеріалоємності продукції; оволодіння теоретичними основами методів аналізу та виробництва фармацевтичних засобів; підвищення культурного та теоретичного рівня студентів з метою створення міцного підґрунтя для безперешкодного одержання нових знань та навиків після закінчення навчання.

Завдання освітньої компоненти «фізична та колоїдна хімія» полягає у вивченні студентами основ термодинаміки, фазових рівноваг і теорії розчинів, електрохімії, хімічної кінетики та каталізу, основними закономірностями і механізмом явищ, які виникають на межі поділу фаз. Він повинен вміти на практиці виконувати розрахунки фазових, хімічних та міжфазних рівноваг, швидкостей хімічних процесів, ознайомитися з методами одержання дисперсних систем, регулювання їх властивостей, а також вміти застосовувати електрохімічні, спектроскопічні та інші методи досліджень. 8 кредитів за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою надається для вивчення цього освітнього компоненту в ЗВО, що готують промислових фармацевтів.

У сучасному освітньому процесі спостерігається перехід від традиційних методів навчання до інноваційних підходів, що є особливо актуальним для викладання хімії у ЗВО. Інноваційні методи спрямовані на підвищення якості освіти, активізацію пізнавальної діяльності студентів та розвиток їх творчих здібностей. Важливим компонентом формування знань студентів є активне проведення занять. У педагогічному середовищі така концепція проведення занять має значну підтримку. Для оцінки якості засвоєння пройденого матеріалу обов'язково повинен використовуватися блок контролю. Одним з основних засобів перевірки знань студентів є тестовий, який дає змогу з мінімальними витратами часу викладача об'єктивно оцінити знання великої кількості студентів. Добре сконструйовані тести надають необхідну інформацію для викладача про ступінь засвоєння матеріалу студентами. Тестування може стати для студентів тим необхідним інструментом, за допомогою якого вони можуть самі оцінити свою роботу та визначитись у подальшій діяльності. Тести можуть складатися з різного типу питань: у закритій формі, з короткою відповіддю, на встановлення відповідності, на встановлення правильної послідовності, визначенні структурно-логічного ланцюжка. Окрім того, студенти ЗВО повинні здавати інтегрований тестовий іспит «Крок 1» для спеціальності «Промислова фармація», тому ще й з огляду на це, запровадження тестового контролю є сучасним і актуальним.

Висновки. Професійно-методична спрямованість вивчення курсу фізичної та колоїдної хімії, поєднана з фундаментальною підготовкою з дисципліни, створює умови для успішнішого розвитку професійних компетенцій. Можливість комбінування різних форм подання інформації дає низку переваг, що дозволяють адаптувати цей курс до індивідуальних особливостей студентів.

ПОТЕНЦІАЛ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Орленко О., Червона С.

Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків, Україна

helen.m.orlenko@gmail.com

Вступ. Трансформації у освітньому процесі сьогодні набули властивості його єдиної незмінної складової. Надзвичайно динамічний сучасний світ вимагає інтенсифікації темпів розвитку, швидкого та якісного підвищення кваліфікації або навіть її зміни. На перший план виходить вузьке профілювання, що має на меті поглиблення знань та практичних навичок у певній сфері, не розосереджуючись у змісті освіти. Вищі навчальні заклади зіткнулись з необхідністю зміни та вдосконалення програм навчальних курсів згідно вимог соціуму та ринку праці. Вступ університетів в епоху глобалізації сприяв виникненню різноманітних дистанційних форм освіти.

Мета. Виявити потенціал міжнародного досвіду імплементації концепції дистанційної освіти для вітчизняної системи освіти.

Матеріали та методи. Застосовані загальнонаукові принципи системності, об'єктивності, цілісності, історизму та розвитку. Для обґрунтування потенціалу міжнародного досвіду імплементації ідеї дистанційної освіти та дослідження її футурологічних аспектів продуктивними є компаративний метод та методи екстраполяції й передбачення.

Отримані результати. У спробі пов'язати цілі освіти з організацією навчання в якості колективних зусиль суспільства пропонується ряд питань, які могли б стати відправною точкою для подальшої дискусії. Яким чином можна зміцнити і актуалізувати ці принципи? Як освіта може реагувати на виклики, пов'язані із забезпеченням економічної та соціальної стійкості? Яким чином можна примирити світоглядні відмінності із застосуванням гуманістичного підходу в освіті? Як забезпечити реалізацію гуманістичного підходу за допомогою реалізації заходів практичного характеру в галузі освіти? Які наслідки глобалізації для національної політики і процесу прийняття рішень в галузі освіти? Як має фінансуватися освіта? Які конкретні наслідки це матиме для навчання та підвищення кваліфікації?

Зміни у парадигмальному підході до освіти логічно призводять до необхідності утворення нового типу освітнього простору, який би забезпечував можливість безперервного обміну знаннями та інформацією, знімаючи будь-які кордони, особливо часові та просторові. На сьогодні одним з таких утворень є відкритий освітній простір, який ґрунтується на інструментальній раціональності

та спирається на останні доступні досягнення інформаційних технологій як на основний засіб навчання. Звернення до них забезпечує скорочення витрат та широкий спектр застосування, починаючи зі звичайних текстових повідомлень та закінчуючи складними інтерактивними вправами, що супроводжуються різноманітними матеріалами наочності. Дистанційна освіта відводить викладу роль консультанта, який лише скеровує рух на шляху до знань, але не диктує їх. Це може бути своєрідною інтерпретацією сократівської маєвтики. Освіта не лише інтенсифікується, але й індивідуалізується, прислухаючись до потреб кожного учасника навчального процесу, стаючи гнучкою та відкритою до новаторства. Вищі навчальні заклади поступово автономізуються, звільняючись від керівної ролі держави в освіті. Це призводить водночас до відкритості до змін та розвитку та до відсутності чіткого місця у структурі суспільних відносин. Поширення ринкових відносин у сфері освіти, з іншого боку, призводить до її маркетингації та поступової прагматизації.

Система вітчизняної освіти зараз знаходиться у стані пошуку нової освітньої парадигми, яка б дозволила дати гідну відповідь на заклики часу та позбавитися від застарілих пережитків минулого, які несуть у собі стагнацію й занепад. Взявши курс на інтеграцію в європейський культурно-політичний простір, було здійснено спробу втілення на теренах нашої держави Болонського процесу. На шляху до цього освітяни зіткнулися з великою кількістю складнощів, пов'язаних, передусім, з відсутністю необхідної адаптації положень болонського процесу до соціокультурного середовища країни.

На нашу думку, для більш різнобічного огляду проблеми та шляхів її вирішення варто звернути увагу на європейський досвід, де заклади вищої освіти зорієнтовані на забезпечення економіки висококваліфікованими робітниками, які володіють навиками критичного мислення, мають високий рівень професіоналізму та з легкістю здатні опанувати останні досягнення у розвитку інформаційних технологій, що складають основу дистанційної освіти. Вищі навчальні заклади вже давно адаптувалися до застосування комп'ютерної техніки, але дане нововведення спрямоване на корінні зміни потенціалу освіти. Викладачі можуть бути замінені або доповнені цифровими зображеннями за допомогою розроблених алгоритмів. Передбачається, що крок назустріч цифрового світу допоможе розробникам відкрити нові здібності людини та розкрити її творчий потенціал.

У нинішніх соціальних обставинах в Україні навчальні заклади запровадили дистанційну форму освіти не лише з метою безпеки, але й для залучення більшої кількості студентів та напрацювання досвіду роботи з такими технологіями. Прикладом такого підходу є успішне використання системи управління курсами Moodle – веб-додатку, що надає можливість створювати

сайти для online-навчання та знаходиться у вільному доступі. Ця навчальна платформа має на меті об'єднання викладачів та студентів у єдину інтегровану систему для створення персоналізованого навчального середовища. Освіта має пліч о пліч стояти з інформаційно-технічним прогресом людства, не лише включатися у нього, але й ставати його чинником. У віртуальному просторі створюється еквівалент певного явища, процесу, утворення, й освіта не може залишатися осторонь такої тенденції, тим більш, що залучення новітніх інформаційних технологій дає можливість вирішити низку важливих завдань, які перед нею поставлені. Звернення до моделі побудови дистанційної освіти, яка реалізується саме за допомогою технологій та сучасних засобів телекомунікації, стає все більш доцільним в освітньому процесі сьогодення.

Суб'єкти навчального процесу дистанціюються один від одного, не втрачаючи при цьому основних навчальних компонентів. Зростання попиту на дистанційні освітні послуги зумовлено низкою переваг. При збереженні стандартних умов вступу до вищого навчального закладу, студент отримує безпосередній доступ до навчальних матеріалів, цифрових записів лекційних та семінарських занять, практичних завдань з методичними рекомендаціями щодо їх виконання, електронної бібліотеки. При цьому, студент вивчає основний матеріал самостійно, виділяючи для цього зручний час. Взаємодія з викладачем здійснюється через різноманітні комунікаційні додатки та електронну пошту, надаючи можливість безпосередньо звертатися до нього за наявності невирішених питань.

Висновки. Таким чином, окреслені конструктивні елементи досвіду розвитку вищої освіти Європейського Союзу, зокрема, розвиненої системи дистанційної освіти дорослих, є слушними для врахування при реалізації ефективної державної політики у сфері вищої освіти. Для державних вищих навчальних закладів мають збільшити частку фінансування за кошти державного бюджету, при цьому здійснюючи суворий контроль за системою вступу шляхом уніфікації програм вступних іспитів та методик їх проведення. Це забезпечить можливість залучення до навчання найбільш обдарованої молоді, що стає механізмом ефективної мотивації до навчання, разом з тим сприяючи покращенню середніх показників якості вищої освіти. Окрім цього, також варто звернути увагу на розвиток системи дистанційної освіти як самостійної форми навчання, що надасть змогу інтенсифікувати процес здобування та підвищення кваліфікації, при цьому зменшуючи кількість бюджетних витрат. Таким чином, вищим навчальним закладам України необхідно приділити більше уваги інноваційній діяльності, скерованій на реалізацію отриманих результатів на відкритому ринку. Досвід вищої освіти Європейських країн формується на основі ретельного контролю та активної державної підтримки. Завдяки цьому

вища освіта є важливою стратегічною галуззю, що динамічно розвивається. У сучасному світі вища освіта – це надзвичайно важливий механізм стабілізації та гармонізації суспільства, встановлення соціальної справедливості. Вищі навчальні заклади України володіють значним потенціалом до співпраці з іноземними освітніми закладами. Наше ж основне завдання полягає у раціональному використанні досвіду Європейських країн з метою розвитку національного освітнього простору.

АНАЛІЗ МЕДІАТЕКСТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Перцева В.

Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків, Україна
victoriaperceva@gmail.com

Вступ. Для іноземних здобувачів освіти під час вивчення української мови як іноземної стає актуальною проблема розвитку лінгвокультурологічної та лінгвокраїнознавчої компетенцій. Вирішенням цього завдання може стати введення в навчальну програму текстів сучасних медіа.

У таких текстах використовується суспільно-політична лексика, юридична термінологія, розмовні звороти, молодіжний сленг, аргументація тощо, – слова і вирази, необхідні для ефективної комунікації іноземною мовою. Вивчення лексичного складу, синтаксичних конструкцій, розуміння й аналіз стилістичних особливостей текстів ЗМІ сприяє підвищенню мотивації до вивчення української мови та її активного вживання в повсякденному житті.

Зміст медіатекстів різноманітний і багатоаспектний, тому такі матеріали здатні втілити сукупність знань та уявлень про країну, що охоплюють політичні, соціально-економічні, історичні, культурні та побутові компоненти національної картини світу. Мова ЗМІ передає ідеологічну модальність і національно-культурну специфіку, впливає на формування та підвищення мовної культури, на розуміння національно-культурної специфіки мови, на вдосконалення мовленнєвих умінь і навичок та на активізацію комунікативної поведінки в процесі спілкування.

Метою нашої розвідки став аналіз роботи з медіатекстами на заняттях з української мови як іноземної, адже саме в ЗМІ порушуються наближені до реальності питання, актуальні для конкретного середовища, молодіжної аудиторії тощо.

Матеріали дослідження. Вибір тем для занять з УМЯІ необхідно проводити з урахуванням необхідності формування у здобувачів освіти лінгвокультурологічної компетенції та реалізації принципу діалогу культур. З цієї позиції найбільш актуальними для вивчення є такі теми: «Сім'я і друзі», «Дім і житло», «Традиції та фольклор», «Національна кухня», «Зовнішність і поведінка людини», «Мовленнєвий етикет», «Культура і субкультура», «Освіта та виховання», «Література», «Політика та суспільство», «Вільний час і хобі», «Спорт», «Засоби масової інформації», «Медицина», «Злочин і покарання», «Одяг і мода» тощо.

Під час роботи з медіатекстами на заняттях з української мови як іноземної можна виділити кілька етапів: підготовчий, пізнавальний, закріплювальний і контрольний.

На підготовчому етапі здійснюється відбір текстів, які повинні відповідати вимогам автентичності, актуальності інформації та відповідності темі, що вивчається. Необхідно також враховувати семантичну цінність і частотність вживання слів, їхню узгодженість, стилістичну обмеженість, багатозначність та інші параметри. Зокрема, для вивчення та інтерпретації медіатекстів на заняттях з УМЯІ доречні медійні виступи відомих і статусних людей. Головне, щоб медіатекст являв собою розгорнуте висловлювання з усіма характеристиками повноцінного тексту (структурою, закінченістю, повнотою). Після прочитання медіатексту проводяться вправи, які допомагають перевірити розуміння як прочитаного тексту загалом, так і окремих його частин, а також для підготовки до монологічних і діалогічних висловлювань за запропонованою темою. У такий спосіб актуалізується осмислення основних елементів змісту тексту: визначення незнайомих слів і виразів, виявлення вивчених моделей і конструкцій, структури тексту, його теми та ідеї. Потім проводиться інтерпретація медіатексту з опорою на власну думку здобувача освіти та його ставлення до проблеми.

Такі завдання формують уміння та навички розуміння й відтворення прочитаного, розвивають здатність аналізувати та інтерпретувати текст. Не менше важливим питанням є також визначення джерел матеріалу. Як медіаресурси можна використовувати друковані ЗМІ, записи радіомовлення, новинні відеоролики, а також інформаційні портали в інтернеті.

Для аналізу змісту медіатекстів здобувачам пропонуються такі питання й завдання: 1. Які композиційні особливості тексту? 2. У чому полягають тема й основна ідея тексту? 3. Які джерела цитуються в тексті? Чи є коментарі фахівців? Для чого вони використовуються? 4. Чи виражена в тексті думка автора? 5. Чи є проблема, що висвітлюється в тексті, актуальною? Чому? Як ви ставитеся до цієї проблеми? 6. Які слова й вирази мають відношення до теми? Знайдіть у тексті (якщо є): синоніми, антоніми, терміни. 7. Знайдіть слова та вирази з метафоричним або

метонімічним переосмисленням і пояснить їхнє значення. 8. Знайдіть фразеологізми, стійкі або крилаті вирази. Пояснить їхнє значення. 9. Назвіть морфологічні особливості тексту (наприклад, переважання якоїсь частини мови з певною маніпулятивною метою). 10. Охарактеризуйте синтаксичну специфіку тексту.

Після проведеного аналізу медіатексту студент може навести мовні аналогії з уже прочитаними раніше матеріалами з досліджуваної теми або запропонувати власний варіант удосконалення тексту або інакший варіант його закінчення. Отже, на цьому етапі важливо досягти критичного ставлення здобувачів освіти до прочитаного медіатексту.

На наступному етапі рекомендується виконання різноманітних самостійних завдань: підготовка презентацій, кейсів, моделювання реальних ситуацій, публічний виступ тощо. Під час дискусії здобувачі не просто можуть висловлювати свою думку до предмета обговорення, а й розвивають здатність аргументовано відстоювати свою позицію, адекватно реагувати на запитання та відповіді співрозмовника, виражати свої почуття та емоції в словесній формі.

На контрольному етапі пропонується виконання практичних завдань за вивченими темами: написання рефератів, презентацій і проєктних завдань (інформаційна замітка, рекламне оголошення, інтерв'ю, нарис, репортаж тощо).

Отримані результати та висновки. Отже, використання медіатекстів на заняттях з УМЯІ допоможе ефективно підготувати здобувачів освіти для спілкування, порушуючи питання, актуальні для конкретного мовного середовища, студентської аудиторії, організувати дискусії та змодельовати мовні ситуації, наближені до реальності. Можна впевнено говорити, що медіатексти спроможні не лише мотивувати до серйозного вивчення української мови та пізнання української культури, а також надавати можливість здобувачам освіти для самооцінки та самоконтролю під час навчання.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ГЕЙМІФІКАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Піковець Н. Л.

КЗ «Харківський Фаховий Коледж Спортивного Профілю»

Харківської Обласної Ради, м. Харків, Україна

natali.pikovets@gmail.com

Вступ. Розвиток новітніх технологій спонукає вчених до пошуку ефективних засобів освітньої діяльності або переосмислення та модернізації

наявних. Одним із таких засобів можна назвати гейміфікацію, що все частіше згадується у науково-педагогічних колах, в основу якої покладено використання у процесі навчання ігрової діяльності. Гейміфікація освітнього процесу є інноваційним підходом, який дозволяє підвищити мотивацію студентів, зробити навчання більш захопливим і ефективним.

Мета дослідження. Незважаючи на численні переваги, впровадження гейміфікації супроводжується рядом проблем, які можуть ускладнювати її ефективність. Метою дослідження є виявлення цих проблем та знаходження шляхів їх подолання.

Матеріали та методи. Аналіз досліджень західних та вітчизняних науковців, які досліджували гейміфікацію в освітньому процесі, а саме: К. Вербах, К. Капп, К. Сален, Е. Циммерман, Т. Мацумото, О. Ткаченко, Л. Вареніна, О. Карабін.

Отримані результати. Проаналізувавши наявні дослідження можна дійти висновку, що основними проблемами гейміфікації в освітньому просторі є:

1. Поверхнєве сприйняття гейміфікації. Багато освітніх установ впроваджують елементи гейміфікації без глибокого розуміння їхньої суті. Це може призводити до формального додавання балів, нагород чи таблиць лідерів без справжньої інтеграції в навчальний процес.

2. Перенасичення ігровими елементами. Надмірне використання ігрових механік може відволікати студентів від основного змісту навчання та перетворювати освітній процес на розвагу, що знижує його освітню цінність.

3. Різний рівень залученості студентів. Деякі студенти можуть активно брати участь у гейміфікованому навчанні, тоді як інші залишаються пасивними. Це може призводити до нерівномірного розподілу знань та навичок серед учнів.

4. Технічні та фінансові обмеження. Впровадження якісної гейміфікації вимагає ресурсів: сучасного програмного забезпечення, цифрових платформ та спеціально підготовлених викладачів. Не всі навчальні заклади можуть собі це дозволити.

5. Невідповідність навчальних цілей. Не всі дисципліни однаково піддаються гейміфікації. У деяких сферах, таких як фундаментальні науки чи гуманітарні дисципліни, важко впровадити ігрові механіки без спрощення змісту.

6. Ризик зниження внутрішньої мотивації. Якщо студенти звикають до нагород та зовнішніх стимулів, у них може знижуватися внутрішня мотивація до навчання, що негативно впливає на довгострокові результати.

До шляхів подолання проблем науковці відносять наступні:

1. Збалансований підхід до впровадження гейміфікації, який поєднує ігрові елементи з традиційними методами навчання.

2. Індивідуалізація підходу, враховуючи особливості студентів та специфіку навчальної дисципліни.

3. Технічна підтримка та підготовка викладачів для грамотного використання гейміфікаційних елементів.

4. Акцент на внутрішню мотивацію, щоб студенти навчалися не лише заради нагород, а й заради власного розвитку.

Висновки. Гейміфікація має значний потенціал у сфері освіти, але її використання потребує уважного підходу. Важливо не лише впроваджувати ігрові елементи, а й розуміти їхній вплив на навчальний процес, щоб досягти максимальної ефективності та зберегти баланс між грою та навчанням.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ТА МЕДИЧНОГО ТОВАРОЗНАВСТВА

Посацька Н., Грицик А.

Івано-Франківський національний медичний університет,

м. Івано-Франківськ, Україна

natanthik.78@ukr.net

Вступ. Забезпечення населення якісними та безпечними лікарськими засобами є одним із головних завдань фармацевтичної галузі. Фармацевтичне та медичне товарознавство є однією з ключових дисциплін при підготовці фахівців фармацевтичної галузі. Дисципліна інтегрує знання з хімії, біології, економіки та логістики, сприяючи формуванню компетентностей майбутніх фахівців у сфері фармації, та охоплює широкий спектр питань, пов'язаних із класифікацією, якістю, зберіганням, реалізацією та контролем фармацевтичних і медичних товарів. З розвитком технологій та змінами у фармацевтичному секторі виникає потреба у вдосконаленні методів викладання цієї дисципліни. Традиційні підходи доповнюються цифровими технологіями, інтерактивними методами навчання. Впровадження інноваційних методик, зокрема дистанційного навчання, симуляційного моделювання, використання big data та адаптивних освітніх платформ, дозволяє підвищити ефективність підготовки майбутніх спеціалістів.

Метою дослідження було проаналізувати сучасні тенденції викладання фармацевтичного та медичного товарознавства, оцінка ефективності інноваційних методів навчання та визначення перспектив розвитку цієї дисципліни у вищій фармацевтичній освіті.

Матеріали та методи. Дослідження ґрунтувалося на аналізі нормативних документів якості фармацевтичної продукції: Державна Фармакопея України, стандарти GMP, GDP тощо. Методи дослідження включали: порівняльний аналіз традиційних і сучасних методів викладання; опитування студентів щодо ефективності інноваційних підходів; експериментальне впровадження цифрових технологій у навчальний процес із подальшою оцінкою результатів.

Отримані результати дозволяють оцінити ефективність сучасних освітніх технологій та розробити рекомендації щодо вдосконалення викладання фармацевтичного та медичного товарознавства: 1. Цифрові технології – впровадження цифрових платформ, таких як Moodle, Google Classroom та інтерактивні тести, що дозволяють студентам отримувати доступ до навчальних матеріалів у будь-який час. 2. Інтерактивні методи навчання – використання кейс-методу, проблемного навчання та рольових ігор дозволяє студентам розвивати критичне мислення та приймати обґрунтовані рішення. Наприклад, під час практичних занять студенти можуть моделювати процес контролю якості лікарських засобів або аналізувати реальні випадки фальсифікації медичних товарів. 3. Симуляційне навчання та VR-технології – використання симуляційного обладнання та віртуальної реальності дозволяє студентам відпрацьовувати навички роботи з медичними та фармацевтичними товарами в умовах, максимально наближених до реальності. Це сприяє кращому засвоєнню матеріалу та підготовці до практичної діяльності. 4. Персоналізоване навчання – адаптивні освітні технології дають можливість враховувати індивідуальні потреби студентів. 5. Інтеграція дисциплін та міждисциплінарний підхід – сучасний фармацевт повинен мати знання не тільки з товарознавства, а й із біотехнологій, економіки, менеджменту. Тому інтеграція дисциплін та співпраця з іншими дисциплінами сприяє формуванню комплексного підходу до навчання.

Висновки. Результати дослідження підтвердили, що інноваційні методи викладання фармацевтичного та медичного товарознавства сприяють підвищенню рівня засвоєння знань і розвитку професійних навичок у студентів. Використання цифрових технологій покращує доступ до освітніх матеріалів і підвищує залученість студентів у навчальний процес. Інтерактивні методи навчання розвивають практичні навички та сприяють глибшому розумінню дисципліни. Персоналізований підхід дозволяє адаптувати навчальний процес до індивідуальних потреб студентів. Міждисциплінарний підхід сприяє комплексному формуванню знань та навичок майбутніх фармацевтів. Чітка класифікація фармацевтичних та медичних товарів допомагає систематизувати їхню оцінку та зберігання. Контроль якості є ключовим елементом у запобіганні фальсифікації та забезпеченні ефективності лікарських засобів. Дотримання умов зберігання гарантує збереження терапевтичних властивостей препаратів.

Система ціноутворення сприяє доступності ліків для населення. Отже, дисципліна «Фармацевтичне та медичне товаровознавство» є важливою складовою професійної підготовки фахівців фармацевтичного сектору, що забезпечує безпечне та якісне постачання медичних товарів. Навчання з цієї дисципліни має включати як теоретичну підготовку, так і практичні навички аналізу якості, логістики та регуляторного контролю лікарських засобів і медичних виробів.

ЗНАЧЕННЯ ГЕРМЕНЕВТИКИ У ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПРАВОВИХ ТЕКСТІВ

Потайчук І. В.

Відокремлений структурний підрозділ «Запорізький гуманітарний фаховий
коледж Національного університету «Запорізька політехніка»,
м. Запоріжжя, Україна
i.potaichuk@gmail.com

Вступ. Герменевтика, як наука про інтерпретацію текстів, займає важливе місце у правовій теорії та практиці. Сучасна правова система потребує ефективних методів тлумачення правових норм, і герменевтика надає інструменти для глибокого розуміння правових текстів у їх контексті. Від праць Аристотеля до сучасних теорій герменевтика еволюціонувала, адаптуючи свої принципи до нових потреб. Без врахування історичних, соціокультурних та політичних обставин важко зрозуміти справжній зміст правових текстів. Герменевтичний підхід дозволяє врахувати всі ці фактори, забезпечуючи більш точне тлумачення правових норм. Це дослідження розглядає застосування герменевтики у правовій сфері, зокрема у тлумаченні Конституції України та аналізі понять свободи світогляду і віросповідання.

Мета дослідження. Метою даного дослідження є аналіз герменевтики як методу інтерпретації правових текстів, визначення її ролі та значення у правовій системі, а також оцінка коректності вживання термінів «світогляд» і «віросповідання» у ст. 35 Конституції України.

Матеріали та методи. У дослідженні використано наступні матеріали: Конституція України (1996) – стаття 35; Загальна декларація прав людини (1948) – стаття 18; Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966) – стаття 18; Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (1950) – стаття 9. А також наукові статті та праці, присвячені герменевтиці та правовій інтерпретації; судові рішення, у яких

застосовуються герменевтичні підходи до тлумачення правових норм. Для досягнення поставленої мети дослідження використано кілька методологічних підходів, серед яких аналіз документів: дослідження текстів Конституції України та інших правових джерел; герменевтичний: застосування герменевтичних принципів для інтерпретації правових норм; порівняльний: аналіз різних підходів до тлумачення понять свободи світогляду і віросповідання у правових системах інших країн; історико-правовий: вивчення історичного контексту розвитку герменевтики та її застосування у правовій теорії та практиці.

Результати дослідження. Мова є основним інструментом правової комунікації. Герменевтика допомагає розкрити глибші шари значення, приховані у мовних конструкціях правових текстів. Це особливо важливо у випадках, коли формулювання норм є неоднозначним або суперечливим.

Герменевтичні методи широко застосовуються у судовій практиці та правовій доктрині. Вони допомагають юристам глибше зрозуміти зміст правових текстів і приймати обґрунтовані рішення. Приклади використання герменевтики можна знайти у тлумаченні Конституції, міжнародних угод та національного законодавства.

Незважаючи на значні досягнення, герменевтика має і свої критики. Однією з основних проблем є суб'єктивність інтерпретації. Однак, розвиток нових методів та підходів відкриває нові можливості для подальшого вдосконалення герменевтичної теорії та її застосування у правовій сфері.

Герменевтика є невід'ємною частиною правової науки. Її значення у інтерпретації правових текстів важко переоцінити. Вона забезпечує глибше розуміння правових норм, допомагаючи правникам приймати зважені та обґрунтовані рішення.

Так, звернемося до статті 35 Конституції України: «Кожен має право на свободу світогляду та віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність.

Здійснення цього права може бути обмежене законом лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я і моральності населення або захисту прав і свобод інших людей.

Церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа – від церкви. Жодна релігія не може бути визнана державою як обов'язкова.

Ніхто не може бути увільнений від своїх обов'язків перед державою або відмовитися від виконання законів за мотивами релігійних переконань. У разі якщо виконання військового обов'язку суперечить релігійним переконанням

громадянина, виконання цього обов'язку має бути замінено альтернативною (невійськовою) службою».

У ч.1 ст. 35 Конституції України терміни «свобода світогляду» та «віресповідання» вживаються через сполучник «і». То ж можна трактувати їх вживання у двох контекстах: по-перше, як рівнозначні термінів «свобода світогляду» та «свобода віресповідання» (тоді стає не зрозумілим, чому весь зміст зазначеної статті присвячений питанню лише свободи віресповідання); по-друге, як один термін «свобода совісті і віресповідання», на що вказує початок ч.2 ст. 35: «Здійснення цього права...».

Свобода світогляду та свобода віресповідання є тісно пов'язаними, але водночас відмінними поняттями з правової точки зору.

Свобода світогляду - це право людини мати власні переконання, думки та погляди на життя, етику, філософію мораль та інші аспекти. Це право включає можливість формувати та виражати свої світоглядні позиції без втручання з боку держави чи інших осіб. Застосовується в широкому контексті, впливає на різні сфери життя, включаючи освіту, науку, політику та культуру.

Свобода віресповідання - це конкретніше право, яке стосується релігійних переконань і практик. Охоплює релігійні вірування, культи, ритуали та обряди, а також можливість змінювати свою релігійну приналежність. Конкретно стосується релігійної сфери, включаючи участь у релігійних спільнотах, будівництво культових споруд та інше.

То ж у будь-якій інтерпретації терміни «світогляд» і «віресповідання», як ціле і частина, у ст. 35 Конституції України вживаються, на думку автора, не коректно.

Свобода світогляду є ширшим поняттям, яке охоплює всі аспекти переконань і поглядів, тоді як свобода віресповідання конкретніше стосується релігійної сфери. Обидва права є фундаментальними для забезпечення індивідуальної свободи та захищені як на національному, так і міжнародному рівнях.

Висновки. У дослідженні проаналізовано герменевтику як метод інтерпретації правових текстів, зокрема її роль у тлумаченні статті 35 Конституції України, яка регулює право на свободу світогляду та віресповідання. Герменевтичний підхід дозволив виявити суттєві відмінності між поняттями «свобода світогляду» та «свобода віресповідання», що мають важливе значення для правильного розуміння та застосування цих норм у правовій практиці. Вживання цих термінів у статті 35 Конституції України потребує уточнення, оскільки їхнє співставлення може призводити до неоднозначностей у правозастосуванні.

Герменевтика, як інструмент правової інтерпретації, продемонструвала свою ефективність у розкритті глибинних значень правових текстів, врахуванні історичного, соціокультурного та політичного контекстів. Незважаючи на певну суб'єктивність, герменевтичні методи залишаються невід'ємною частиною правової науки, сприяючи більш точному та обґрунтованому тлумаченню норм. Удосконалення герменевтичних підходів та їхнє застосування у правовій практиці є ключовим для подальшого розвитку правової системи, зокрема у сфері забезпечення прав і свобод людини.

ПРОБЛЕМИ ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКИХ ПРАВ ЧЕРЕЗ НЕЛЕГАЛЬНЕ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ КНИЖОК В УКРАЇНІ

Потайчук І. В., Плетінь А. О.

ВСП «Запорізький гуманітарний фаховий коледж
НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя, Україна

i.potaichuk@gmail.com

Вступ. У епоху стрімкого розвитку мережевих технологій Інтернет, інформаційні ресурси, що в ньому містяться, стали невід'ємним елементом суспільного життя. Однак, поряд із численними перевагами, такі як розширення можливостей для освіти, культурного та інтелектуального прогресу, виникають серйозні проблеми, пов'язані із порушенням прав інтелектуальної власності в цифровому середовищі. Одним із ключових чинників, що сприяють цим порушенням, є спрощений доступ до об'єктів інтелектуальної власності, зумовлений розвитком інформаційних технологій. Незважаючи на потенційно позитивний вплив таких змін, частина користувачів Інтернету використовує ці можливості для зловживань, що призводить до порушення прав третіх осіб.

Мета дослідження. Метою дослідження є аналіз проблеми порушення авторських прав у книговидавничому секторі України, зокрема нелегального розповсюдження книг через піратські ресурси, виявлення причин та наслідків цього явища, а також розробка рекомендацій щодо вдосконалення механізмів захисту інтелектуальної власності, підвищення правової свідомості населення та створення ефективних стратегій для боротьби з піратством у цифровому середовищі.

Матеріали та методи. У дослідженні використано: Закон України «Про авторське право і суміжні права» (№ 2811-IX від 1 грудня 2022 року); міжнародні угоди та конвенції з авторського права, до яких приєдналася Україна (Бернська

конвенція, Договір ВОІВ про авторське право); статистичні дані про обсяги піратського контенту в Україні; наукові джерела присвячені проблемам порушення авторських прав, піратства в книговидавничій галузі та цифровому середовищі. Методи дослідження: теоретичний (аналіз наукової літератури, нормативно-правових актів та міжнародних документів для вивчення теоретичних основ авторського права та проблем піратства); емпіричний (аналіз статистичних даних щодо порушень авторських прав у книговидавничій галузі); правовий аналіз (дослідження чинного законодавства України та його ефективності у боротьбі з порушеннями авторських прав); економічний аналіз (оцінка економічних наслідків піратства для авторів, видавців та книжкового ринку в цілому).

Отримані результати. Україна залишається серед країн із високим рівнем порушення авторських прав. Закон України «Про авторське право і суміжні права», цей закон є основним документом, що регулює авторські права на літературні твори, включаючи книги. Він визначає права на відтворення, поширення, переклад, публікацію тощо. Однак боротьба із порушенням авторських прав не є достатньо ефективною. Основні проблеми: 1) нелегальне поширення електронних книжок, поява електронних бібліотек, телеграм-каналів тощо, де користувачі можуть безплатно завантажити книжки без дозволу авторів чи видавництва, є однією із найважливіших проблем; 2) піратські переклади, видавництва купують ліцензії на переклад якогось товару автора і займаються ним, а піратські переклади купують товар англійською і за допомогою штучного інтелекту, гугл-транслейту або поганих знань мови та літературного перекладу; 3) недостатня правова свідомість населення, багато людей не вважають, що безплатне завантаження книжок є серйозним порушенням, яке призводить до масового нелегального розповсюдження контенту; 4) складність виявлення правопорушення, через анонімність користувачів та технологічні можливості приховування слідів, цей процес залишається складним.

Серед ключових причин, що сприяють поширенню нелегального розповсюдження книг в Україні, слід зазначити: 1) висока вартість легальних видань, друковані книги та електронні видання часто мають значну ціну, що відштовхує читачів і спонукає їх шукати безплатні альтернативи на піратських ресурсах. У контексті економічної нестабільності та низького рівня доходів населення, для багатьох людей витрати на легальне придбання книг є непосильними, що змушує їх звертатися до незаконних джерел; 2) недостатня кількість легальних альтернатив також є значущим чинником, що підштовхує читачів до піратства. Багато видань не доступні у відкритому доступі або в електронній формі, що викликає потребу у пошуку альтернативних шляхів отримання книг. Ця ситуація створює сприйняття піратського контенту як легшої

та швидшої опції для отримання бажаних творів. Однак ці причини і є наслідками поширення піратства. Нелегальне розповсюдження книг через піратські ресурси веде до зниження обсягів продажів легальних видань. У відповідь на зменшення доходів автори та видавці змушені підвищувати ціни на свої продукти для компенсації збитків. Крім того, зниження фінансової стабільності робить видавців менш зацікавленими в інвестуванні в розробку доступних електронних форматів або нових видань, оскільки існує ризик їхнього швидкого піратського розповсюдження. Таким чином, піратство створює замкнене коло: його наслідки проявляються у збільшенні цін і зменшенні кількості доступних легальних альтернатив, що, у свою чергу, підвищує рівень поширення нелегального контенту.

Піратське розповсюдження книжок має численні негативні наслідки для різних учасників літературного та книговидавничого процесу. По-перше, економічні наслідки нелегального розповсюдження книг є значними. Автори та видавці стикаються зі значною втратою доходу через нелегальне використання їхніх творів. Це підриває економіку літературного ринку, зменшує економічні можливості для подальшого розвитку та підтримки авторів і негативно впливає на загальний стан галузі. По-друге, піратство та відсутність належної фінансової винагороди відштовхують багатьох письменників від продовження творчої діяльності. Відсутність справедливої винагороди за їхню працю є перешкодою для створення нових творів, що, своєю чергою, негативно впливає на розмаїття та якість літератури. По-третє, ситуація з піратством також впливає на інвестиційний клімат у книговидавничій галузі. Видавці стають менш зацікавленими у фінансуванні нових проєктів, оскільки ризики, пов'язані з піратством, роблять такі інвестиції економічно не вигідними. Як наслідок, кількість нових видань може зменшитися, а читачі матимуть менший вибір. По-четверте, погіршення якості освіти та культурного розвитку. Піратські платформи поширюють неякісні або застарілі книги, що негативно впливає на доступ до сучасних знань. Як наслідок, студенти та інші читачі отримують неповну або неточну інформацію, що перешкоджає навчанню та розвитку.

Висновок. Порушення авторських прав, зумовлене нелегальним розповсюдженням книг в Україні, є серйозною проблемою, яка має значні економічні, культурні та соціальні наслідки. Для ефективної боротьби з піратством необхідно вдосконалити законодавчу базу, зокрема запровадити суворіші санкції за порушення авторських прав та розробити спеціальні норми для регулювання цифрового видавництва. Важливим кроком є впровадження технологічних засобів контролю, таких як системи моніторингу та блокування нелегальних ресурсів, а також співпраця з інтернет-провайдерами та міжнародними організаціями. Окрім того, необхідно підвищувати правову обізнаність населення через інформаційні та освітні кампанії, які

пояснюватимуть шкоду піратства та важливість підтримки авторів і видавців. Розвиток доступних і зручних легальних платформ для придбання електронних книг, зниження їх вартості та запровадження послуг передплати можуть стати ефективними засобами для зменшення попиту на піратський контент. Реалізація цих заходів сприятиме створенню сприятливого середовища для розвитку літературної та культурної сфери в Україні, забезпечуючи справедливу винагороду авторам і видавцям за їхню працю.

РЕАЛІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Романова С. В., Гонтова Т. М., Машталер В. В., Дученко М. А.*

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

*Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова,

м. Вінниця, Україна

svetvikrom@ukr.net

Вступ. Дистанційна освіта залишається предметом наукових обговорень протягом останнього десятиліття, а її можливості досі потребують детального аналізу, особливо з огляду на останні світові події. Починаючи з 2020 року навчальні заклади набули значний досвід у роботі в дистанційному форматі з використанням дистанційних технологій.

Мета дослідження. Метою цієї роботи є аналіз проблем, пов'язаних із дистанційним навчанням здобувачів вищої освіти в контексті останніх подій в Україні, а також визначення основних переваг і недоліків цієї форми навчання.

Матеріали та методи. Для опрацювання проблем дистанційного навчання були використані власні спостереження при забезпеченні освітнього процесу з використанням інформаційних технологій.

Отримані результати. Дистанційне навчання вже реальність для здобувачів вищої освіти, хоча ще років 10 тому було важко собі уявити, що можна перебувати на парі, сидячи вдома. Почалось все з коронавірусу у 2020 році, а війна в Україні продовжила цю неприємну тенденцію. Так, у дистанційному навчанні є плюси, але деякі з них легко перетворюються на мінуси.

На даний момент більшість ЗВО Харкова, в тому числі і Національний фармацевтичний університет, для спілкування зі студентами в синхронному режимі використовують відеоконференції з використанням платформ Zoom та Google Meet. Відеоконференції надають можливість організації найдешевшого

відеозв'язку середньої якості. Даний тип відеоконференцій може бути використаний для проведення практичних та лабораторних занять в невеликих (5-15 осіб) групах, індивідуальних консультацій, обговорення окремих складних питань досліджуваного курсу. Крім передачі звуку і відеозображення комп'ютерні відеоконференції забезпечують можливість спільного управління екраном комп'ютера: створення креслень і малюнків на відстані, передачу фотографічного і рукописного матеріалу.

Освітній процес при дистанційному навчанні в умовах воєнного стану повинен бути орієнтований, перш за все, на створення безпечних умов навчання. Відповідно, дотримання порядку дій при оголошенні сигналу повітряної тривоги, що виключає подальше проведення занять є обов'язковим. Врахуванню підлягають також і зовнішні фактори, що можуть спричинити неможливості підключення учнів або педагогічних працівників до занять у синхронному режимі. Відповідно, альтернативою лишається використання засобів комунікації, доступних учасникам освітнього процесу.

Зараз в Україні знову стали актуальними регулярні відключення світла. Мало того, що студенти і викладачі повинні мати техніку, аби підключитись до уроку – відсутність інтернету може взагалі не залишити шансів. До того ж, в наших реаліях, коли багато людей залишилися без роботи, організувати собі належне робоче місце дорого коштує (комп'ютер, відеокамера, стабільний інтернет). Також актуальна проблема сьогодення – це спілкування. Оскільки всі здобувачі навчаються з дому, в них фактично відсутнє спілкування між собою поза уроком чи парою. Через це здобувачі можуть відволікатись під час заняття, а також може погіршитись розуміння матеріалу, адже зникає елемент дискусії та обміну ідеями.

Система дистанційного навчання точно не є довершеною, тож покращувати її є куди. Головною проблемою зараз є можливі проблеми з мережею та відсутність технологічних засобів. Але буває й інша проблема – викладачі, що погано володіють комп'ютерними програмами не можуть в повному обсязі організовувати заняття на високому рівні. Це вимагає постійної мобільної професійної підготовки та перепідготовки кадрів та розробки методик дистанційного викладання освітніх компонентів.

Висновки. Онлайн-освіта стала важливою частиною сучасного освітнього процесу. Дистанційне навчання принесло з собою ряд переваг та обмежень. Серед очевидних плюсів можна відзначити гнучкість розкладу та доступ до навчання з будь-якої точки світу, економічна ефективність та технологічність. У той же час, із введенням цифрових технологій, з'являються виклики, що пов'язані з технічними труднощами та відсутністю особистого емоційного контакту викладача зі здобувачами та відповідно між здобувачами.

ОСУЧАСНЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО НАПРЯМКУ

Садовніков О. К.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

sadovnikovoleg14@gmail.com

Вступ. Сучасний освітній процес зазнає значних змін під впливом глобалізаційних процесів, швидкого розвитку технологій та соціальних процесів. В цих умовах осучаснення методичного забезпечення суспільно-гуманітарних дисциплін є не лише необхідним, але й надзвичайно важливим для забезпечення якості освіти та адаптації молодого фахівця до суспільного життя. Використання нових підходів до викладання, інтеграція цифрових технологій і створення адаптованих освітніх програм сприяють розвитку критичного мислення, творчого підходу, активної позиції студентів та стимулюють до саморозвитку та самоосвіти.

Мета. Визначити основні тенденції у викладанні гуманітарних дисциплін та запропонувати нові методичні підходи, які відповідають вимогам часу.

Матеріали та методи. Проведення контент-аналізу, дослідження і порівняння навчальних планів та програм з різних вищих навчальних закладів щодо суспільно-гуманітарних дисциплін дало змогу виявити тенденції у зміні підходів та методів навчання. Порівняльний аналіз традиційних методів навчання з інноваційними методами, дозволив оцінити ефективність впровадження нових підходів. Експериментальне впровадження нових методик та інструментів навчання в окремих групах студентів дало практичні підстави для визначення ефективності в нових методів в реальному навчальному процесі.

Отримані результати. Традиційно методика викладання гуманітарних дисциплін орієнтувалася на передачу знань за допомогою лекцій, семінарів і практичних занять. Однак сучасний підхід вимагає переосмислення цих методів. Активні методи навчання, інтерактивні вправи та проєктний підхід дозволяють студентам не лише отримувати знання, але й активно їх використовувати в реальних ситуаціях. Нові методи викладання, як-то інтерактивні лекції, групова робота, обговорення кейсів, дозволяють студентам не лише слухати викладача, а й активно взаємодіяти з матеріалом. Що стає можливим при орієнтації роботи здобувача вищої освіти на самостійне мислення, дослідницьку діяльність та вирішення проблем теоретичного та практичного характеру.

Впровадження цифрових технологій, таких як онлайн-платформи, електронні підручники та інтерактивні курси, змінюють характер навчання. Зміни простежуються в персоналізації та адаптації навчального під

індивідуальні потреби студентів; в доступності освіти, незалежно від географічного розташування чи соціального статусу учня; в інтерактивності, яка забезпечується через інтерактивні-лекції, інтерактивні вправи та симуляції соціальних процесів; в гнучкості, завдяки чому здобувачі вищої освіти можуть обирати зручний для них час і темп навчання; в автоматизованих системах перевірки знань, що допомагає швидко оцінювати прогрес в навчанні та коригувати освітні стратегії; в колаборації між здобувачами вищої освіти та викладачами через форуми, відеоконференції та хмарні сервіси для спільної роботи. Все це дозволяє створювати більш гнучкі та персоналізовані програми, доступні в будь-який час і в будь-якому місці.

Інтеграція різних гуманітарних дисциплін є ключовим аспектом сучасного підходу до навчання. Інтеграція гуманітарних дисциплін сприяє створенню міждисциплінарного простору, де окремі галузі знань доповнюють одна одну. А такий підхід допомагає здобувачам вищої освіти розвивати цілісне розуміння суспільних явищ, розширювати межі їхнього світогляду та формувати більш комплексні погляди на глобальні проблеми.

Методи активного навчання, які включають обговорення, дебати, групові проекти, сприяють розвитку критичного мислення у студентів. А так, завданням викладача стає не лише передача знань, а й стимулювання студентів до аналізу, оцінки та інтерпретації інформації. Крім того, позиція викладач – здобувач освіти набуває характер комюніті та партнерських відношень, привчаючи здобувачів діяти самостійно, спокійно відноситись до творчої критики та вмінням працювати в команді задля досягнення спільних інтересів, але і розуміючи та відчуючи власну роль.

У умовах глобалізації важливим є також використання міжнародних ресурсів, онлайн-курсів, конференцій та інших платформ для розширення культурного горизонту здобувачів вищої освіти. Це дозволяє ознайомитися з різними точками зору та підходами до вирішення проблем.

Сучасні інноваційні технології, віртуальна та доповнена реальність (VR та AR), дозволяють моделювати навчальне середовища, в якому можлива візуалізація історичних подій, культурних особливостей різних країн та народів, та навіть візуалізація абстрактних соціальних процесів.

Мобільні додатки для самостійного навчання, створення електронних бібліотек та інтерактивних платформ дозволяють здобувачам вищої освіти отримувати доступ до матеріалів у будь-який час, що робить процес навчання більш мобільним та адаптованим до потреб кожного студента.

Штучний інтелект може бути використаний для створення адаптивних освітніх систем, які підлаштовуються під індивідуальні потреби студентів, допомагаючи кожному навчатись у своєму темпі.

Оскільки методичне забезпечення постійно змінюється, важливо, щоб викладачі мали змогу регулярно оновлювати свої знання та навички. Програми підвищення кваліфікації повинні включати тренінги щодо новітніх технологій, методів навчання та цифрових платформ.

Спільна робота з культурними центрами, науковими установами, музеями та іншими організаціями дозволяє створювати багатий навчальний контент, який додає практичну цінність до теоретичних знань.

Для оцінки результативності нововведених методів важливо проводити систематичні опитування здобувачів вищої освіти та викладачів, аналізувати успішність учнів, проводити аналіз результативності втілення нових методів в навчальний процес та вплив цих методів на мотивацію та зацікавленість усі учасників навчального процесу.

Висновки. Осучаснення методичного забезпечення суспільно-гуманітарних дисциплін є необхідним кроком для адаптації освіти до вимог сучасного світу. Інтеграція новітніх технологій, активне навчання, міждисциплінарність і розвиток критичного мислення дозволяють створити ефективніший, гнучкіший і доступніший освітній процес. Рекомендується продовжувати впровадження інноваційних методів, підтримувати постійне підвищення кваліфікації викладачів і забезпечувати студентів доступом до найсучасніших навчальних ресурсів.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ Й ПЕРСПЕКТИВИ

Склярова Т. А.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

sklyarovatetyana@gmail.com

Вступ. Дистанційне навчання набуває все більшої популярності в сучасному світі, особливо в умовах глобальних викликів, таких як пандемія та війна. В Україні ця форма навчання офіційно була введена 21 січня 2004 року, коли наказом № 40 Міністерства освіти і науки було затверджено "Положення про дистанційне навчання". Це стало можливим завдяки впровадженню нових технологій в освітній процес. Однак, історія розвитку дистанційного навчання у світі бере свій початок ще з XVIII століття, і цей процес значно прискорився з появою технологічного прогресу у XX столітті.

У зв'язку з пандемією, а згодом війною, багато здобувачів освіти були змушені перейти на дистанційну форму навчання. Це питання стало особливо

актуальним для освітян, потрапило в об'єктив наукових досліджень науковців. Активно почало обговорюватися поняття "освітні втрати", першочерговою причиною яких названо дистанційне навчання. Але чи дійсно це так? А що, якби не було війни і здобувачі освіти навчалися б дистанційно у звичайних умовах?

Мета дослідження – вивчення дистанційного навчання серед студентів ЗВО, його проблем та перспектив розвитку. Це включає аналіз сучасного стану дистанційного навчання, виявлення основних викликів, з якими стикаються учасники освітнього процесу, а також визначення можливих шляхів покращення якості освіти.

Матеріали та методи: дослідження дистанційної освіти в Україні ґрунтувалося на комплексному підході, що включає аналіз літературних джерел, анкетування учасників освітнього процесу, а також статистичні методи обробки даних.

Отримані результати. У зв'язку з низкою сучасних викликів, дистанційна форма навчання набула значної популярності, що зумовлює необхідність її наукового дослідження. Згідно Положення про дистанційне навчання «Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій».

Наукові дослідження дозволяють виявити основні проблеми дистанційного навчання та знайти ефективні способи їх вирішення. Це, у свою чергу, сприяє вдосконаленню цієї форми освіти та розширенню можливостей для здобуття знань.

З цією метою проведено моніторинг серед студентів 1-3 курсів Національного фармацевтичного університету. На запитання: «Якби у вас була можливість вибору між дистанційною та очною формами навчання, чи обрали б ви дистанційну?» відповіді розподілилися таким чином:

Понад 50% опитаних здобувачів освіти віддали б перевагу дистанційному навчанню навіть за умови доступності очної форми. Вони пояснили свій вибір наступними перевагами:

- економія часу та ресурсів (не потрібно витрачати час на дорогу до навчального закладу, коштів на оренду житла тощо);
- можливість працювати та поєднувати навчання з роботою за фахом;
- доступність навчання для тих, хто з різних причин не має можливості відвідувати навчальний заклад;
- гнучкість розкладу та темпу навчання;
- можливість навчатися з будь-якого місця, навіть у разі хвороби;
- відчуття безпеки.

Однак, поряд із численними перевагами дистанційного навчання, студенти виокремили й низку проблем, вирішення яких є пріоритетним завданням для педагогів:

- недостатність «живого» спілкування (30%);
- неможливість проведення лабораторних робіт та експериментів у наукових лабораторіях (25%);
- технічні труднощі, зокрема проблеми зі зв'язком (5%);
- важкість самоорганізації (5%);
- надмірний час перед екраном, що може призводити до перевтоми та зниження концентрації уваги.

Варто зазначити, що рівень внутрішньої мотивації серед опитаних студентів є досить високим (75%). Вони прагнуть навчатися, оскільки мають чіткі цілі: «здобути диплом і стати професіоналами у своїй галузі», «забезпечити собі перспективи кар'єрного зростання», «отримувати стипендію» тощо. Така мотивація відіграє ключову роль у подоланні труднощів дистанційного навчання та сприяє його ефективності.

Висновки. Оскільки дистанційне навчання стало важливою складовою сучасної освітньої системи, його вдосконалення та адаптація до потреб здобувачів освіти й викладачів набувають особливого значення. Попри наявні виклики, воно відкриває широкі можливості для розвитку та самореалізації студентів, що підтверджується результатами досліджень. Для підвищення ефективності цієї форми навчання необхідно розробляти нові методики, впроваджувати інноваційні технології та створювати умови для продуктивної взаємодії. У перспективі це може сприяти формуванню нової, більш гнучкої та адаптивної системи освіти.

ПЕДАГОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ДИСЦИПЛІНИ «ІНОЗЕМНА МОВА» У ФОРМУВАННІ ГУМАНІСТИЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ І ТРЕНЕРІВ

Соїна І. Ю.

Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків, Україна

soinairina2003@gmail.com

Вступ. З огляду на сучасні виклики та потреби сучасного глобалізованого світу, потреба в комунікації на різних рівнях життєзабезпечення вивчення англійської мови майбутніми педагогами-тренерами визначено одним із пріоритетних напрямків розвитку сучасної освіти в галузі спортивної діяльності. Нині освітньо-професійні програми підготовки у ЗВО спортивного профілю передбачають вивчення іноземної мови студентами усіх курсів на трьох освітніх рівнях іноземної (англійської) мови.

Мета. Продемонструвати, що навчання іноземної мови у ЗВО визначено як невід'ємну складову професійної підготовки майбутніх спортивних педагогів і тренерів, що має на меті формування у здобувачів освіти іншомовної комунікативної компетентності.

Матеріали та методи. Синтезу і узагальнення, порівняльного аналізу, моделювання, анкетування, спостереження, контент-аналізу, які дозволяють комплексно дослідити, як вивчення іноземної мови може сприяти формуванню гуманістичних цінностей у майбутніх педагогів і тренерів.

Результати дослідження. Передбачається, що в процесі досягнення цієї мети реалізується комунікативна і спортивно-прикладна спрямованість навчання, вирішуються загальноосвітні та виховні завдання. Однак, можна погодитися з думкою тих дослідників питань організації освітнього процесу у ЗВО, які вважають, що на сьогодні при підготовці спортивних фахівців недостатня увага приділяється гуманітарній спрямованості навчання, формуванню гуманістичних цінностей майбутніх педагогів і тренерів. Тому важливим напрямком діяльності вищого навчального закладу спортивної галузі з оптимізації системи підготовки здобувачів різних спеціальностей вбачається посилення гуманітарного компонента у викладанні всіх дисциплін навчального циклу, зокрема іноземної мови. Процес навчання іноземним мовам свідчить про наявність взаємозв'язку між процесом оволодіння іноземною мовою та процесом виховання і розвитку певних якостей особистості майбутнього педагога і тренера.

Наявність такого взаємозв'язку і взаємовпливу проявляється у тому, що на заняттях з іноземної мови, окрім отримання знань, умінь і навичок, здійснюється

удосконалення різноманітних гуманістичних якостей особистості студента-спортсмена. Отже, процес навчання іноземної мови у ЗВО з точки зору відповідності підбору змісту та організації навчальних матеріалів (текстів, завдань, вправ та ін.), форм і методів навчальної роботи студента і викладача певною мірою відповідає цілям формування гуманістичних цінностей майбутніх педагогів і тренерів.

Оволодіння іноземною мовою, як відомо, відбувається у мовній діяльності. Згідно до ідей Л. Виготського, мовна діяльність є фундаментальною діяльністю людини та містить у собі значні можливості розвитку особистості, свідомості, всіх пізнавальних процесів людини. Відповідно можна стверджувати, що мова студентів теж містить у собі ці можливості. Виходячи з того, що використання навчальної дисципліни «Іноземна мова» з метою формування гуманістичних цінностей тих, кого навчають, а також для загальної гуманізації освітнього процесу у ЗВО мусить враховувати специфіку гуманітарного знання, його аксіологічну орієнтацію та принципово діалогічний характер, основними завданнями при цьому можна визначити наступні:

- введення майбутніх педагогів і тренерів у культурно-ціннісний контекст людських взаємин у процесі мовної підготовки;
- надання студентам алгоритмів (моделей) розгляду та аналізу фактів і явищ з гуманістичної точки зору під час проведення навчальних занять;
- демонстрація основних закономірностей міжособистісних відносин у ситуаціях іншомовної комунікації та полікультурної взаємодії у спортивному середовищі з гуманістичної точки зору.

Навчання іноземної мови покликане збагачувати ціннісно-орієнтоване світосприйняття майбутніх педагогів і тренерів, розвивати інтелектуальну, емоційну і діяльнісну сфери їх особистості тільки у разі створення належних для цього педагогічних умов, наприклад, при організації навчання з використанням якісно підібраних іншомовних аутентичних текстів, спеціальних завдань і вправ, які відповідають визначеним вимогам. Доцільно погодитися з думкою, що при цьому найбільш ефективними будуть навчальні матеріали, які містять не лише інформацію професійно-орієнтованого спрямування, але і гуманітарний аспект та є такими, що впливають на активізацію рефлексивних процесів у майбутніх педагогів і тренерів.

Також вбачається корисним використання систем вправ, які спрямовані не лише на розвиток умінь студентів ЗВО професійно спілкуватися у іншомовному середовищі, а також здатні викликати у тих, кого навчають, емоційний відгук, прагнення до аналізу та оцінки моральної і гуманістичної сутності вчинків і поведінки людей, вчать інтерпретувати свої власні вчинки з точки зору загальноприйнятих гуманістичних ціннісних норм, навчають розумінню

глибинного змісту текстів, ситуацій та ін. У цьому випадку навчання іноземних мов майбутніх педагогів і тренерів буде якнайбільше відповідати цілям гуманізації та гуманітаризації вищої спортивної освіти, дозволить збагатити їх гуманістичний ціннісний потенціал та підвищити загальний рівень гуманітарної культури студентів-спортсменів.

Висновки. Таким чином, можна стверджувати, що навчання іноземної мови пропонує значні можливості щодо формування гуманістичних цінностей студентів-спортсменів. Реалізація цього завдання може бути ефективною при наявності науково обґрунтованого комплексу педагогічних умов та створенні і впровадженні в освітній процес у ЗВО відповідних методичних рекомендацій щодо формування гуманістичної спрямованості особистості майбутніх педагогів і тренерів.

Важливим завданням гуманізації освітнього процесу у ЗВО вбачається розвиток особистості спортивно-педагогічного фахівця, його здібностей до міжособистісного і професійного спілкування, зокрема іншомовного та такого, яке здійснюється у полікультурному середовищі за критеріями загальнолюдських цінностей і гуманістичної культури. Зазначене потребує окремої уваги дослідників при вивченні ними питань мовної підготовки студентів-спортсменів, зокрема щодо формування професійно орієнтованої англійської компетентності майбутніх спортивних педагогів.

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТІ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ АДАПТАЦІЇ

Стороженко І. П.^{1,2}, Дудінова О. В.²

¹Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

²Харківський приватний Ліцей «Ангстрем», м. Харків, Україна

prof.igor.storozhenko@gmail.com

Вступ. Технічний прогрес занадто швидко змінює соціальне середовище, пропонує нові можливості для покращення якості життя, але водночас створює значні проблеми адаптації традиційних форм соціальних взаємовідношень до нових технічних інформаційних засобів. Серед останніх викликів є штучний інтелект (ШІ), який загрожує існуванню багатьох спеціальностей, у тому числі викладачів. ШІ надає значні можливості як для викладачів, так і для здобувачів освіти. До них можна віднести персоналізацію навчального контенту, зменшення часу на планування документів, об'єднання

тематичних оглядів. Однак, як будь-який інструмент ІІІ піднімає питання етики і потребує широкого обговорення у суспільстві.

У професійному викладацькому середовищі досі відсутня відповідь на світогляд сучасної системи навчання. Питання, які ставлять перед суспільством сучасні інформаційні технології такі. Навіщо вчитись, особливо навіщо вчитись протягом всього життя? Як відрізнити в реальному житті та в процесі навчання симулякр від дійсності? Освіта покликана зберігати культурну і наукову спадщину або навчити використовувати сучасні інформаційні технології?

Ще до розповсюдження ІІІ викладачі системно стикалися з викликами академічної доброчесності та необхідністю оновлення підходів до створення контрольних завдань. Нажаль нові підходи для дистанційної форми навчання розвиваються занадто повільно. З появою ІІІ питання про контроль теоретичних знань та практичних навиків, які потребує традиційний освітній процес, визиває посмішку і здивування.

Мета дослідження – аналіз ризиків використання ІІІ при навчанні, зокрема при виконанні математичних і фізичних завдань, пошук стратегій адаптації освітнього процесу до нових реалій.

Як ІІІ впливає на дистанційну освіту та тестування?

ІІІ кардинально змінює дистанційну освіту, роблячи її більш доступною, гнучкою та персоналізованою. Проте його доступність створює серйозні ризики для доброчесності освітнього процесу, особливо під час онлайн-тестів і самостійних робіт. Розглянемо деякі сучасні можливості використання інформаційних технологій при контролі.

Легкий доступ до відповідей. Здобувачі освіти можуть використовувати ІІІ (ChatGPT, DeepSeek, WolframAlpha та інші) для отримання готових рішень під час онлайн-екзаменів у режимі реального часу. Достатньо зробити фото завдання. Завантажити його до сайту і отримати розв'язок з поясненням.

Автоматизація розв'язків. ІІІ-системи можуть миттєво розв'язувати складні задачі, надаючи покрокові рішення. Наприклад, використання програмних пакетів для статистичного аналізу, таких як Excel, StatSoft, Minitab, Origin, SAS та інші, зводить нанівець традиційні навчальні завдання з математичної статистики.

Генерація текстів на вимогу. Під час есе або письмових завдань ІІІ може швидко створювати унікальні тексти, що ускладнює виявлення плагіату традиційними методами.

Імітація людських відповідей. Деякі інструменти здатні імітувати стиль письма студента або учня, що ускладнює виявлення нечесності навіть за стилістичним аналізом.

Ризик заміни дійсності на симулякр. ІІІ може вводити в оману. На одне і теж питання можна дати різні відповіді, в залежності від контексту і рівня пізнання предмета. Користувач може замінити дійсність на ІІІ.

Несправедливість алгоритмів. Алгоритми ІІІ можуть відтворювати упередження, якщо вони навчені на нерепрезентативних або упереджених даних. Це може призвести до дискримінації або нерівного ставлення до різних груп здобувачів.

Як зменшити шахрайство в умовах доступності ІІІ?

Щоб захистити академічну доброчесність у дистанційній освіті, важливо поєднувати технологічні рішення з продуманими педагогічними стратегіями. Основою повинно стати широке використання ІІІ в освітньому процесі, а не його замовчування. Застосування нового інструментарію дає можливість викладачам набути навички його використання і зрозуміти його можливості.

Системи прокторингу. Використання технологій розпізнаванням обличчя, моніторингом екрану та аналізом поведінкових патернів для фіксації підозрілих дій (перемикання вкладок, розмови тощо). В реальній дистанційній освіті можна сказати не використовується зовсім.

Аналіз текстів на використання ІІІ. Вже існують інструменти, наприклад Turnitin AI Writing Detection, GPTZero, Hugging Face AI Detector, OpenAi AI Text Classifier, з детектором ІІІ-контенту, що аналізують ймовірність автоматичної генерації текстів. Цей метод більше підходить для контролю завдань есе.

Динамічні завдання. Генерація неформалізованих унікальних варіантів задач. Сучасні алгоритми поки вміють в більшості розв'язувати формалізовані завдання. Наприклад, вміють розв'язувати диференціальне рівняння з фото. Тому, якщо запропонувати для розв'язання неформалізоване завдання, то пряме використання ІІІ іноді стає проблематичним. Зручними також є завдання з випадковими числовими параметрами. Кожен здобувач отримує свій унікальний варіант завдання. Такі типи завдань вирішують також проблему створення індивідуальних завдань. Наприклад, для середовища Moodle це можна зробити за допомоги тестового питання «Обчислюваний».

Обмеження часу і рукописне розв'язання. Встановлення обмеженого часу на виконання тестів може ускладнити використання ІІІ, адже здобувачу не завжди вистачить часу на введення задачі, аналіз відповіді та її коригування.

Усні інтерв'ю та захист робіт. Після виконання письмових завдань та змістовних модулів здобувачі можуть пояснювати свої рішення або проходити додаткові усні опитування, щоб підтвердити розуміння матеріалу. Це дає можливість розвивати усну мову і коригувати рейтинг здобувачів освіти. Досвід використання цього методу в освітньому процесі Харківського приватного ліцею «Ангстрем» показав гарні результати.

Процесно-орієнтовані завдання. Завдання, де оцінюється не лише кінцевий результат, а й проміжні етапи розв'язку. Наприклад, для середовища Moodle це можна зробити тестовим питанням «Вкладені відповіді»

Креативні та дослідницькі задачі. Формулювання завдань із відкритим кінцем або реальних кейсів, де здобувачам освіти потрібно запропонувати аргументоване рішення чи провести власний аналіз. Такі задачі складніше автоматизувати через ШІ. Однак досвід використання дослідницьких задач для учнів 10 і 11 класів Харківського приватного ліцею «Ангстрем», а також здобувачів вищої освіти Державного біотехнологічного університету показує неспроможність пересічного здобувача освіти проводити найпростіший науковий пошук.

Висновки. Таким чином, ШІ відкриває нові горизонти для освіти, спрощуючи доступ до інформації та надаючи здобувачам освіти інструменти для глибшого розуміння складних концепцій. Проте, одночасно з цими перевагами виникають серйозні ризики для освітнього процесу. Існуючі технічні методи та педагогічні стратегії не спроможні ефективно протидіяти використанню ШІ у контрольних заходах дистанційної освіти. Тому, цілі освіти потребують обговорення у суспільстві. Освітні програми мають включати обговорення етичних аспектів використання ШІ. Здобувачів освіти варто навчати критично оцінювати можливості та обмеження штучного інтелекту, формуючи усвідомлене ставлення до академічної доброчесності та свободи індивідуума як від суспільства, так і від інформаційних технологій.

ЦИФРОВИЙ СЕРВІС WORDWALL ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тимощук Г. В.

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації
Національного фармацевтичного університету, м. Харків, Україна
timoshchukann@gmail.com

Вступ. На сучасному етапі розвитку вищої освіти в Україні актуальною є проблема побудови ефективної системи професійної підготовки майбутніх спеціалістів, яка б ураховувала потреби цифрового суспільства та особливості сприйняття сучасної молоді, а отже – забезпечувала її подальшу конкурентоспроможність на ринку праці. Зважаючи на це, питання пошуку інноваційних технологій та цифрових інструментів з акцентом на підвищення рівня пізнавального інтересу та активізацію діяльності здобувачів є дійсно актуальним.

Значний потенціал у зазначеному контексті властивий сервісу Wordwall – універсальному, легкому у користуванні освітньому ресурсі. З його допомогою можна організувати диференційоване та індивідуальне навчання, створюючи різні типи вправ з урахуванням особливостей кожного здобувача, тим самим підвищуючи його мотивацію як рушійного фактору формування професійної культури.

Метою роботи є аналіз можливостей Wordwall як інструменту інтерактивного навчання у вищій школі, визначення переваг і недоліків його використання в освітньому процесі.

У тезах було використано теоретичні **методи дослідження**: аналіз, узагальнення та порівняння.

Результати дослідження. Wordwall є легким у користуванні, інтуїтивно зрозумілим цифровим сервісом з бібліотекою шаблонів для розробки навчальних завдань (вікторин, анаграм, кросвордів, ігор на відповідність і сортування та ін.; рис. 1), тем для оформлення, музичним супроводом, статистикою та аналітикою виконання. Безкоштовна версія передбачає створення до 5 вправ, тоді як платна – розширює функціональні можливості зазначеної цифрової платформи.

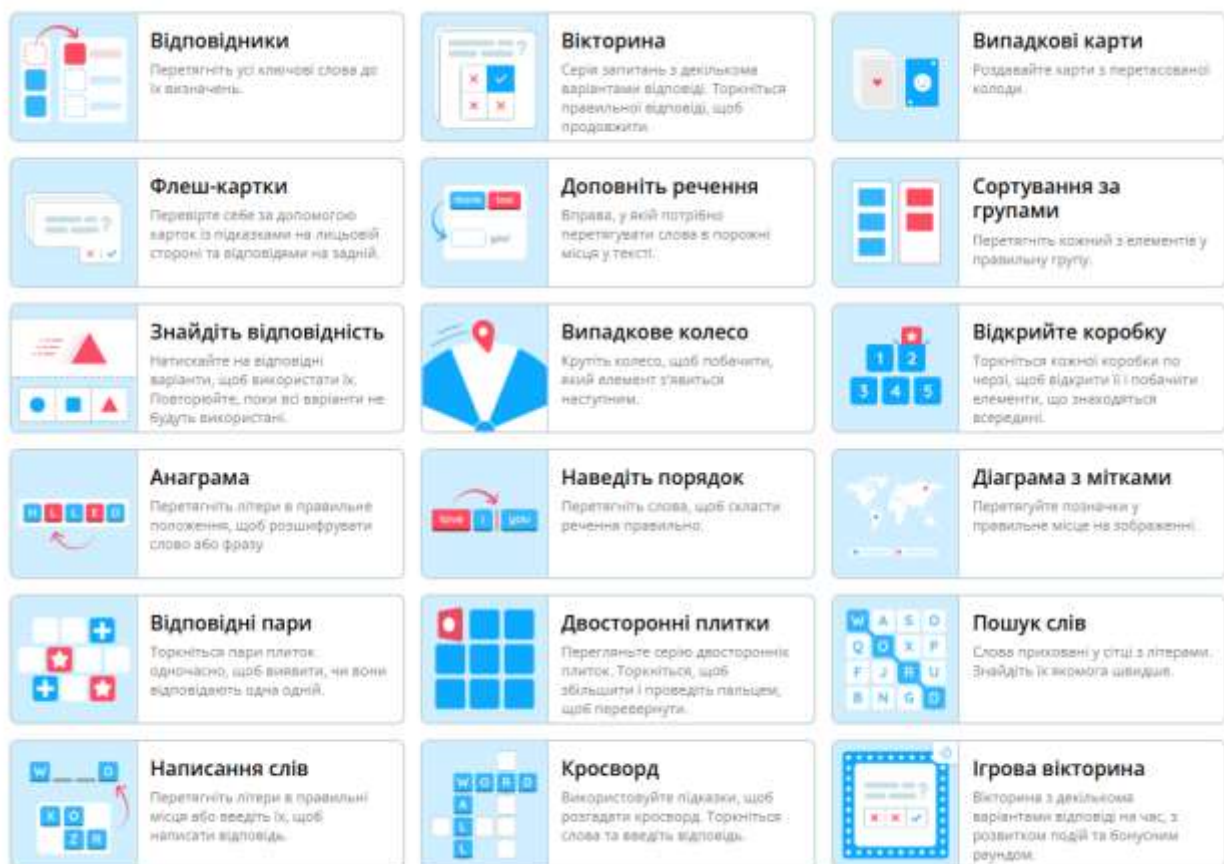

Рис. 1. Шаблони для створення навчальних завдань за допомогою цифрового сервісу Wordwall

До переваг використання даного онлайн-інструменту слід віднести: інтерактивність; підвищення мотивації та концентрації; підтримку як аудиторного, так і дистанційного навчання, що особливо актуально в умовах змішаного формату; можливість формувального оцінювання; простоту у використанні, а отже – доступність для широкого кола педагогів; мобільність (відсутність обмежень у часі, просторі та технічному обладнанні щодо використання). Інтерактивні завдання можна виконувати на будь-якому гаджеті за посиланням, QR-кодом, HTML-кодом.

Недоліками використання Wordwall є: певна обмеженість за кількістю вправ у безкоштовній версії, недостатній рівень відповідної практики серед педагогів, залежність від стабільного інтернет-з'єднання. Слід зазначити також, що надмірне захоплення ігровими формами може відволікати здобувачів вищої освіти від глибокого аналізу матеріалу, якщо вправи не збалансовані з теоретичною базою.

Висновки. Цифровий сервіс Wordwall є перспективним інструментом освітньої діяльності у вищій школі, який поєднує інтерактивність, доступність і гнучкість; сприяє посиленню мотивації здобувачів, розвитку професійних компетентностей та полегшує оцінювання. Проте, для повноцінної реалізації його дидактичного потенціалу, слід подолати обмеження безкоштовної версії та адаптувати платформу до локальних потреб.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. Актуальним напрямом подальших розвідок є аналіз ефективності Wordwall у медико-фармацевтичних дисциплінах та його впливу на академічні результати здобувачів вищої освіти.

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕЙМІФІКАЦІЇ У ПРОЦЕС ВИКЛАДАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ БОТАНІКИ

Хворост О., Опрошанська Т., Скребцова К.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

skrebtsovakate@gmail.com

Вступ. Зважаючи на наслідки COVID19 та війни, процес навчання часто протікає он лайн. Тому на перше місце виходить проблема ефективного засвоєння матеріалу, в тому числі й у практичних аспектах. Термін “gamification” в перекладі з англійської означає «використання гри механіки в неігрових контекстах». Термін «гейміфікація» виник у індустрії цифрових

медіа та його вперше було використано ще у 2002 році розробником популярних відеоігор Ніком Пелінгом. Сьогодні аналіз кількості пошукових запитів про гейміфікацію свідчить про те, що Україна займає 63 місце серед 66, що демонструє вкрай низький рівень розвитку у вітчизняному секторі. Не зважаючи на те, що концепція гейміфікації різнопланово використовується у різних напрямках: маркетингу, охороні здоров'я, професійному розвитку, політиці тощо, саме у освіті ця концепція лише набуває популярності в останні часи.

Гейміфікація дозволяє створити простір для експериментування, вирішення проблем та розвитку критичного мислення. Тому перспективно використати принципи гейміфікації у процесі викладання такого фундаментального природничого освітнього компонента як фармацевтична ботаніка.

Мета дослідження – проаналізувати навчально-методичний комплекс з фармацевтичної ботаніки щодо перспектив впровадження у освітній процес елементів гейміфікації.

Матеріали та методи. Створений для вивчення фармацевтичної ботаніки навчально-методичний комплекс.

Отримані результати. Навчально-методичний комплекс включає базовий підручник, атласи по мікроскопії, збірку гербаріїв, робочий журнал, а також збірки тестів, аудіографічні лекції та відео до практичних занять. Специфіка освітнього компонента «Фармацевтична ботаніка» полягає у великому обсягу ілюстративного матеріалу, який можна використовувати на платформах Classcraft, iLearn, Kahoot, Gimkit, Quiziz, Blooket, Riddle з обов'язковим використанням мотиваційних засобів, які запозичені із комп'ютерних ігор (бали, заохочення, рейтинги, відзнаки і т. ін.)

Висновки. Фармацевтична ботаніка завдяки своїй наочності є перспективною для впровадження в освітній процес елементів гейміфікації. Для цього необхідна гармонізована робота команди фахівців-одномислців, що дозволить підвищити рівень залученості студентів, покращити їхні навички та оптимізувати процес навчання.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА - НОВІ МОЖЛИВОСТІ ЗДОБУТТЯ НОВИХ НАВИЧОК ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ

Хіріна Г. О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

annakhirina@gmail.com

Вступ. Сьогодні світ живе в умовах інформаційного суспільства та величезних глобальних трансформацій, які відбуваються у всіх країнах. Новітні інформаційні технології не тільки змінюють та спрощують комунікації між людьми, але й значно впливають на сферу освіти. В добу панування інтернет-технологій багато аспектів нашого життя переносяться в мережу, тим самим прискорюючи темпи розвитку інформаційного суспільства і долаючи географічні бар'єри. Інформатизація освіти в світі є одним із важливих механізмів, що сприяє модернізації системи освіти, відкриває нові перспективи для підвищення ефективності навчального процесу, дає можливості здобувачам освіти отримувати нові навички та компетенції. Велика роль приділяється активним методам навчання, самостійному навчанню, програмам дистанційної освіти, поєднанню формальної та неформальної освіти, розвитку відкритої освіти. На нашу думку, дослідження даної теми є актуальним та важливим на сьогоднішньому, досить складному етапі життя українського суспільства.

Мета дослідження. Метою є аналіз особливостей, переваг та недоліків використання дистанційної освіти в Україні під час війни, можливостей здобувачів освіти отримувати нові компетенції та навички.

Матеріали та методи. Матеріалами стали дослідження В. Ю. Бикова, О. В. Василенко, П. В. Дмитренка, Т. М. Калюжної, К. Корсака, В. В. Колос, В. М. Кухаренка, Ю. А. Пасічника, П. В. Стефаненка, Б. І. Шуневича та ін. Концепція розвитку відкритої науки в НАПН України на 2024-2030 роки, яка була затверджена постановою Президії НАПН України 22 серпня 2024 р. № 1-2/10-146. У роботі використовувалися такі теоретичні методи, як аналіз наукової літератури та нормативних документів, аналіз змін у дистанційному навчанні до та під час війни.

Результати дослідження. Повномасштабна війна відкрила нову сторінку в історії освіти в Україні, зробила неможливим традиційні форми та методи навчання на всіх рівнях здобуття освіти. Військові дії створили небезпечні умови для навчання на значній частині території України, значні міграційні процеси здобувачів освіти змінили географію освітнього середовища. Тому складним викликом для української системи освіти стало збереження самої системи освіти, пошук нових алгоритмів навчання за умови створення безпечного освітнього

простору та контингенту здобувачів освіти. Особливо важко було це зробити в прифронтових регіонах, де досі немає можливості та умов для навчання безпосередньо у приміщеннях навчальних закладах.

Дистанційна освіта – досить молода форма навчання, яка останнім часом, особливо після початку пандемії COVID-19, стала популярною у світі. Вона пов'язує два освітніх простори – реальний та віртуальний. Якщо з самого початку її широкого застосування дистанційна освіта сприймалася як вимушена міра в умовах пандемії та війни, то поступово використання дистанційної освіти стає більш різноманітним та відкриває нові можливості.

Дистанційна освіта з'явилася у світі з появою перших комп'ютерних технологій, ще у 1980-х роках в університетах Західної Європи та США почали використовуватися внутрішні комп'ютерні мережі для передачі навчальних матеріалів. З поширенням та розвитком інтернету у 1996 та 1997 роках були створені перші платформи для онлайн-навчання, такі як WebCT в університеті Британської Колумбії в Канаді, яка пізніше була інтегрована в Blackboard. Платформи WebCT та Blackboard мали значний вплив на розвиток дистанційної освіти та сформували основу для сучасних онлайн-платформ, таких як Moodle, Canvas, Google Classroom, які стали основою для дистанційного навчання в Україні сьогодні. Ці перші платформи для онлайн-навчання широко використовувалися в багатьох університетах США та Західної Європи, але в Україні ці технології стали впроваджуватися та використовуватися на початку 2000 років. У 2002 році була затверджена Концепція розвитку дистанційного навчання в Україні, у 2004 році було затверджено Положення про дистанційне навчання, яке визначило основні принципи та механізми впровадження цієї форми освіти.

У 2010-х роках в багатьох університетах України, в тому числі і в НФаУ, почався активний розвиток дистанційного навчання, відбувалося навчання викладачів, створювалися та проходили апробацію та сертифікацію дистанційні курси. Перший досвід впровадження дистанційної освіти в НФаУ був цікавим та позитивним. Тому к моменту початку пандемії та широкомасштабної війни НФаУ підійшов досить підготовленим та мав всі технології та можливості для швидкого переведення всіх здобувачів освіти на дистанційну форму навчання

Досвід використання дистанційної форми навчання в 2022-2025 роках в НФаУ дає можливість виявити як його недоліки, так й переваги. Дистанційний тип освіти надає можливість розкриття у здобувачів освіти творчих здібностей та формування навичок самостійної роботи, створення комфортного та зручного навчального середовища. Сенсом дистанційно освіти є пристосування форм та методів під потреби та цілі кожного конкретного здобувача освіти, який тепер може створити свою власну модель отримання нових знань, навичок та

компетенцій. Дистанційна освіта створює можливості по створенню якісно нових форм навчальних закладів, що знаходяться поза географічних та просторових меж, та організують індивідуальний віртуальний простір для кожного здобувача освіти та дає можливість не втратити контингент здобувачів освіти під час значних міграційних процесів, спричинених війною.

В НФаУ використовуються всі види дистанційної освіти. На початку війни навчання відбувалося в асинхронному форматі, коли у більшості викладачів та студентів не було можливості одночасно зустрітися в онлайн-просторі, студенти були забезпечені всіма необхідними навчальними матеріалами на платформі ЦДНТ Farmel та навчалися за власним графіком, переглядаючи навчальні лекції та виконуючи завдання. З осіннього семестру 2022-2023 навчального року заняття в НФаУ відбуваються в синхронному режимі, в реальному часі на платформі Zoom. При використанні дистанційної форми освіти змінюється роль та призначення викладача, який тепер більшою мірою є координатором та т'ютором, а не джерелом нової інформації.

Позитивними моментами дистанційної освіти під час війни можна вважати безпеку студентів та викладачів, навчання відбувається без необхідності фізичної присутності у закладі освіти, що зменшує ризик потрапити під обстріли або інші загрози, можливість швидко адаптувати розклад занять, враховуючи повітряні тривоги та інші небезпеки; доступність освіти для внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та біженців, здобувачі освіти можуть продовжувати навчання, навіть якщо змушені виїхати до іншого регіону чи за кордон; навчальні заклади можуть працювати незалежно від фізичного місцезнаходження студентів. До позитивних сторін дистанційної освіти можна віднести гнучкість у навчальному процесі, що дає можливість переглядати лекції в записі, якщо немає стабільного інтернету, індивідуальний темп навчання дозволяє студентам краще засвоювати матеріал, особливо в умовах стресу. Дистанційне навчання дає змогу студентам та викладачам підтримувати зв'язок, спілкуватися, виконувати разом різноманітні наукові проекти, що допомагає боротися з ізоляцією та стресом. Дистанційне навчання допомагає збереженню освітнього потенціалу України, коли навіть у складних умовах війни, молодь може отримувати знання та готуватися до майбутньої відбудови країни. Використання сучасних комп'ютерних технологій сприяє підвищенню цифрової грамотності та адаптації освітньої системи до нових викликів. В складних умовах війни дистанційна освіта дозволяє економити кошти завдяки використанню підручників та навчальних посібників в електронному вигляді, що зменшує витрати на друк підручників.

Дистанційна форма навчання під час війни стала особливо популярною серед студентів, які поєднують роботу і навчання, а іноді і службу в ЗСУ. Значна частина студентів заочної форми навчання захищають Україну на фронті, але,

завдяки дистанційної форми освіти, мають можливість продовжувати навчання та виконувати завдання.

При запровадженні дистанційної освіти треба враховувати ризики, що можуть завадити її використанню, а саме: нерозвиненість або відсутність мережевого доступу та його різноманітна вартість для різних регіонів та країн, де опинилися наші вітчизняні здобувачі освіти; негнучкість закону про авторські права у багатьох країнах; вартість комп'ютерного програмного забезпечення та розробки навчальних матеріалів; відсутність у викладачів бажання або технічної можливості використовувати нові інформаційні технології, що в значній мірі залежить від зростаючих психолого-педагогічних вимог до навчальних матеріалів і питань комунікації (щодо їх передачі) на відзнаку від існуючих традиційних технологій навчання; відсутність досвіду самостійної освіти у студентів, а саме, визначення стратегії навчання та роботи з навчальними текстами в режимі внутрішнього діалогу. Недосконалою дистанційна форма освіти виявилася при проведенні практичних занять, коли студенти мають можливість тільки спостерігати за певними діями викладача, а не приймати безпосередню участь в проведенні лабораторних та практичних занять. Актуальною проблемою постала проблема дотримання студентами академічної доброчесності під час проведення контрольних заходів. Складною проблемою виявилася тема стосунків та комунікацій в самій студентській групі.

Висновки. Дистанційна освіта протягом вже трьох років війни дозволяє Україні продовжувати освітній процес в усіх навчальних закладах, дозволила зберегти контингент здобувачів освіти, хоча його зменшення стало загальною тенденцією. Дистанційна освіта відкриває перед викладачами та здобувачами освіти нові можливості у пізнанні буття, допомагає отримувати нові навички та компетенції, дозволяє економити час.

ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕЙМІФІКАЦІЇ В ПРОЦЕС ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Шейкіна Н. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

sheykina@ukr.net

Вступ. Математичні освітні компоненти у закладах вищої освіти традиційно вважаються складними для засвоєння студентами через високий рівень абстракції

та необхідність розвитку аналітичного мислення. Сучасні підходи до викладання потребують інноваційних методик, здатних підвищити мотивацію та покращити засвоєння матеріалу. Гейміфікація, як впровадження ігрових елементів у неігрових контекстах, може стати ефективним інструментом трансформації процесу викладання математичних освітніх компонентів, що сприятиме активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка ефективності впровадження елементів гейміфікації у процес викладання математичних освітніх компонентів у закладах вищої освіти для підвищення рівня мотивації, залученості студентів та якості засвоєння ними навчального матеріалу.

Матеріали та методи. У ході дослідження було застосовано комплекс теоретичних (аналіз науково-педагогічної літератури, узагальнення, систематизація).

Результати та обговорення. Результати дослідження продемонстрували значний позитивний вплив гейміфікації на навчальний процес. Дані літературного огляду свідчать, що рівень відвідуваності занять підвищується на 27%. При цьому Середній бал з математичних дисциплін зростає на 18,5%. Також зафіксовано збільшення на 32% кількості студентів, які виконують додаткові завдання підвищеної складності, та покращення показників утримання інформації при повторному тестуванні через місяць після вивчення матеріалу – на 23%. Данні свідчать, що 89% студентів відзначають підвищення власної мотивації до навчання, а 78% зазначають, що гейміфіковані елементи допомагають їм краще зрозуміти складні математичні концепції. Водночас, виявлена необхідність збалансування ігрових елементів та фундаментального академічного змісту, а також додаткове навантаження на викладачів при розробці гейміфікованих матеріалів.

Висновки. Впровадження елементів гейміфікації у процес викладання математичних дисциплін є ефективним інструментом підвищення якості освіти у закладах вищої освіти. Дослідження продемонструвало позитивний вплив на мотивацію, залученість та академічні результати студентів. Для успішного впровадження гейміфікації необхідно розробити методичні рекомендації щодо збалансування ігрових елементів та академічного змісту, забезпечити підвищення кваліфікації викладачів з розробки та впровадження гейміфікованих методик, створити банк гейміфікованих матеріалів для різних математичних дисциплін, Інтегрувати цифрові інструменти гейміфікації з традиційними методами навчання. Перспективним напрямком подальших досліджень є розробка адаптивних гейміфікованих систем, які враховуватимуть індивідуальні особливості, рівень підготовки та стиль навчання кожного здобувача освіти.

Список використаних джерел

1. Білоус О. С., Коваленко Н. В. Гейміфікація в системі нових освітніх технологій // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2022. – № 1. – С. 37-44.
2. Гірняк М. В., Лісовська Т. І. Мотиваційний потенціал ігрових технологій навчання у вищій школі // Інноваційна педагогіка. – 2023. – № 4. – С. 89-95.
3. Dicheva D., Dichev C., Agre G., Angelova G. Gamification in Education: A Systematic Mapping Study // Educational Technology & Society. – 2020. – № 18 (3). – Р. 75-88.
4. Kapp K. M. The Gamification of Learning and Instruction: Game-based Methods and Strategies for Training and Education. – San Francisco: Pfeiffer, 2021. – 336 p.
5. Pelling N. The Short Prehistory of Gamification. Funding Startups & Other Impossibilities. 2022. URL: <https://nanodome.wordpress.com/2011/08/09/the-short-prehistory-of-gamification/>
6. Шаповалова Н. П., Романенко О. В. Цифрові інструменти гейміфікації для вивчення вищої математики // Математика в сучасному університеті. – 2023. – № 2. – С. 112-125.
7. Ярова І. Б., Ковтун В. М. Теоретичні основи впровадження ігрових технологій у викладання точних наук // Педагогічний альманах. – 2022. – Вип. 53. – С. 175-184.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ВИКЛАДАННІ МАТЕМАТИЧНИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

Шейкіна Н. В., Фролова Н. О.*

Національний фармацевтичний університет,

*Комунальний заклад «Харківський ліцей № 149 Харківської міської ради»,

м. Харків, Україна

sheykina@ukr.net

Вступ. Сучасна освітня парадигма потребує фундаментального переосмислення традиційних підходів до викладання математичних освітніх компонентів. Динамічний розвиток технологій та глобальна діджиталізація освіти відкривають нові можливості для підвищення якості математичної підготовки студентів. Актуальність дослідження зумовлена наступною низкою факторів. Стрімкий розвиток цифрових технологій та їх інтеграція в усі сфери

життя вимагає відповідної трансформації освітнього середовища. Зміна когнітивних особливостей сучасного покоління студентів, які виростили в умовах цифрового суспільства, потребує нових підходів до організації навчального процесу. Зростання вимог ринку праці до математичної компетентності фахівців різних галузей спонукає до пошуку ефективних методів формування прикладних математичних навичок. Необхідність розвитку критичного мислення, здатності до самостійного навчання та творчого застосування математичних знань вимагає використання інноваційних педагогічних технологій. Проблема низької мотивації студентів до вивчення математичних дисциплін потребує впровадження методик, що підвищують залученість та інтерес студентів до математики.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні ефективності впровадження інноваційних технологій у процес викладання математичних освітніх компонентів.

Матеріали та методи. Теоретико-методологічною основою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених у галузі педагогічних інновацій (А. Хуторський, К. Роджерс, М. Фуллан), цифрової дидактики (М. Пренскі, Р. Кларк, М. Шаррер), математичної освіти (Г. Фройденталь, Ж. Дьяконова, Г. Бевз, З. Слєпкань). Концептуальну основу впровадження інноваційних технологій становлять: конструктивістська теорія навчання (Ж. Піаже, Л. Виготський, С. Папперт), згідно з якою знання не передаються, а конструюються студентом у процесі взаємодії з освітнім середовищем; компетентнісний підхід (В. Кремень, О. Пометун, О. Савченко), що передбачає формування здатності застосовувати математичні знання для розв'язання реальних проблем; теорія множинного інтелекту Г. Гарднера, яка обґрунтовує необхідність використання різноманітних підходів для врахування індивідуальних особливостей сприйняття інформації студентами; теорія коннективізму (С. Даунс, Дж. Сіменс), що розглядає навчання як процес формування мережі знань та взаємозв'язків між інформаційними вузлами; концепція STEM-освіти (Дж. Рафф, Т. Джорджіу), що передбачає інтеграцію математики з природничими науками, технологіями та інженерією; аналіз наукової літератури дозволив виділити основні принципи впровадження інноваційних технологій у викладання математичних дисциплін; принцип візуалізації абстрактних математичних концепцій; принцип інтерактивності та активної участі студентів у навчальному процесі; принцип міждисциплінарної інтеграції та практичної спрямованості математичних знань; принцип адаптивності та персоналізації навчання; принцип формування метакогнітивних навичок та здатності до самостійного навчання

Результати та обговорення. Нижче представлені основні напрями інноваційних технологій у викладанні математики.

Цифрові технології та мультимедійні засоби. Використання програмного забезпечення для візуалізації та моделювання математичних понять дозволяє подолати абстрактність математичних концепцій та забезпечити їх наочність. Найбільш ефективними для впровадження у навчальний процес є наступні методи. (GeoGebra, Desmos, Maple тощо) для візуалізації абстрактних математичних понять. Застосування інтерактивних симуляцій дозволяє моделювати математичні процеси, демонструвати застосування математичних концепцій у реальних ситуаціях та проводити віртуальні експерименти. До таких систем відносяться PhET Interactive Simulations, Virtual Math Lab, NetLogo тощо. Впровадження віртуальних лабораторій у навчальний процес сприяє формуванню навичок математичного моделювання, розвитку дослідницьких компетентностей та підвищенню мотивації до вивчення математики через демонстрацію її прикладного значення. Використання систем комп'ютерної математики дозволяє автоматизувати рутинні обчислення, зосередитись на розумінні концепцій та розв'язанні складних задач. Використання спеціалізованих освітніх платформ та онлайн-курсів дозволяє збагатити традиційний навчальний процес додатковими ресурсами та забезпечити можливість дистанційного та змішаного навчання. Інтеграція цифрових освітніх платформ у навчальний процес сприяє індивідуалізації навчання, розширенню доступу до якісних освітніх ресурсів та формуванню навичок самостійного навчання.

До сучасних інтерактивних методів навчання відносяться технологія «перевернутого класу» та проблемно-орієнтоване навчання, командні проекти та колаборативне навчання. Технологія "перевернутого класу" (flipped classroom) використовується для оптимізації аудиторної роботи. Проблемно-орієнтоване навчання (problem-based learning) застосовується у викладанні математичних дисциплін. Метод кейсів – для розвитку практичних навичок застосування математичних знань. Командні проекти та колаборативне навчання формують навички математичної комунікації та співпраці.

До адаптивних та персоналізованих систем навчання відносяться використання алгоритмів штучного інтелекту, розробка та впровадження персоналізованих освітніх траєкторій, системи аналітики навчання (learning analytics) для моніторингу прогресу та виявлення прогалин у знаннях студентів, гейміфікація навчального процесу для підвищення мотивації та залучення студентів.

Експериментальні дослідження свідчать, що впровадження інноваційних технологій сприяє підвищенню середнього балу успішності з математичних дисциплін на 14,2%, зростанню рівня мотивації до вивчення математики (за опитувальником академічної мотивації) на 23,7%, покращенню навичок

математичного моделювання та розв'язання прикладних задач на 17,5%, розвитку навичок самостійної роботи та критичного мислення.

Висновки. Результати дослідження підтверджують ефективність впровадження інноваційних технологій у викладання математичних освітніх компонентів. Інтеграція цифрових інструментів, інтерактивних методів та адаптивних систем навчання сприяє підвищенню якості математичної освіти, формуванню ключових компетентностей та розвитку математичного мислення студентів. Перспективними напрямками подальших досліджень є вивчення потенціалу використання віртуальної та доповненої реальності у викладанні математики, розробка методик застосування технологій штучного інтелекту для персоналізації навчання та створення інтегрованих міждисциплінарних курсів на основі інноваційних технологій.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю. Цифрова трансформація суспільства і розвиток комп'ютерно-технологічної платформи освіти і науки України. Педагогіка і психологія. 2019. №2. С. 16-25.
2. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства. Вісник Сумського державного педагогічного університету. 2015. №3(27). С. 38-45.
3. Morze N., Strutynska O., Umryk M. Educational Robotics as a prospective trend in STEM-education development. Open educational e-environment of modern University. 2018. Issue 5. P. 178-187.
4. Clark R. C., Mayer R. E. E-Learning and the Science of Instruction: Proven Guidelines for Consumers and Designers of Multimedia Learning. Wiley, 2016. 528 p.
5. Prensky M. Digital Natives, Digital Immigrants. On the Horizon. 2001. Vol. 9, No. 5. P. 1-6.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ: ПРОБЛЕМИ, НОВАЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

Шутак Л.

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

larisa3110@ukr.net

Саме від того, якою є кінцева мета вивчення іноземної мови, залежить добір форм і методів навчання. Рада Європи з іноземних мов схвалила єдину шкалу, що визначає рівень володіння іноземною мовою і визначила головну мету

вивчення будь-якої іноземної мови – формування комунікативної компетенції. У документах Ради Європи комунікативна компетенція виступає як єдність лінгвістичної, соціолінгвістичної, соціокультурної, стратегічної, дискурсивної та соціальної компетенцій.

Вивчення української мови як іноземної у вищих медичних навчальних закладах України повинно включати, відповідно до документів Ради Європи, кілька етапів вивчення мови. Насамперед це оволодіння українською мовою як засобом спілкування в Україні в усній і писемній формах (так звані фонові знання). Відповідно до цього іноземний студент повинен уміти повідомити, пояснити, схвалити чи засудити, довести що-небудь засобами української мови. Має достатньо швидко фіксувати (записувати) свої висловлення та висловлення інших, виписувати з прочитаного, складати план та тези виступу, написати листа тощо; швидко читати про себе і вголос, вільно розуміти автентичне мовлення, навіть бути за перекладача у побутовій ситуації. Тобто основне, на що звертається увага на першому етапі оволодіння мовою – це вільне користування мовленням відповідно до фонетичних, лексичних, граматичних правил мови.

II етапом вивчення української мови як іноземної у вишах України має стати вивчення професійної лексики, фахово-спрямованих текстів (так звані професійно-орієнтовані знання), які ще раз підкреслюють важливість спеціальних предметів.

На III-ому етапі вивчення української мови як іноземної мова має стати засобом міжкультурної комунікації (так звані полікультурні знання), що базуються на вивченні мови, культури та історії. Студенти-іноземці повинні усвідомити, що мова – це не лише лексико-граматична система, комплекс правил, що необхідно засвоїти, але й потенціал, що несе в собі знання про культуру, історію, світогляд, звичаї та традиції того народу і держави, мова якого вивчається.

На IV-ому етапі вивчення української мови як іноземної у вищих навчальних закладах України варто звернути достатньо уваги опануванню офіційного (ділового) мовлення, оскільки основами ділового спілкування повинна володіти будь-яка людина. Насамперед це оформлення ділових документів, знання ділового етикету, уміння призначати зустріч, відрекомендуватися, вести ділову телефонну бесіду, при цьому враховуючи соціокультурні особливості тієї країни, мовою якої відбувається спілкування.

Упродовж усіх етапів вивчення української мови як іноземної необхідно пам'ятати про виховне значення мови та осмислення тези про те, що мова – це не тільки засіб спілкування, але й засіб передачі думок, логіки викладу, точності повідомлення тощо.

FEATURES OF DISTANCE TEACHING OF THE EDUCATIONAL COMPONENT PHARMACEUTICAL BOTANY FOR FOREIGN HIGHER EDUCATION APPLICANTS

Mashtaler V., Gontova T., Romanova S., Filatova O.*

National University of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine

*Municipal establishment "Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy",

Kharkiv, Ukraine

vmashtaler7@gmail.com

Introduction. The training of higher education applicants at the National University of Pharmacy is one of the parts of international cooperation with countries around the world. The number of foreign students entering higher education establishments has sharply decreased due to military operations in Ukraine, but there are applicants who continue their education, resume after academic leave, etc. Therefore, high-quality training of foreign students, especially in a distance format, is becoming increasingly relevant. The educational component of Pharmaceutical Botany is a medical and biological discipline that provides basic knowledge of the internal and external structure of plant organs, the plant organisms classification and is related to chemistry, biology, phytotherapy, and other components. The acquired knowledge and practical skills are the key to mastering knowledge on pharmacognosy, resource science, herbal medicine technology, and successfully passing the licensing exam Krok-1.

Purpose of work. Features of online education for foreign higher education applicants on the educational component of Pharmaceutical Botany at the National University of Pharmacy.

Materials and methods. Analysis of the features and generalization of the experience of teaching the educational component of Pharmaceutical Botany during distance learning of higher education students from different countries of the world at the National University of Pharmacy.

Results. Training of foreign higher education applicants in the educational component of Pharmaceutical Botany takes place in a synchronous format using the convenient online platform Zoom, and includes lectures and practical classes. For successful assimilation of the material, the participants of the educational process, teacher-student, actively interact: each participant can share the broadcast of their screen, make changes or comments using the special panel, analyze educational photos and video materials together (for example, "Structure of a microscope", "Making temporary preparations", "Control work on the analysis of the structure of axial organs", "Preparation of a cherry flowers", etc.), the developed visual material in

electronic form is especially popular (for example, "Photos of flower components", "Metamorphoses of vegetative organs", "Photoherbarium"). The teacher constantly addresses the applicants, answers specific questions, the completion of extracurricular work is necessarily checked, and information is exchanged, which significantly improves the perception of the educational material. The control methods are: oral interview, completion of individual tasks, testing on the websites pharmel.kharkiv.edu and tests.nuph.edu.ua, and exam using distance learning technologies. Distance education allows you to feel more comfortable psychologically, gives you the opportunity to master the material at any time, promotes the development of independence, and allows you to master different approaches to analyzing information sources. It should be noted that the presence of a certain level of knowledge about the world around them and the individual motivation of applicants are the basis for mastering the educational material.

Conclusions. Modern information and communication technologies and prepared educational materials allow you to master the educational component of Pharmaceutical Botany at a high level.

ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES TEACHING THROUGH THE INTEGRATION OF ICT

Sovhar O.

Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy, Lviv, Ukraine

okssov@yahoo.com

Technological progress has led to the transformation of English for Specific Purposes (ESP) teaching through the integration of innovative educational technologies. The impact of technology on ESP methodology cannot be overestimated. Innovative technologies are fundamentally changing how ESP is taught, affecting methodologies, forms, methods, and approaches. Multimedia teaching aids enhance student engagement, increase student motivation, provide access to diverse information sources, and improve critical thinking, creative thinking, communication, intercultural, and professional competencies.

ICT enable tailored lesson planning as teachers must analyze student needs and align curriculum with real-world professional scenarios. They also cater for structured learning as lesson organization should include language skill structuring, concept classification, professional situation modeling, thematic section allocation,

competency lists, course content development, target professional situation analysis, and professional activity context study.

There is also personal and practical relevance: ESP courses for adults must be practical, relevant to their professional goals, and aligned with learners' interests. "Context" is crucial for engaging adult learners and facilitating profession mastery. Prerequisites for ESP proficiency include awareness of foreign language communicative competence in professional activity; modeling of communicative situations for professional communication skills; personalized and differentiated teaching. Of paramount importance is creation of an individualized educational environment, which refers to the process of designing and implementing a learning experience that is specifically tailored to the unique needs, preferences, and abilities of each individual student. This goes beyond simply providing the same materials to everyone and instead focuses on personalized learning paths, recognizing that students learn at different paces and in different ways. Offering a variety of learning resources and activities caters to different learning styles. Providing flexible learning options that allow students to progress through the material at their own speed becomes crucial. Effective technology integration can come in multiple forms. Multimedia training programs, for instance, utilize audiovisual information through slides, videos, and graphics, telecommunication projects engage in collaborative projects and utilize audio/video resources. Distance/E-Learning facilitates learning without physical teacher-student contact.

Text-based and voice-based chats offer a variety of valuable opportunities for language learning. They can be used for conversational practice and real-time interaction. They provide a platform for immediate communication, simulating real-life conversations, which allows learners to practice spontaneous speaking and responding. Students can engage in dialogues with native speakers or other learners, enhancing their fluency and conversational skills. Chats are ideal for role-playing scenarios, such as ordering food, making travel arrangements, or conducting business negotiations. In addition, chats are a good way of vocabulary and grammar development. Learners can encounter new vocabulary and grammar in natural contexts, improving their understanding and retention. Also, chat partners or language learning chatbots can provide immediate feedback on grammar and vocabulary usage, helping learners to correct errors and expose learners to a wide range of vocabulary, including slang, idioms, and colloquialisms. Voice chats allow learners to practice their pronunciation and intonation. They can receive feedback on their pronunciation from native speakers or language learning apps. Listening to native speakers in voice chats also improves listening comprehension skills.

Internet resources provide access to global information, scientific research, and native speaker communication. Online learning platforms like BBC Learning English

can be utilized for grammar, vocabulary, phonetics, and lesson planning. Computer technologies promote independent learning and self-education. Training apps like Languagein, Use24/7, Q Dictionary, EZ Memo Booster, Exerciser, Cambridge University Press, Quizlet, Kahoot, and Wordwall cater to different proficiency levels. Social networking, streaming video, blogs, podcasts, and wikis facilitate communication and language acquisition as well. Game elements in learning create engaging and meaningful experiences. Another valuable tool is creating electronic portfolios and blogfolios: these tools assess knowledge, demonstrate progress, and encourage self-expression. Portfolios are used for the assessment of knowledge and skills. Electronic portfolios allow for the inclusion of audio and video materials. Blogfolios offer interactive online platforms for educational purposes. Blogs/Vlogs improve reading and writing skills, increase involvement, and provide opportunities for self-expression.

In essence, effective integration of modern information technologies is crucial for delivering engaging, relevant, and effective ESP education, particularly for adult learners. Computer-based learning enhances student interest, allows for tailored learning pace and difficulty levels.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фундаментальних
та суспільно-гуманітарних наук

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Тези доповідей

III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
«Застосування інноваційних технологій та методів навчання
при викладанні фундаментальних та суспільно-гуманітарних
освітніх компонент у закладах вищої освіти»

20 березня 2025 р.

м. Харків, Україна